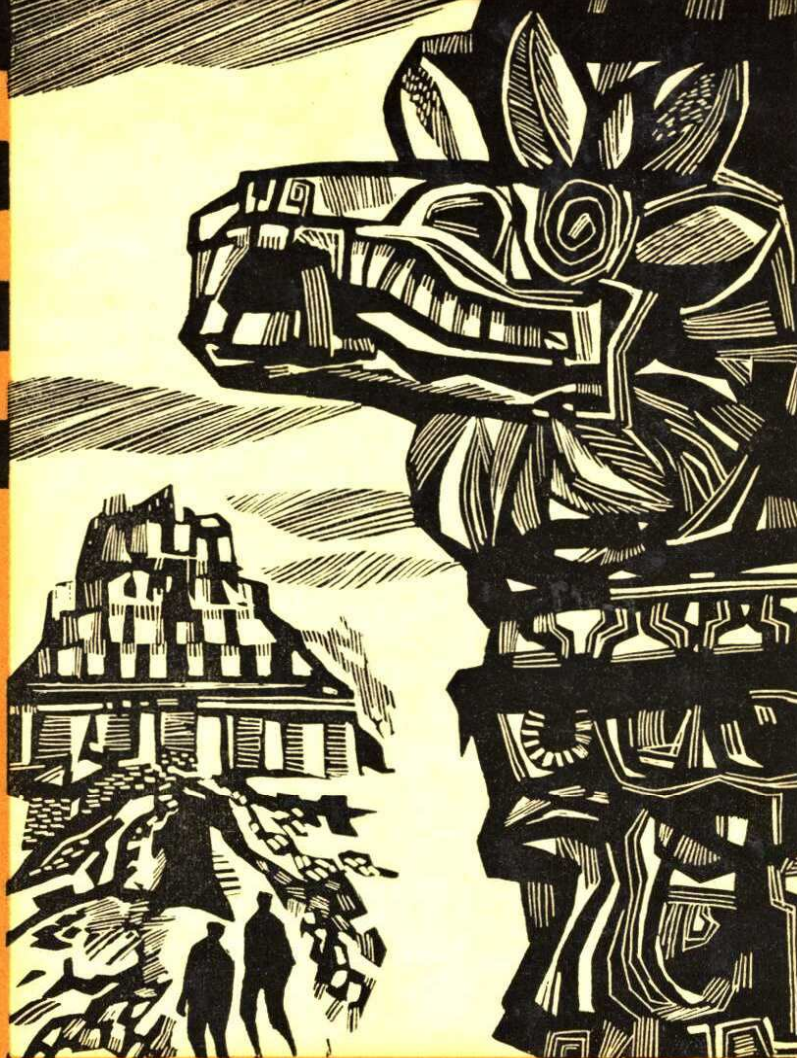

KNIHY ODVAHY

A DOBRODRUŽSTVÍ

SVAZEK 72

Pierre Gamarra

**DOBRODRUŽSTVÍ
OPEŘENÉHO HADA**

Do malé podhorské vesnice Fabiaku v Pyrenejích přišla krásná bílá zima. Pravá horská zima, přinášející s sebou jako vždycky mnoho zimních radostí, ale mladým hrdinům Gamarrova putavého románu navíc ještě nevšední, přímo neuvěřitelné dobrodružství...

Nejprve vám představíme hlavní chlapecké postavy knížky. Jsou to Felix a Bertrand, dva nerozluční kamarádi, kteří mají stále plnou hlavu vysněných dobrodružných příhod, a proto tak nadšeně sledují ve škole výklady o Mexiku, o říši Aztéků a Mayů atd. A tu jednoho večera spatří chlapci na fabiackém náměstí tajemného muže, který podle jejich mínění vypadá jako typický Azték a vzbudí ihned jejich pozornost. A což teprve, když se dovědí, že se ubytoval jako náhodný turista v malém horském hotelu Bertrandova otce, a když nejrůznější drobné příhody je den ze dne víc utvrzují v podezření, že v životě pana Duranda musí být nějaké velké tajemství, jež chtějí za každou cenu odhalit! Ale jak jen postupovat a jak se dopídit pravdy? Pomůže snad chlapcům tajné nahlédnutí do rozeepsané „závěti“, kterou zahlédnou v Durandově pokoji na stole? Nebo vnese snad jasně do celé té změti nefantastičtějších domněnek a dohadů telefonický vzkaz pro pana Duranda, týkající se záhadného pokladu Mayů? Jak vidíte už z těchto letmo nahozených otázek, o napětí a dobrodružství nebude v Gamarrově románu nouze.

A závěrem vám už jen prozradíme, že až šťastně odhalíte s Felixem a Bertrandem záhadu tajemné postavy pana Duranda, nahlédnete současně vlastně nepřímě do spisovatelské dílny autora moderních dobrodružných románů, kde poznáte, kolik tvůrčí vynalézavosti, bohaté fantazie a hlubokého porozumění pro sny mládí musí mít spisovatel, má-li čtenáře opravdu pobavit a zaujmout tak, jako se to tentokrát podařilo Pierru Gamarrovi.

13-063-64 14/3

Vázaný výtisk 11 Kčs

Z VYŠLÝCH SVAZKŮ:

B. Polevoj: Příběh opravdového člověka - *E. Bass*: Klapzubova jedenáctka - *R. L. Stevenson*: Poklad na ostrově (tři vydání) - *J. London*: Bílý tesák (dvě vydání) - *A. Assolant*: Hrdinný kapitán Korkorán (dvě vydání) - *J. Verne*: Hvězda jihu - *J. Conrad*: Gaspar Ruiz - *K. May*: Syn lovice medvědů - *J. F. Cooper*: Poslední Mohykán - *A. Dumas*: Tři mušketýři (2 svazky) - *A. Ransome*: Zamrzlá loď kapitána Flinta - *F. Bret Harte*: Ztraceni v pustině - *J. Fabricius*: Plavčíci kapitána Bontekoea - *R. Kipling*: Mauglí (dvě vydání) - *R. L. Stevenson*: Černý šíp - *K. May*: Duch Llano Estacada - *A. Ransome*: Boj o ostrov - *J. F. Cooper*: Lovec jelenů - *A. Grin*: Cesta nikam - *V. Kocourek*: Vzpoua na lodi Bounty (dvě vydání) - *A. Ransome*: Trosečníci z Vlaštovky - *F. Mowat*: Stopy ve sněhu - *J. Hronek*: Zlato na Española - *A. Ransome*: Petr Kachna - *R. Teldy Naim*: Sedm sluncí na sněhu - *J. R. Vávra*: Tvrdá pěst Tuáregů - *R. Sabatini*: Odysea kapitána Blooda - *J. O. Curwood*: Kočovníci severu - *E. T. Seton*: Dva divoši - *A. Laurie*: Dědic Robinsonův - *E. Knight*: Lassie se vrací - *A. Ransome*: Klub Lysek - *J. Gunn*: Chatrč v horách - *J. F. Cooper*: Stopař - *V. Vladko*: Potomci Skytů - *O. Mattson*: Briga Tři lilie - *S. Martin-Chauffierová*: Ten druhý jsem já - *Sir Arthur Conan Doyle*: Pes baskervillský - *Pierre Gamarra*: Dobrodružství Opeřeného hada

PŘIPRAVUJEME:

M. Bielicki: Lacho z rodu Ha
J. F. Cooper: Průkopníci
A. Lindgrenová: Detektiv Kalle
A. P. Pearceová: Kánoe „Střevle“
A. Ransome: Holubí pošta
H. H. Swiftová: Cesta k svobodě
S. Tatay: Pušky a holubi

Pierre Gamarra

DOBRODRUŽSTVÍ
OPEŘENÉHO
HADA

1964

STÁTNÍ NAKLADATELSTVÍ

DĚTSKÉ KNIHY

PRAHA

© Editions Bourrelier 1961
Translation © Josef Pospíšil 1964
Illustrations © Jaroslav Lukavský 1964

DOBRODRUH FELIX

Všechno to začalo jednoho prosincového večera, jednoho větrného a neklidného večera, kdy se celé horstvo zachvívalo pod nárazy vichřice. A možná že ke vzniku tohoto příběhu přispěly podivné hlasy ostrého zimního severáku v bukových a jedlových lesích kolem Fabiaku, naší pyrenejské vesnice.

Ještě dnes se vidím, jak jsem ten večer seděl u krbu. U nohou mi svítila hromada řeřavých uhlíků a neodolatelně vábila můj pohled. Chvillemi jsem přestával vnímat večerní hovory a hledal jsem v rudém žáru polen všechny možné fantastické krajiny a postavy.

V hlubokém ohništi krbu střídavě šeptal, vzdychal, hučel a skučel vítr a já jsem se snažil rozluštit, co ty jeho nejasné výkřiky a šepy znamenají.

V jednu chvíli toho paměťihodného večera zavládlo v místnosti ticho. Všichni přítomní zmlkli, jak se to někdy stává. Bezpochyby naslouchali skučení meluzíny a snili jako já. Zvedl jsem tedy hlavu a podíval se na hosta, který je tak zaujal, potom jsem se vrátil zase k ohni a sledoval plamínky, jak tančí na dříví jako rubínoví a topasoví hadi. Možná že to všechno začalo právě v tom okamžiku. Kdoví.

Musím však vylíčit věci trochu víc zešíroka. Když jsem toho dne ráno odcházel do školy, neměl jsem ani potuchy, jaké otázky si budu klást večer a v příštích dnech.

Vstal jsem v dobré náladě a posnídal s neobyčejnou chutí. Když jsem se vydal na cestu, ledový vítr mi házel do tváře špendlíky, ale ne že by se mi to bylo nelíbilo. Ten krutý severák totiž ohlašoval vánoce a prázdniny, voněl sněhem, na jakém se

dobře lyžuje a sáňkuje. A přinášel mi i směs vůně pomerančů, kůrky vypečené do zlatova a lakovaného papíru na nových knížkách.

Toho roku u nás na horách ještě nenapadl sníh, což byla výjimka. Otec se díval, jak odcházím z domu, a zkoumavě prohlížel na oblohu a na zamlžené údolí. Pokýval hlavou a ohlásil, že sníh na sebe nedá dlouho čekat.

Náš dům stál na samém začátku vesnice při ústí klikaté cesty, která sem šplhá až ze dna údolí – údolí tvaru písmene U, typicky ledovcového, jak říkal náš učitel pan Cazin.

Dům zbudovaný z plochých kamenů a krytý břidlicí měl první poschodí s dřevěným pavlačovým ochozem a nad ním podkroví, kde byl můj pokoj a další dvě světničky, kterých se používalo jako spíží. Ukládala se tam jablka, zimní hrušky, kaštany, svazky česneku a cibule a různé jiné zásoby pro kuchyni.

Přímo k domu přiléhala kůlna, nad níž se zvedal seník. Za kůlnou jsme měli zelinářskou zahradu a to celé se opíralo o dosti strmý skalní útes. Tento nás pyrenejský dům se podobal většině stavení ve vesnici. Byl snad o něco málo prostornější než obyčejné domy a hlavně se od nich odlišoval kostrbatým nápisem, přibitým na dvou kaštanových kůlech, který byl umístěn před naším prahem a hlásal:

Kavárna a hotel Darréguiberry U PYRENEJSKÉHO MEDVĚDA

Ten dost honosný štít ve vás nesmí budit žádné velké iluze. Kavárna a hotel Darréguiberry – jméno mého otce, jak jste vytušili, je baskického původu – nebyl žádný přepychový podnik. Vesničané z Fabiaku tam chodívali hlavně v sobotu večer a v neděli. Hrávali tam v karty a sdělovali si novinky, ale utržit nedali nic.

V letním období si rodiče brali hosty z města a ubytovávali je ve třech světničkách v prvním poschodí. To všechno by však

nebylo stačilo uživit rodinu. Hlavním zdrojem naší obživy bylo obdělávání půdy.

Naše obec Fabiac je vesnice, která má nějakých tři sta obyvatel a překrásnou polohu, jenže je trochu těžko přístupná. Cesta, která k ní stoupá z údolí, je přes četné zákruty hodně příkrá a zdola zůstává Fabiac takřka neviditelný. Nad mohutnými stěnami strmých skal a nad dubovým mlázím, asi v polovině výšky hor, je jakási horská plošina a tam se vesnice rozložila na příhodném místě, kde je hojnost vody. Nad ní začíná starý bukový les a pak jedle, jejichž lesní prst' živila

políčka ve Fabiaku. Kousíčky polí jsou roztroušeny jako z nějakého rozmaru, nikdy bohužel nejsou rovné, ale zato dost úrodné.

Po pravdě řečeno, náš kout při pohledu zdola nevypadal lákavě, bylo jej třeba objevit a poznat. Proto turisté v autech uháněli luchonskou silnicí a vůbec si nás nevšíмали.

Ten den ráno jsem tedy vyšel z domu a uviděl jsem dodávkové auto Hilariona Peyrého, jak sjíždí dolů s obvyklým rachotem starého železa a poskakujících konví a beden.

Hilarion Peyré, dobrák chlapík asi třicetiletý, skláněl se nad volantem.

Mezi ohrnutým límcem nepromokavého kabátu a širokánským horalským baretem se rýsoval jeho svérázný profil, nos do vrchu a brada jako dřevák.

„Hej! Buď zdrav, Hilarione!“ zavolal jsem na něho.

Dojel ke mně a zpomalil.

„Nazdar, Bertrande! Chceš, abych tě svezl do Luchonu?“

„Rád bych, ale pan Cazin by s tím asi nesouhlasil!“

„Jak myslíš. Otec dnes nepotřebuje nic?“

„Myslím, že ne. To by na tebe byl počkal.“

„Dobrá. Tak jedem. Musím si pospíšit, nevím, co mě čeká na zpáteční cestě.“

„Sníh, Hilarione?“

„Ech, i to je dost možné, ale Marinetka je kurážná holka.“

„Najdi nám nějaké hosty!“

„To bych se sám divil. Za takové vichřice zůstávají turisté raději v papučích u kamen. A lyžaři, ti zase radši jedou do Superbagnères. *Adissias*. Na shledanou.“

Marinetka se otřásla. Marinetka, to byl Hilarionův dodávkový vůz, úctyhodné, ale hrdinsky statečné vozidlo, které dopravovalo mléko dolů do družstva a které dole stejně odvážně nakládalo lidi, drůbež, telata, vepře, ovoce, zeleninu i balíky pro kupce ve Fabiaku.

Pro neúnavnou, kymácející se Marinetku nebylo nic

nemožného. Vzdurovala, bručela, kýchala, poskakovala na místě, až se na ní roztrásl všechn plech, a pak vyrazila stejně zuřivě vzhůru nebo dolů. Po několika metrech zpomalila, ale jela stále dál. Pan Cazin říkal, že Marinetka má stejné heslo jako pověstný Fouquet, jehož pýchu zkontroloval Ludvík XIV.: „Kam já se všude nevyšplhám!“

Musel jsem se zmínit o tomto zdánlivě všedním setkání s Hilarionem. Jak se ukáže, mělo přece jen svůj význam.

Zatímco Marinetka rachotila dolů po cestě, zamířil jsem ke škole. O kus dál jsem se octl před domem svého kamaráda Felixe Lapujada. V jednom kuchyňském okně jsem uviděl nadzdvíženou záclonu a zimomřivý nos svého přítele Felixe, jak hladí okenní tabuli. Felix, vždycky opatrný! Když bylo hezky, čekával na mě venku. Při sebemenším poněkud ostřejším závanu větru číhal za okenním sklem.

Kývl na mě, abych zašel dovnitř. Rozumí se, že měl plná ústa. Kdopak by se mohl pochlubit, že viděl Felixe s nehybnými čelistmi? Když pan Cazin zaslechl ve třídě prasknutí ořechu nebo šustot papíru od čokolády, nikdy nezaváhal a pokaždé se obrátil k mému spolužákovi:

„No tak, Felixi! Ještě není poledne!“

Felix rázem spolkl sousto a sklonil se nad sešit.

I když četl – a byl to vášnivý čtenář – jeho čelisti se měly k dílu. Zkrátka, hltal knihy stejně jako jídlo.

Toho dne vysvětlil Felix matce, že nejlepší ochrana proti zimě je pořádné jídlo. Když jsem vešel dovnitř, právě dojídal snídani, už druhou. Po obvyklých krajících chleba s máslem a bílé kávě si Felix pochutnával na vydatné přesnídánce; byla to domácí šunka. Dokonce mi před odchodem nabídl jeden plátek. Musím říci, že Felix Lapujade byl nejhodnější kluk na světě, vždycky ochotný posloužit, pokud to bylo v jeho silách.

Odmítl jsem přesnídátku a vyšli jsme, ale nejprve si Felix nacpal kapsy kaštany pečenými v popelu. Oblečen byl pro všechny případy a bezpochyby měl pod blůzou a pod pláštěm aspoň tři svetry z tlusté vlny, takže jeho obtlouklá postava vypadala skoro jako koule. Jeho růžový obličej jako měsíc v

úplňku zmizel ve vlněné kukle, která mu nechávala nechráněnou jen špičku nosu.

„Brr... Opravdu není žádné teplo!“ zabručel, sotva jsme ušli pár kroků.

„To je sněhový vítr!“

„Sníh? Nepřivolávej neštěstí!“

„Sníh není vždycky nepříjemný.“

„Ano, když se na něj díváš, jak padá za oknem, a přitom jsi poblíž krbu...“

„S talířem lívanců!“ dopověděl jsem se smíchem.

„Přesně tak. Talíř lívanců a nějakou dobrou knihu.“

Felix se zasnul.

„Ach, poslyš, není nad to, najíst se lívanců. Začneš jedním nebo dvěma lívanečky se šunkou, pak si dáš obyčejný pocukrovaný a na zakončení jeden se zavařeninou. Rybízový rosol není špatný, ale borůvkový je ještě lepší.“

Znovu jsem se zasmál, s dobromyslnou ironií. Věděl jsem přece, že Felix o zimní sporty příliš nestojí. Sáňky, lyže, sjezdy a výstupy mu byly lhostejné. Bylo pravda, že Felix Lapujade zbožňuje dobrodružství, ale jen v románech.

Vlastně mu mám vrátit jednu knížku, napadlo mi.

„Dočetl jsem *Poklad na Amazonce*,“ řekl jsem mu. „Musím ti ho přinést.“

„To nespěchá. Jak se ti to líbilo?“

„Skvělé!“

Nelhal jsem. *Poklad na Amazonce*, dobrodružný román Patricka d'Olérona, byl napínavý příběh. Po pravdě je třeba říci, že i když jsem knize a jejímu autorovi leccos vytýkal, nebyl jsem takový... dobrodruh (to je to pravé slovo), abych dával své výtky najevo příliš surovým způsobem. Patrick d'Oléron byl totiž Felixův oblíbený spisovatel. Jeho jméno mu bylo svaté. Klidný Lapujade se vždycky rozzuřil, když se někdo neopatrný odvážil kritizovat některé z děl tohoto geniálního vyprávěče. Fenimore Cooper, Gustav Aymard, kapitán Mayne Reid, ti jakžtakž ušli, Daniel Defoe, autor *Robinsona Crusoea*, si zasluhoval uznání, Jules Verne bylo jméno, které stálo za

povšimnutí... Ale ani jeden ze starších romanopisců, ani jeden současný a bezpochyby ani budoucí vyprávěč nesahal a nebude sahat ani po kotníky, jak se říká, Patricku d'Oléronovi. K Dickensovi nebo k Daudetovi, k Viktoru Hugovi nebo k Cervantesovi mohl mít člověk jistou úctu – nešlo o to pohrdat jimi, to zdaleka ne – ale Patrick d'Oléron byl přece jen Patrick d'Oléron. Byl jediný na světě. Způsob, jakým člověka lákal do divočiny, do středu nespočetných zápletek, nad nimiž se tají dech, byl nedostižný.

A knihy jako *Ztraceni v ledové pustině*, *Záhada Bornea*, *Gorilí král*, *Strašidelná džunka*, *Paměti lovce lebek*, *Robinsoni kosmu*, *Rytíři vesmíru* atd. atd., to všechno, rozumí se, byla nesmrtelná díla.

Felix hájil svého nedostižného autora před panem Cazinem a věnoval se jeho obhajobě tak zaníceně, že učitel, jemuž došla trpělivost, byl nucen získat jistý počet těchto drahocenných svazků pro naši školní knihovnu. Dílo Patricka d'Olérona bylo našťástí velmi obsáhlé. Felix číhal na každou jeho novinku. A když někdy doprovázel svého otce do Luchonu, vláčel ho po všech větších knihkupectvích ve městě, jen aby objevil nějakou novou knihu od „svého“ autora.

Felixovi záleželo na tom, abychom sdíleli jeho obdiv. Když nás nejprve navnadil lákavým vyprávěním stručného obsahu, půjčoval nám svazky, kterých měl sám velký počet.

Ten den ráno mi Felix vzrušeně vyprávěl o posledním románu Patricka d'Olérona, který mu teta z Toulousu poslala k narozeninám. Jmenoval se *Klokaní kníže* a byl to neobyčejný příběh, odehrávající se v australských pustinách...

Musím ještě dodat, že Felix poslouchal některé výklady pana Cazina ze zeměpisu tak, že mu neušlo jediné slovo. Říkám některé výklady. Spořádané a civilizované země ho totiž nezajímaly. Potřeboval záhady, neznámo. Vůbec byste ho nenadchli, kdybyste mu popisovali tvar Pařížské pánve nebo Armorského pohorí... Ještě tak nanejvýš známý sýr z Brie nebo víno z kraje Champagne... Toužil především po neproniknutelných džunglích, po pouštích, po děsivých

peřejích, po zříceninách měst, zarostlých liánami... Bílá místa na mapě mu učarovala. Snil o báječných horách a o neznámých planetách...

Jinak byl Felix, říkám znovu, nejhodnější kluk na světě. A jestliže rád bloudil pralesem nebo se vrhal útokem na Mars či na Venuši, pak vždycky jen tak, že přitom zároveň vychutnával labužnická sousta dobrého chleba s paštikou nebo lívance s borůvkovou zavařeninou.

Za rozprávky jsme došli až na náves. Bylo krátce před začátkem dopoledního vyučování. Pan Cazin už nás očekával na prahu školy. Čekal na nás, aby nám podal velice zajímavý výklad. Zajímavější, než jsem si zprvu myslel.

Přiznám se, že i když to byla hodina zajímavá, netušil jsem celý den vůbec nic.

Až večer kolem nás rozestřelo své tajemné sítě Dobrodružství...

2

AZTÉK V BAZARU

K polednímu polaskalo slunce šedivé fabiacké domy. Po tomto chvilkovém vyjasnění se z údolí zvedla mlha, obloha se zatáhla ještě těžšími mraky, vítr zesílil a dul ještě chladněji.

Při odpoledním vyučování jsme dávali pozor, až se za oknem objeví první sněhové vločky. Zimní motýli se však nemohli odhodlat k tomu, aby začali poletovat po našich stráních.

Kdyby byl začal padat sníh, školáci ve Fabiaku, kteří mysleli jen na klouzačky a koulovačky, byli by se zatetelili radostí. Na podlaze by byly netrpělivě zadupaly šněrovací boty a galoše.

Avšak šed' oblohy a prudkost větrných poryvů, které otrásaly buky a jedlemi nad vesnicí, vzaly nám chuť vycházet ven. V klidu a v teple útulné třídy nám vlastně bylo velice dobře,

zatímco v kamnech napěchovaných poleny hučelo a pan Cazin přecházel svým pomalým krokem od jedné skupiny lavic k druhé. Pan Cazin měl na starosti „velké“ chlapce a děvčata. První a druhá třída patřily paní Cazinové.

Šedá učitelská blůza se chvílemi zastavovala u okna. Učitel hleděl na opuštěnou náves a na zachmuřenou oblohu. Otočil se, pohladil si prošedivělý knírek, posunul si brýle na nose a znovu se sklonil nad sešity.

V jednu chvíli se na mě podíval. V jeho hranatém obličejí, pod čelem, nad nímž stál kartáč stříbřitých vlasů, zajiskřily oči za sklem brýlí. Byl to výsměch nebo neklid? Tušil snad učitel, co se všechno zběhne?

Nejvyšší ročník, do kterého jsem chodil s Felixem Lapujadem a asi s deseti jinými, měl před koncem poslední hodiny chvíli kreslení.

Pan Cazin postavil na podstavec nádhernou žlutou kávovou konvici a my jsme k ní napřahovali tužku v natažené ruce, abychom správně zachytili její rozměry. Učitel mezitím pomáhal střednímu ročníku vychutnávat čistou rozkoš z mluvnice.

Felix se ke mně nahnul.

„Raději bych si kreslil volně,“ řekl mi potichu.

„A co bys nakreslil?“

„Corteze, jak zajal Montezumu. Barevně.“

Marie Lestradová, která seděla před námi a zaslechla Felixovu odpověď, zašeptala zlomyslně:

„Nenamaloval bys raději Corteze, jak se chystá popíjet svůj první čokolatl?“

Felix pokrčil rameny. Raději jí ani neodpověděl. Za prvé proto, aby na sebe neupozornil pana Cazina. A za druhé proto, že tyhle holky – co se dá dělat! – nikdy nepochopí, co je to objevitelská vášeň.

Ten kratičký, ale podivný rozhovor je třeba vysvětlit. V dopolední hodině zeměpisu jsme se zabývali Mexikem a pan Cazin nám vštěpoval vědomosti o dějinách této země.

Vyprávěl nám o dávných kulturách Střední Ameriky, zvláště

o Toltécích a o Aztécích. Aztékové založili roku 1325 město Tenochtitlan, dnešní Mexiko. Tenochtitlan! To složité slovo znělo uším Felixe Lapujada přímo jako hudba. Už se viděl, jak pátrá po zříceninách aztéckých měst, po staletí pohřbených v džungli.

Pan Cazin nám vylíčil příchod Španělů pod vedením slavného dobyvatele Fernanda Corteze, který se zmocnil aztéckého císaře Montezumy II. a roku 1519 ho dal popravit.

Učitel nám vyložil, jak žili Indiáni kdysi, před příchodem dobyvatelů ... Hlavní plodinou, základem jejich výživy, byla kukuřice, znali však i různé odrůdy hrachu, melouny, rajská jablíčka, papriku, vanilku, bavlnu. Pěstovali kakaovník a ze zrn jeho vynikajících plodů připravovali odvar, kterému říkali *čokolatl*. Španělé se brzy naučili oceňovat *čokolatl* a rozšířili jej po Evropě. Aztékové, stejně jako jejich dnešní potomci, pili *pulku*, lihovinu získanou kvašením, jakési silné pivo, vyráběné z *maguey*, dužnaté rostliny, jejíž listy nám poskytují textilní vlákno.

Nemusím vám ani říkat, že nad touto částí hodiny byl Felix radostí bez sebe. Zakoušel dvojí velkou rozkoš. První nad tím, že se vydal objevovat tajemnou civilizaci předkolumbovské Ameriky, která zanechala v Mexiku, Guatemale a mnoha jiných amerických zemích monumentální stopy. Druhou nad tím, že mohl vychutnávat – aspoň v duchu – potravu lidí z dávných dob. Aztécký *čokolatl* ho nadchl. Připadalo mu, že indiánská koncovka mu dodává zvláštní chuť.

Po výkladu o přírodních podmínkách, o městech a o bohatství dnešního Mexika nám pan Cazin ukázal obrázky starých památek, pyramidy, sochy podivných bohů... A mezi bohy i pověstného *Quetzalkoatla*, „Opeřeného hada“, boha života a větru, vládce povětrnosti, a také *Tezkatlipoku*, „Kouřící zrcadlo“, vynálezce ohně, boha hodokvasů a pitek... Tezkatlipoka se Felixovi zamlouval, třebaže obvykle byl zpodobován zvláštním způsobem, s jednou nohou a s hadí hlavou.

„Nežádám po vás, abyste si všechna ta jména pamatovali,“

řekl nám pan Cazin.

Co se týkalo Felixe, byl pevně rozhodnut, že si je zapamatuje všechna a že z nich nezapomene jedinou slabiku.

A pokud šlo o mě, musím říci, že jsem se při té hodině také zasníl. Poslouchal jsem bystře a pozorně a přiznám se, že nejen pro jedinečné potěšení dovědět se, že Mexiko je rozsáhlá náhorní planina kosočtvercového tvaru, kde jsou hory vyšší než pět tisíc metrů, jako Orizaba nebo Popokatepetl. Měl jsem pro to jiný, čistě osobní důvod.

Mám baskické jméno a pyrenejští Baskové byli odjakživa velcí cestovatelé. Nu, a otcův bratranec, jistý Jan Darréguiberry, opustil kdysi domov a šel hledat štěstí do Ameriky. Potloukal se po mnoha krajích, a pak zemřel chudý v Mexiku, ještě před mým narozením.

Jan Darréguiberry se tedy nevrátil do Fabiaku, jak se to povedlo některým Amerikánům. Amerikáni se říká v horských vesnicích našim krajanům, kteří se vystěhovali a kteří se pak vracejí, aby strávili stáří na odpočinku ve svých rodných Pyrenejích.

Ne, Jan Darréguiberry se už s Fabiakem neshledal a za oceánem žádný poklad nenašel. Vědělo se o něm jen, že pracoval v přístavech, na statcích, v továrnách. A dokonce zažil ztroskotání lodi při nějaké plavbě podél pobřeží. Všechno to bylo nejisté.

Jan Darréguiberry nám neposlal žádný dlouhý dopis a měl pro to pádný důvod – neuměl totiž psát. Zkrátka, zemřel tam kdesi, v nějaké mexické nemocnici, která podala zprávu jeho příbuzným ve Francii. Ze všeho zbyla dost mlhavá pověst a rodina si někdy představovala nějaký šťastnější konec... Možná že kdyby bratranec Jan byl nashromáždil nějaké větší úspory, byl by si nás vzal k sobě. Žili bychom dnes na nějaké bohaté haciendě, anebo bychom řídili nějakou továrnu na bavlněné zboží nebo paroplavební společnost... Možná taky, že by se bratranec Jan vrátil s kapsami nacpanými dolary, dal by si postavit nádhernou vilu a tam by mě často zval a vyprávěl mi o svých dobrodružstvích.

Felix Lapujade se mě na něho často vyptával. Ale co jsem mu mohl říci? Pravda byla velice prostá a všední. Bratranec Jan odjel, aby zbohatl. Nezbohatl, ani se nevrátil.

Proto jsem i já naslouchal co nejpozorněji výkladu pana Cazina o starém a dnešním Mexiku. Představoval jsem si bratrance Jana, jak putuje napříč yucatánskou džunglí nebo mexickými náhorními planinami, jak pojídá kukuřičné placky a pije *pulku* ve vesnicích zprahlých sluncem. Viděl jsem ho zlétat aztécké pyramidy, ty vysoké náboženské stavby s obrovskými stěnami, které jsou pokryty složitými reliéfy. Při hodině do mě Felix občas šťouchl loktem, aby dal najevo, že nás ty mexické příběhy zajímají mnohem víc než ostatní spolužáky, jeho proto, že je odborník, co se týká dobrodružství, a mě proto, že mám čest být připoután k Mexiku příbuzenskými svazky.

Musím říci, že když jsme vyšli ze školy, byli jsme trochu zasněni. A za pár okamžiků se udála první příhoda.

Náves byla téměř liduprázdná. Kolem obecního napajedla stála v řadách zastíněná průčelí uzamčených domů. Vál ledový vítr.

Náves nebyla vlastně nijak rozlehlá. Byla tam škola a hned vedle obecní úřad a pak pár krámů. Cesta vedoucí z údolí kolem našeho domu ústila na jeden konec návsi. Tam bylo Cantéovo řeznictví a Morèrův obchod se smíšeným zbožím a s tabákem. Dál se šlo kolem obecního úřadu a kolem školy až k Toujasovu bazaru. Pak znovu začínala cesta, brzy se však dělila ve vedlejší cesty a stezky, které stoupaly do hor mezi zahradami, jabloňovými sady a loukami.

Cestou ze školy se „velcí“ obvykle scházeli u Toujasova bazaru. Bylo to zvykem už po několik generací. Ti menší se šli raději potulovat kolem obchodu se smíšeným zbožím, kde mohli obdivovat skromnou výkladní skříň s pamlsky, s cukrovými pišťalkami a s vysokými skleněnými poháry, plnými kyselých bonbónů. Před vánočními k nim ovšem přibýly krabice datlí, čokolády a pralinek a mezi tím vším mandarínky a hvězdy ze zlatého staniolu. Co se týče Toujasova bazaru – vlastně to byl jen maličký krámeček – vystavoval ve výkladě důležitější

věci.

Množství předmětů, které člověk objevoval v tom omezeném prostoru, bylo neuvěřitelné: kusy oděvu, dřeváky, gumové holínky, balíčky semen, prášky do krmiva pro drůbež a pro dobytek, střevice s provázkovou podešví, prášky proti hmyzu, zemědělské náradí, rybářské a lovecké potřeby...

Robert Toujas, syn majitele, chodil s námi do nejvyššího ročníku a toho roku přemluvil rodiče, aby upravili vánoční výkladní skříň skutečně svátečně. Přispěl ostatně největším podílem při vytváření tohoto mistrovského díla fabiackého obchodu.

Výkladní skříň byla vystlána tuhým hnědým papírem, tisíckrát zpřehýbaným, který představoval horstvo, jehož úpatí bylo obloženo mechem a cesmínou. Po strmých svazích, posázených chomáčky vaty a jedlemi ze zeleného papíru, sjížděli panácci a panenky na lyžích. Robert Toujas jim dokonce sám vyřezal lyže a hole z lipové destičky.

Velcí chodili obdivovat výkladní skříň každé ráno a každý večer. Sem tam pronesli nějakou kritiku a Robert se jí někdy řídil. Přemístil některého lyžaře, skleněnou kouli nebo jedli. Když se setmělo, rozsvítily se mezi těmi skromnými zákraky barevné žárovky.

Vzpomínám si na ten mlhavý a větrný večer. V temné prohlubni návsi jiskřily zelené, růžové a modré hvězdy ve výkladní skříni Toujasova bazaru. Náš hlouček se brzy rozptýlil. Bylo nám zima, měli jsme hlad a pospíchali jsme domů. Chystalo se na sněžení. Bylo možné, že sníh začne padat v noci. Už se k tomu přece musí konečně rozhodnout.

Stáli jsme teď uprostřed návsi, totiž Felix, Marie Lestrádová, Robert Toujas, já a několik dalších. Chystali jsme se, že se rozloučíme. Pojednou jsem si všiml, že Felix tu už není. Hovořil jsem s ostatními a nezpozoroval jsem, že odchází.

Vida, řekl jsem si. Měl už notný hlad, a proto asi na mě nečekal.

Zamířil jsem k cestě, když tu ze stínu vystoupil Felix Lapujade, postavil se přede mě a zadíval se na mě nezvyklým

pohledem. Oči mu svítily. Na sešpulených ústech mu bylo vidět, že je čímsi zmaten.

A tehdy zašeptal podivná slova:

„Zdálo se mi, že jsem v Toujasově bazaru zahlédl nějakého Aztéka!“

„Co to povídáš?“

„Říkám ti, že v Toujasově bazaru je nějaký Azték.“

„Azték?“

„Vždyť ti to povídám: Azték!“

Otočil se, propátral pohledem stín na návsi a pak se zadíval na světla bazaru. Vypadalo to, jako by tam v dálce, na úpatí hor, zářila maličká jeskyňka, v níž skřítkci pořádají rej. Trpaslíci tančili mezi papírovými jedlemi a chvějícími se hvězdami.

„Já... myslím, že krám je teď prázdný,“ zašeptal Felix. „Kam zmizel? Ale ujišťuju tě, byl to opravdu Azték!“

„Azték? Podle čeho jsi to poznal?“

Vítr fičel mezi

ulíčkami. Hnal se po cestě. Zdálo se, že z údolí, z té neviditelné propasti po naší pravici, se ozývají sténající hlasy.

O chvílku později, když jsme kráčeli k domovu, Felix se ohlédl a řekl: „Azték je tu. A jde za námi!“

3

SMÍCH VE TMĚ

Felixovi se nic nezdálo. Azték šel za námi. Drobná postava klouzala tmou za našimi zády. Zprvu jsem myslel, že je to Marie Lestradová, která cupitá, aby nás dohonila. Možná že se nás chce na něco zeptat.

„Je to přece ten Azték,“ zamumlal Felix.

„Proč mu říkáš Azték? Ty ho znáš?“

„Ne. Není z naší vesnice. Neznám ho. Nikdy jsem ho neviděl. Vypadá jako Azték, jako jeden z těch, co nám ukazoval pan učitel Cazin.“

„Má takovou tu řízu a na hlavě peří?“

„Ne, tenhle je oblečen normálně. Má světle šedý zimník.“

„A podle čeho jsi poznal, že je to Azték?“

„Podle obličeje... Počkej! Myslím, že se nám schoval...“

„Ale ne, jen se podívej. Jde dál.“

„Vsadím se,“ procedil Felix skrze zuby, „že se ubytoval u vás!“

Felix se nemýlil. Měli jsme hosta. V zimě to byla výjimečná událost. Matka mi to oznámila hned, sotva mě políbila na přivítanou. *U pyrenejského medvěda* se ubytoval nějaký muž.

„Nadlouho?“ zeptal jsem se.

„Na čtrnáct dní.“

„Je to cizinec?“

„Cizinec? Jak se to vezme. Zdejší není.“

„Snad Američan? Mexičan?“

„Mexičan? To bych neřekla. Nemluví s cizím přízvukem. Je to Francouz.“

Svraštila obočí a po chvílce přemýšlení dodala:

„Je to divné. Podle všeho není Pařížan. Nemá tu ostrou pařížskou výslovnost. Možná že je z jihu. A přece přijel z Paříže. Dala jsem mu vyplnit přihlášku.“

„Jak se jmenuje?“

„Počkej... Takové obyčejné jméno... Už si vzpomínám... Emil Durand.“

„Má nějaké zaměstnání?“

„Cestující. Tak to aspoň napsal do přihlášky. Ostatně vrátí se co nevidět. Šel si do vesnice koupit zubní pastu. Doporučila jsem mu Toujasův bazar. Přijel si sem odpočinout. Řekl mi, že hledá nějaké tiché místočko. Hilarion ho náhodou potkal v Luchonu.“

„To je zvláštní...“

Matka se na mě podívala velmi překvapeně.

„Zvláštní? Proč zvláštní? To je docela obyčejná věc. Fabiac je tiché místo. Ten cestující potkal Hilariona a Hilarion mu pověděl o Fabiaku a doporučil mu náš dům. Je to velmi slušný člověk.“

„Nemá spíš snědou pleť?“

„Ano, dost snědou.“

„A není moc velký.“

„Ne, to není. Tys ho potkal?“

„Já... Hm... Ano, zahlédli jsme ho v bazaru.“

„Bude tu každou chvíli. Musím mu douklidit pokoj. Ty se teď nasvač. Máš hodně úkolů?“

„Mapu a jeden příklad.“

Když muž vešel do místnosti, seděl jsem poblíž krbu u malého stolku, kde jsem byl zvyklý psát si úkoly.

Hostinská místnost Darréguiberryova hotelu se vůbec nepodobala jídelně v paláci. To však neznamená, že byla méně pohostinná. Při vstupu bylo vidět vpravo dřevěný pult, za ním seřazené láhve s likéry a pak dolní konec schodů vedoucích do

prvního poschodí. Po levé straně čtyři stoly pokryté voskovaným plátnem s červenobílými kostkami, které se dobře hodilo k záclonám na oknech. Na římse krby byly měděné kotlíky a rendlíky. Po obou stranách se na světlých zdech blyštěla stará ohřívadla. Reklamní kalendáře, poněkud zašlá zrcadla, květináče se zelenými rostlinami a s kaktusy doplňovaly výzdobu. A to všechno bylo jako z cukru, protože matka je úzkostlivě čistotná.

V ten zimní den oheň vesele plápolal a místnost byla provoněna vůní zvěřiny. Skvoucí zář ohně, její mihotavé odlesky na měděném nádobí, červeň záclon, hněd' trámoví, chutná vůně cibule a svařeného vína, všechny ty barvy a vůně jako by se spojily, aby člověka potěšily hned při vstupu.

Byl jsem sám. Matka měla napilno v kuchyni, otec poklízal dobytek ve stáji. Hned jsem se s ním šel políbit a pospíchal jsem, abych byl co nejdřív zpátky u krby.

Když se otevřely dveře, právě jsem zlehka kreslil obrisy Mexika.

„Á, vida, to je náš mladý Bertrand!“ řekl jakýsi srdečný hlas.

Azték za sebou pečlivě zavřel dveře a s úsměvem krácel ke mně. Pomalu si svlékl rukavice a podal mi ruku.

„Dobrý večer, mladý muži. Jsem Emil Durand a ubytoval jsem se na nějaký čas u vás. V hostinci *U pyrenejského medvěda*.“

„Dobrý večer, pane Durande,“ zakoktal jsem.

„*U pyrenejského medvěda*, nádherné jméno! Mám velice rád Pyreneje ... Hm... Ten oheň se mi zamlouvá, a to, co se na něm vaří, také. Je to rozkošná vůně. Zvěřinu mám k smrti rád...“

Azték obešel můj stolek a stále si přitom mnul ruce.

„Á, pracujeme, jak vidím. Výborně. Mapa. Ano, ano, bude to mapa... Podívejme se na to trochu. Vida, vida, Mexiko... Kreslíš mapu Mexika. Překrásná země... Mexiko... Výborně. A teď už tě nebudu rušit a půjdu si před večeří trochu odpočinout. Přijel jsem sem užít odpočinku. Mám chatrné průdušky. A ve vašem kraji je zdravý vzduch. A velice klidno. To je dobře, to je dobře... Právě jsem se byl projít. Vesnice se mi líbí. Cítím se

tu jako doma. Je to tu ohromné. Na shledanou, mladý muži.“

Uchechtl se a zmizel na schodišti.

To byl tedy ten Azték, nebo spíš cestující, kterého Felix na první pohled překřtil na Aztéka. Významné bylo, že cestující poznal mapu Mexika, kterou jsem sotva načrtl. Ale po pravdě řečeno, nic to nedokazovalo. Každý trochu vzdělaný člověk zná zhruba obrysy Střední Ameriky s výběžkem poloostrova Yucatánu, s Mexickým zálivem, který noří svou výduť do východního pobřeží, se šíjí Tehuantepeckou, tak úzkou, že to vypadá, jako by světadíl byl přeštipnut v pase, a dál na západě dlouhý hrot Dolní Kalifornie. Ano, to všechno je velmi charakteristické a velmi známé.

Ten Azték bude asi takový Azték jako Hilarion Peyré, pomyslel jsem si. Můj přítel Felix má trochu bujnou fantazii.

A přece v sobě měl ten člověk cosi cizokrajného. Byl drobné postavy, měl jemné snědé ruce a takovou zvláštní pružnou chůzi. Nebyl bych dovedl říci, kolik je mu let. Padesát? Možná že víc, možná míň. Když sňal s hlavy plstěný klobouk, uviděl jsem velmi tmavé vlasy, prokvetlé na spáncích bílymi, silně stříbrolesklými nitkami. Zdálo se, že jeho kulatý obličej s pletí do sněda a s černýma očima je málo pohyblivý. Oči z něho však svítily podivným leskem. Zažíhal mu ty zlaté tečky v uhlově černých zřítelnicích odraz ohně? Lícní kosti měl dost vystouplé, malá ústa, hodně silné rty... Ano, když jsem o tom tak uvažoval, také se mi zdálo, že ten Emil Durand – jaké obyčejné jméno! – má něco společného s tvářemi starých Aztéků, které nám ukazoval náš učitel.

Krátce před večeří jsem se pod jakousi záminkou rozběhl za svým přítelem Felixem.

Náš milovník románů právě dokončil mapu Mexika. Opravdová nádhera! Uprostřed temné modři obou oceánů se táhla Sierra Madre jako bouřlivý černý proud. Města, označená nejohnivějšími rudými tečkami, zpívala kouzelnými slabikami svých jmen: Chihuahua, Durango, Chilpancingo, Oajaca, Campeche, Veracruz...

Protože nás pan Cazin žádal, abychom mapu nepřetěžovali, podezřívám jsem Felixe, že si zvolil tato města ne pro jejich význam, nýbrž pro zvučnost jejich jmen. Na Mexiko však přece jen nezapomněl.

„Nu?“ zeptal se mě a oči mu zazářily. „Viděl jsi ho?“

„Viděl.“

„No a?“

„Je to host jako každý jiný. Jmenuje se Emil Durand. Jak vidíš, nic zvláštního.“

Felix se zklamaně ušklíbl, ale hned svařtil obočí.

„Odkud je?“

„Z Paříže.“

„Z Paříže? Je to Francouz?“

„Aspoň to o sobě říká.“

„Není na něm tedy nic zvláštního.“

„Je. Právě jsem kreslil mapu. Měl jsem na papíře jen jedinou čáru tužkou. A on bez rozmyšlení poznal, že je to Mexiko.“

„Ach, tak se přece nemýlím. Je to záhadný člověk. Podle všeho se nejmenuje Durand a není Francouz. Říkám ti, že je Mexičan, je to Azték! Poslyš, zařídím to tak, aby mě otec vzal večer s sebou k vám. Musím se přesvědčit!“

Hrome! řekl jsem si. Když se Felix odhodlal vzdorovat severáku a jít k nám, místo aby zůstal v příjemně vyhřáté posteli, znamená to, že se mu ta věc zdá vážná.

Nebyli jsme však ještě u konce našich překvapení!

Byl večer. Přítomní spolu klidně besedovali, sedíce v půlkruhu kolem krbu. Byli tam moji rodiče, pan Emil Durand, náš host, pan Lapujade, Felixův otec, statný a tělnatý horal, Felix sám a Hilarion Peyré, který se šel projít až sem.

Otec právě přiložil do krbu obrovské poleno na hostovu počest. Červotočivý špalek hořel tisíci dírkami, obklopen fantastickými plamínky. Venku vítr provozoval své divoké tance a jeho běsnění burácelo celým údolím. U ohně, který tolik vábil, bylo rozkoší představovat si kraj v prosincových poryvech větru, ledové pustiny hor, vysoký les zmítaný bouří... V samém středu vichřic, pevně přichycena na skálách, ležela mlčky naše vesnice. Zdálo se, že za zavřenými okenicemi není živé duše. Pocestný nebo nějaký horal, který se opozdil, nebyli by cestou kolem tmavých domů zaslechli nic než sem tam zabručení lidského hlasu a pár temných zvuků ze stáje, dupnutí kopyta, odfrknutí, šustot suché trávy... Lidé z Fabiaku se choulili u krbů a chroupali pečené kaštany.

Matka dala ohřát do popela džbán vína, rovněž na hostovu počest. Podle zvyku je okořenila troškou skořice a pomerančové kůry.

Vůně svařeného vína a pomerančů se mísila s vůní hořícího dříví a mechu, který se pražil po celé délce polen.

Horké víno se podávalo jen dospělým. Felix a já jsme se museli spokojit každý miskou mléka s páleným cukrem. Felix

se bavil tím, že se dotýkal kousku cukru špičkou rozžhaveného pohrabáče a nechával padat do mléka hnědé kapky tekutého karamelu. Panečku, hotová rozkoš!

Zprvu se mluvilo o počasí, o zimě a pak o minulé sklizni. Ani na seno se nezapomnělo. Emil Durand naslouchal s napjatou pozorností. Život vesnice ho velice zajímal, neustále se vyptával na podrobnosti. Chtěl vědět, jaká je průměrná výměra usedlostí, podíl orné půdy, lesů, luk...

Felix se ke mně naklonil a potichoučku mi řekl:

„Ten Azték je ale zvědavý, co? člověk by řekl, že tu provádí nějaký výslech...“

Pak se mluvilo o medvědech. Kdysi jich bývalo v těchto končinách hodně, ale už déle než patnáct let tu nikdo medvěda neviděl. Stáhli se na opuštěné výšiny.

„A co vlci?“ zeptal se náš host.

„Ech, vlci,“ řekl můj otec, „ti už tu nejsou vůbec. Staří se pamatují, že o nich slyšeli mluvit. Dnes jsou vlci vyhubeni. Ale zdá se, že v některých koutech Pyrenejí jich ještě pár zůstalo, snad půl tuctu!“

Pan Lapujade, Felixův otec, zavedl řeč na Američany, totiž na lidi, kteří se stěhují za moře, aby tam zbohatli. Je pravda, že ho k tomuto předmětu přivedl Emil Durand svými obratně kladenými otázkami.

„Ach, ano,“ zvolal pan Lapujade, „tenhle kraj jakžtakž člověka uživí, ale práce tady není nijak příjemná. To není jako v rovině. A tak mladí chodí za prací jinam, do města, do továren, a někdy do Tramtárie.“

„Do Tramtárie?“ zeptal se host s úsměvem. „A kdepak je ta Tramtárie?“

„Skoro všude,“ řekl můj otec. „A někdy v Americe. Víte, jeden můj bratranec, nějaký Jan Darréguiberry, tam také odjel před dávnými lety.“

„Aby tam zbohatl?“

„Ale nezbohatl, bohužel.“

„Znal jste ho?“

„Matně se na něho pamatuji. Byl jsem ještě malý.“

„A co se s ním stalo?“

„Umřel tam kdesi bez halíře v kapse, v Mexiku.“

Pan Durand soucitně pokýval hlavou.

Felix si vybral tento okamžik, aby zavedl hovor trochu jiným směrem.

„Pan Cazin nám dnes vykládal o Mexiku,“ řekl klidným hlasem. „Musí to být krásná země.“

„Ano, překrásná země,“ přisvědčil pan Durand. „S prastarou kulturou.“

„Pan Cazin nám vyprávěl o Aztécích,“ ozval se znovu Felix, „a o jejich bozích Quetzalkoatlovi a Tezkatlipokovi...“

„Quetzalkoatl...“ opakoval po něm cestující.

Přivřel oči. Zdálo se, že sní.

„To jsou mi divná jména!“ zvolala matka. „Za našich časů jsme se ve škole učili jednodušším věcem. Co je to zač, ten Quetza...?“

„Quetzalkoatl,“ dopověděl pan Durand. „Had s peřím, Opeřený had. Bájeslovný král, který se stal bohem.“

„Bůh větru,“ řekl jsem tiše.

„To se zrovna hodí,“ zabručela matka a přitáhla si hnědý vlněný šál těsněji k ramenům.

„A co tam dělal ten váš bratranec?“ zeptal se pan Durand obraceje se k otci.

„Všechno možné! Byl z Pyrenejí. Uměl tedy ošetřovat dobytek a obdělávat půdu. Otec mi vyprávěl, že bratranec Jan ztroskotal, když se plavil podél pobřeží na nějaké malé lodi. Zachránil se, ale přišel o své hubené úspory.“

„U kterého pobřeží?“

„To nevím. Moji rodiče znali toho hochu líp než já. Ale oba už zemřeli...“

Otec si povzdychl.

„Co chcete, ty daleké kraje nemohou udělat boháče z každého. Mladí si představují, že tam někde najdou celé pruty zlata... Skutečnost bývá často méně příjemná.“

Viděl jsem, jak našemu hostu na okamžik zajiskřily oči, potom sklopil hlavu a vzdychl si zase on.

„Stejně je to krásná země, to Mexiko,“ řekl Felix, který s andělskou trpělivostí znovu zaváděl hovor na Aztéky.

„A lidé tam žijí už hodně dávno,“ řekl jsem zase já.

Emil Durand se na mě podíval a řekl:

„Jsou tam nádherné památky.“

„Vy to tam znáte?“ zeptal se ho Hilarion.

„Znám to z doslechu a z knih...“

„S jakým zbožím cestujete?“ otázal se Hilarion znovu.

„S papírovým,“ odpověděl pan Durand. „Ale teď si musím odpočinout. Mám choulostivé průdušky. Tento kraj se výtečně hodí pro odpočinek.“

„A tady jste v dobrém domě,“ řekl pan Lapujade. „Klid, teplý krb, domácí kuchyně. Paní Darréguiberryová je výtečná kuchařka, to teprve poznáte.“

„Už jsem ochutnal její zvěřinu. Báječná!“

„Jenže je možné, že tyto dni napadne sněh. Nebudete moci chodit na delší procházky. Pokud ovšem rád nelyžujete...“

„Ó, to už není pro můj věk,“ řekl cestující.

Trochu smutně se usmál. Po obou stranách úst se mu objevily dvě hluboké vrásky. Jeho bílé a černé vlasy, jeho vrásky, překvapující živost jeho pohledu zanechávaly v člověku těžko popsateľný dojem, jako kdyby ten muž byl starý a mladý zároveň. I jeho hlas překvapoval, byl klidný, pokojný, s náhlými kovovými záchvěvy, a přece bez určitého přízvuku. Je ze severu nebo z jihu? Přitom se vyjadřoval velmi spisovně.

Matka podala horké víno a kolem dokola vybuchly radostné výkřiky.

„Tohle je nejlepší proti chřipce!“ ozval se hromovým hlasem pan Lapujade.

„Jen se podívejte, jakou má barvu!“ volal Hilarion.

Felix a já jsme po malých doušcích vychutnávali tučné mléko, do něhož můj přítel nakapal pálený cukr.

Vůně svařeného vína se skořicí, která nás teď ovanula, byla trochu opojná. Felix s červenými tvářemi se obrátil k panu Durandovi.

„A co ten slavný Quetzalkoatl?“ zeptal se ho.

„Co s ním má být?“ řekl host poněkud překvapen.

„Kdo to vlastně byl? Pan Cazin nám o něm pověděl něco málo, ale ne dost.“

„Á, to je správné,“ zvolal host. „Mládež lační po vědění. Quetzalkoatl bylo prastaré aztécké božstvo. Podle pověsti vyhnali bratři tohoto starého krále ze země. A tak se odebral k východnímu moři v doprovodu svých sluhů, proměněných v ptáky. Slíbil, že se vrátí. Když se Španělé vylodili v Mexiku, Indiáni zprvu mysleli, že se to vrací jejich bůh... Někdy ho zpodobovali jako starce s černým tělem, s rudou hlavou a se zašpičatělým čenichem...“

A na některých sochách v Teotihuakanu, nedaleko Mexika, je vypodobněn jako strašidelný had, hlava mu vystupuje z límce peří a má hrozné dravčí spáry.“

Zašpičatělý čenich, stařec, spáry..., říkal jsem si.

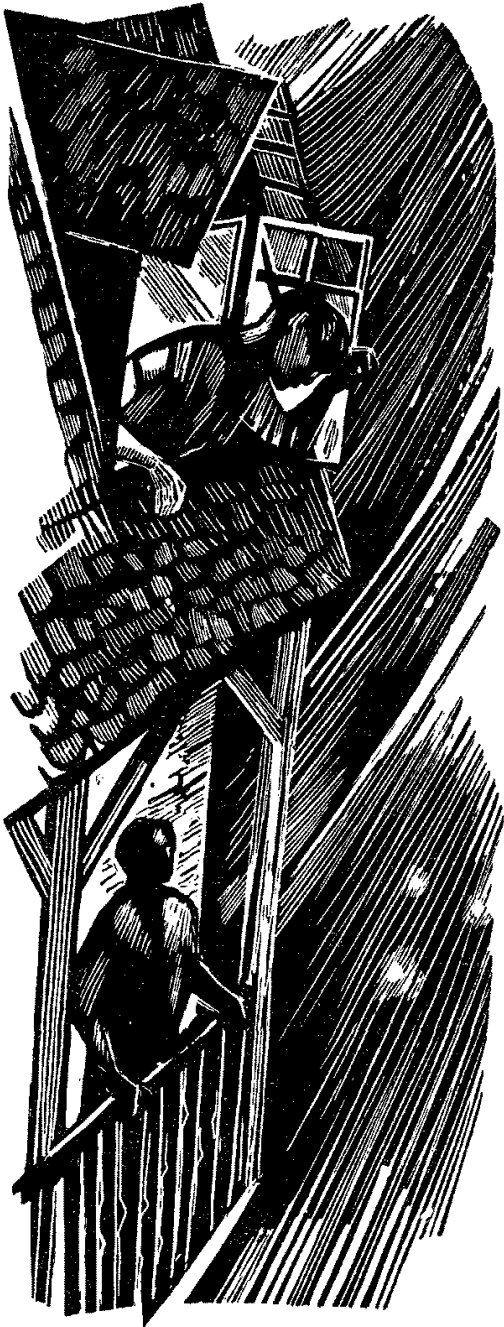
Emil Durand hleděl do ohně. Hilarion zíval. V tichu zesílil hlas větru a běhal po místnosti od dveří ke krbu.

O něco později jsem ležel ve své podkrovní světničce. Matka mi nahřála prostěradla „mnichem“, jak se říká ohřívadlu, kterého se u nás používá. Je to podlouhlá dřevěná kostra a do ní se zavěšuje nádoba naplněná řeřavými uhlíky. Když člověk vlezde do postele, zaleje ho příjemné teplo, kterému se nic nevyrovná.

Všechno spalo. Aspoň já jsem si myslel, že všechno spí. Lidé z Fabiaku odešli od krbů a odebrali se na lůžko. Hospodyně hodily na žhavé uhlíky pár lopatek popela. Oheň tak bude doutnat až do rána. Postačí trochu suchého roští a zafouknutí dmychadlem a vyskočí jasný plamen.

Podé mnou zapraskala prkna. Jednou, dvakrát, třikrát... Cestující si ještě nešel lehnout. Co to jen dělá? Prask... prask... prask... Pochopil jsem, že přechází po pokoji sem a tam jako někdo, kdo rozjímá nebo uvažuje. Chodil zvolna a nepůsobil přitom velký hluk. Nebyl těžký a moc nedupal. A přece prkna zapraskala a upozornila mě na jeho přecházení.

Náhle zvuk ustal. Ozval se temný hukot. Hlas větru jako by

zmohutněl. Mocné dunění naplnilo pokoj pode mnou. Pochopil jsem, že muž otevřel okno. Byl to večer vhodný k tomu, aby člověk obdivoval údolí?

Váhal jsem. Teplo postele mě zdržovalo. Věděl jsem, že když se trochu nakloním z podkrovního okna, uvidím pavlač.

A nyní byl muž na pavlači, tím jsem si byl jist. Otevřel okno a stál na ochozu, proti údolí.

To je divné u člověka, který říká, že má choulostivé průdušky, pomyslel jsem si.

Konečně jsem vstal, pomalu jsem otočil klikou a otevřel svoje podkrovní okno. Můj pohled se snažil proniknout temno pode mnou.

Poletovaly tam rudé jiskřičky. Muž kouřil, opřen o dřevěné zábradlí v nesmírném hukotu větru.

Objevil jsem jeho drobný černý stín,

nepatrný, obklopený jiskřičkami, jeho drobounkou siluetu... Opíral se o zábradlí jako o obruď lodi a čelil bouři.

Nemohl mě slyšet. Všechno s sebou odnášel jakot větru.

Já jsem se však domníval, že slyším, jak se směje...

4

STARÁ STODOLA

Příštího dne, v sobotu, konečně napadl sníh. Nejdříve pár jemných teček, které asi roztají ve vzduchu, aniž se kdy dotknou země. Pomalu se však začaly břídlíkové střechy, stromy a trávničky pokrývat jemným popraškem. K polednímu bílý příkrov zahalil celý kraj.

Zdálo se, že údolí se rozšířilo. Svahy rozkládaly na slunci oslnivý hedvábný atlas. V zahradách zmizely ubohé hlávky zimního zelí, žalostné záhony mrkve s uvadlou natí i zčernalé keře a bylo vidět jen měkké tvary barvy slonoviny a mléka.

„Ach, kdyby tak sníh byl z cukru!“ řekl mi můj přítel Felix, když jsme spolu šli po poledni do školy.

A jakmile ten labužník popustil uzdu své fantazii, zabředl do nepředstavitelných nápadů.

„Dejme tomu,“ řekl, „že badatelé přistanou na nějaké neznámé planetě. Vystoupí ze své rakety a uvidí nesmírnou sněžnou pláň... Totiž, myslí si, že je to sníh... Shýbnou se... Neuvěřitelná věc! Je to sladké, je to sladká šlehačka... Dovedeš si to představit? Problém zásobování je rozřešen...“

Pojednou zase zvažněl a zeptal se mě:

„A co Azték?“

„Nic zvláštního. Dnes dopoledne zůstal v pokoji. Matka mi to řekla. Obědval s námi. Chutnalo mu. Když jsem odcházel, seděl u krbu a kouřil dýmku. Jak vidíš, nic nezvyklého!“

„Ano... Přesto je třeba mít oči otevřené. Říkáš, že kouří

dýmku?“

„Dýmku a cigarety.“

„Tabák k nám přišel z Ameriky, nezapomínejme na to!“

„Nevidím, jak...“

„Právě proto, když nevidíš, musíš mít oči otevřené!“ přerušil mě Felix tónem, jemuž se nedalo odporovat.

Vyprávěl jsem mu, že jsem minulého večera viděl našeho hosta kouřit cigaretu na pavlači před pokojem.

Felixovi to připadalo velmi neobvyklé. Za zimního večera se člověk nechodí nadýchat čerstvého vzduchu na pavlač. Normální lidé se měkce schoulí v nejhlubším a nejteplejším místečku postele.

Sníh padal celé odpoledne. Když jsme večer vycházeli ze školy, náves byla pokryta tlustou vrstvou sněhu. Vesnice ztichla. Modravá vata, pokrývající zem, tlumila kroky. Dveře se rychle otvíraly a zavíraly. Tu a tam bylo slyšet temné údery z dřevníků, kde lidé štípali tlusté špalky. Černými stěnami prosvítala slabá světélka. Netrpělivé, hubující hlasy matek zaháněly kluky domů.

Brzy zůstal na návsi jen hlouček velkých. Hovořili jsme o zítřku a o tom, že uspořádáme první lyžařskou a sánkařskou výpravu.

„Sníh je pěkný,“ řekla Marie Lestradová. „Nestojí za to chodit moc daleko. Morèrova louka postačí.“

Byla to krásná louka na mírném svahu za školou, snadno přístupná.

„S tím nesouhlasím,“ vykřikl velký Robert Toujas. „Zůstaneme-li tam, budeme mít v patách hejno drobotiny. Navrhuji Darréguiberryovu louku. Bertrandův otec nám to dovolí. Nemám pravdu, Bertrande?“

Přikývl jsem. Otec nebyl nepřítelem sportu a naše louka byla pro sjezdy jako stvořená.

„Bertrandova louka je moc příkrá,“ poznamenal malý Josef Cantié, syn řezníků.

„To je právě to, co potřebujeme!“ řekl Toujas, prvotřídní lyžař.

„Dělejte si, co chcete,“ řekl Felix velmi klidně, „ale upozorňuju vás, že Bertrandova louka je strašná. Nejstrašnější v celém kraji. Loni jsem málem...“

„...sjel odtamtud až do Luchonu!“ skočila mu do řeči Marie Lestradová.

Ozval se všeobecný smích.

Opravdu, loni provedl Felix Lapujade senzační sjezd a octl se na kraji cesty proměněn v sněhuláka, když předtím ztratil lyže i hole.

„A pak,“ ozval se znovu Felix, aniž hnul brvou, „nezapomínejte, že je to prokleté místo. Kdysi tam jednoho člověka roztrhali vlci...“

„V kterém roce?“ zeptala se Marie Lestradová a vybuchla v smích.

„Roku 1645,“ řekl Felix, který se nedal zmást. „Bývali tam v těch místech kdysi loupežníci. Číhali na pocestné a pálili jim chodidla. Dokonce se zdá, že tam chodívají i medvědi...“

„Zarazte ho, zarazte ho!“ křičela Marie Lestradová. „Necháte-li ho mluvit, je s to vyprávět nám romány celý večer.“

Rozešli jsme se, aniž jsme dospěli k nějakému rozhodnutí. Dali jsme si schůzku po poledni na návsi.

„Já nevím, mám-li jít,“ řekl Felix, když jsme šli k domovu. „Trochu pokašlávám. Je lepší být opatrný. A pak, mám chuť přečíst si znovu *Záhadu Amazonky*. Usadím se u krbu, dám si do popela upéci pár jablek a...“

Věta zůstala nedokončena. Felix mě vzal za rameno a zatáhl mě do dolíku poblíž Morèrova obchodu. Stoupl si na špičky a pošeptal mi do ucha:

„Nehýbej se! Je tamhle. Podívej se!“

Byl to on, opravdu. Neviděl nás. Kráčel zešeřelou návší. Měl na sobě svůj světle šedý zimník, plstěný klobouk naražený až na uši, ruce v kapsách a šel směrem do hor. Zdálo se, že nemá nijak naspěch.

Na chvílku se zastavil u výkladní skříně Toujasova bazaru a pak se dal strmou cestou vedoucí do luk a do lesa. Tato cesta se dělila vedví. Napravo se zatáčela ke škole a vedla na Morèrovu

louku. Vlevo vedla na louku mého otce, která byla nějakých pět set metrů odtud.

„Půjdeme za ním?“ navrhl mi Felix.

„No ne, to žertuješ. Musíme domů. Už je pozdě. A pak... ty trochu pokašláváš.“

„Pojďme za ním... Ne moc daleko... Dráždí mě to. Tohle přece není hodina, kdy se chodí na procházku.“

„Dobrá. Pojďme za ním.“

Azték si zapálil cigaretu a dal se cestou doleva. Vítr s sebou strhl prchavé jiskry zápalky. Muž šel asi padesát metrů před námi.

„Nechme mu nějaký náskok,“ řekl Felix. „Mám dobrý nápad.“

„Co chceš dělat?“

„Vyložím ti to.“

Stezka se klikatě vinula po dolním okraji luk. Felix mě znovu chytil za rameno.

„Poslyš,“ řekl mi, „nejlepší způsob, jak někoho sledovat, aby o tom nevěděl, je... předběhnout ho. Zkrátíme si cestu, půjdeme po úbočí. Je tam chodník. Půjdeme o něco rychleji než Azték a o kus dál na něj počkáme.“

Stoupali jsme do vrchu dost rychle, skryti za obrubou zimostrázových a lískových keřů. Občas jsme se zastavovali, abychom si seškrábali s podešví chuchvalce sněhu.

Žasl jsem nad Felixovou smělostí. Rozkoš z dobrodružství byla asi velmi silná, když ho v ten smutný zimní večer udržela venku.

Pěšina, po níž jsme kráčeli, musela nás zavést na otcovu louku. Azték šel dolní stezkou. Tak jsme na něho mohli počkat a pozorovat ho podle libosti.

Udělal jsem první zastávku. Při krčení za zasněženým keřem jsme číhali, až se chodec objeví. Stoupal do vrchu klidným krokem a každých deset metrů se zastavoval a obdivoval – nebo pozoroval – krajinu.

„Pojďme dál,“ pošeptal mi Felix. „Schováme se za vaší stodolou.“

Došli jsme ke stodole, k nizoučkému stavení s velmi strmou střechou, kam otec ukládal část sena. Kdysi bylo stavení mnohem prostornější. Dokonce sloužovalo za obydlí prvním Darréguiberryům, kteří se usadili ve Fabiaku. Jedna větev rodiny tam zůstala a druhá se usídlila na místě, kde bydlíme od té doby. A tak tu byli Darréguiberryovi z louky a Darréguiberryovi od cesty. Avšak rodina z louky vymřela. A Jan Amerikán se už nikdy nevrátil do Fabiaku, aby pozvedl svůj rodný dům z trosek.

O to se postaral můj otec. Opravil zdi chalupy, nebo spíš to, co se z ní dalo ještě zužitkovat. Když se zbouraly příčné zdi, zbyla dole prostorná místnost, z níž si otec zřídil stáj a občas tam ustájil dobytek. Z půdy se stal seník.

Pod námi zazářilo světélko. Azték si zapaloval cigaretu. Vítr se utišil. Hory tonuly v širé bílé tišině. Obloha byla zatažena, ale díky sněžnému jasu bylo dost vidět. Po chvatném výstupu jsme už necítili chlad.

„Jde rovnou ke stodole. Pozor!“ zašeptal Felix.

Muž kráčel stále stejným klidným krokem. Nejprve zůstal stát na kraji louky. Sledovali jsme ho přitisknutí k boční stěně stodoly. Rozhlížel se jako někdo, kdo se orientuje v krajině nebo se snaží orientovat. Potom, jak se zdálo, objevil stodolu. Podle všeho se mu jevila jako černá, nízká hmota, přikrčená na horním konci svahu. Dlouho se na ni díval a my jsme už mysleli, že nás uviděl.

Ne. Teď se k nám otočil zády a zkoumavě hleděl do údolí. Za stezkou končil jeho hluboký zářez v jakési modravé zvěti. Protější svahy se už nedaly rozeznat. Muž se sklonil. Snaží se snad zahlédnout silnici, která vede do Luchonu?

„Vypadá to, jako by se orientoval,“ řekl mi Felix. „Jako by chtěl zjistit, kde je. Podívej se na něho!“

Azték vytáhl z kapsy jakýsi předmět. Škrtl zápalkou. Sklonil se nad prohlubni své dlaně. V nehybném vzduchu vypadal drobný plamínek zápalky jako nějaký ubohý svítící červ.

„Co to dělá?“ zeptal jsem se.

Felix mi stiskl loket.

„Já... Já už vím... Víš, co to drží v ruce? Busolu. To nemůže být nic jiného než busola. Měl jsem pravdu. Orientuje se. Zjišťuje, kde je, hledá nějaký směr, nějaký určitý směr!“

Světélko zhaslo. Muž stoupal ke stodole.

„Jenom tiše, tiše!“ poručil Felix.

Opatrně jsme couvali. Slyšel jsem, jak se kroky našeho hosta boří do chrupajícího sněhu. Couvali jsme stále, až došel k hrubým dřevěným dveřím.

Mechanickým pohybem stiskl kliku. Nemohl vědět, že otec schovává klíč mezi dvě břídicové desky poblíž prahu.

Pak začal obcházet stavení. Byli jsme schováni v křoví asi deset metrů za stodolou.

Azték přešel kolem nás a netušil, že ho sledují dva páry svítících očí. Kráčel beze spěchu, jako by o něčem teskně uvažoval.

Slyšeli jsme, jak tluče dlaněmi o sebe a podupává nohama.

„Co je to?“ znepokojeně se zeptal Felix.

„Nejspíš je mu zima. Zahřívá se.“

Ozval se podezřelý zvuk.

„Co je zase tohle?“ znovu se ptal Felix.

„Smrká, má asi rýmu.“

Vracel se směrem k nám. Objevil nás snad? Ne, zamířil dolů se svahu. Znovu jsme mu nechali náskok.

„Přemýšlel jsi?“ zeptal se mě Felix.

„O čem?“

„O té Aztékově procházce.“

„N-ne. Já nevím. Měl asi chuť nadýchat se čerstvého vzduchu. Říká, že horský vzduch v něm povzbuzuje chuť k jídlu.“

„Ano, ale mohl se přece jít procházet jinam...“

„To určitě.“

„No, a kam se šel procházet? K téhle stodole, k vaší stodole! Ke stodole, která patří Darréguiberryovým!“

„A co má být?“

„Je to stavení, kde kdysi žili tvoji předkové.“

„Ano. A co dál...?“

„Stavení, kde kdysi žil tvůj bratranec Jan, kde možná zanechal nějaké stopy. Vzpomeň si na Quetzalkoatla!“

„Co s tím má co dělat Quetzalkoatl?“

„Jen si polož otázku, co sem přišel dělat, a vzpomeň si na tu pověst. *Ten, kdo odešel, ten, kdo se vrací...*“

Po těchto pytláckých slovech mě Felix vyzval, abychom se rychle vrátili dolů do vsi. Právě si vzpomněl, že za takových večerů, kdy venku leží sníh, jeho matka smažívá lívance. Víme, že je zbožňoval, a stejně rád přihlížel jejich přípravě. Jak se mohl opozdit v takový večer, kdy se smaží lívance? Znamenalo to, že přitažlivost záhady je silnější než jeho labužnické choutky?

„A teď poklusem!“ zavelel Felix. „Musíme dorazit do vsi dřív než on a hlavně tě musí najít doma, až otevře dveře.“

Tak se také stalo. Jako smršť jsme se přehnali návsí, stále ještě temnou a mlčelivou. Na okamžik jsme se zastavili, abychom zjistili, co je s naším chodcem. Když se jeho drobná silueta objevila před Toujasovým bazarem, znovu jsme vyrazili

tryskem.

A jak jsme předvídali, když vcházel do dveří, seděl jsem nevinně u svého stolku. Vrhł na mě pohled, jediný pohled, který mi připadal podezíravý a vyzývavý zároveň. Pak mi řekl milým hlasem:

„Ten sníh není tak nepříjemný...“

5

MEXIKO VE SNĚHU

Felix Lapujade mi doporučoval spoustu věcí. Především, abych byl opatrný. Abych se tvářil chladně. Abych mlčel a poslouchal. Abych nedal najevo, že v nás Azték vzbudil nějaké podezření. A, rozumí se, abych ho sledoval, zaznamenával jeho slova a všímal si každého jeho sebemenšího hnutí.

„Jsme na stopě,“ řekl mi Felix a přísně se na mě podíval. „Ještě dost dobře nevíme, za čím jdeme nebo co objevíme... Možná že nám hrozí nějaké nebezpečí, jistě je tu nějaké nebezpečí. Zjistí-li, že jsme na něco přišli, budou se nás pravděpodobně chtít zbavit...“

„Ale kdo – oni?“ zeptal jsem se.

„Nemohu nic říci. Věc není ještě zralá.“

V onu sobotu večer pojedl Azték – nebo spíš pan Emil Durand, náš host – s velkou chutí, rozplýval se nadšením nad domácí šunkou, kterou mu matka přinesla, a nešetřil poklonami nad dušeným hovězím, provoněným cibulí a tymiánem, které mu připravila.

Při jídle se nás stále vyptával na věci týkající se života v kraji, obyvatel vesnice a jednotlivých rodin. Ptal se však klidným, takřka lhostejným tónem, jako turista, který se chce poučit.

„Ostatně, pane Darréguiberry,“ řekl nakonec, obraceje se k

otci, „šel jsem se projít až k vaší stodole...“

Nastražil jsem uši. Ten člověk se tedy už informoval. Nebylo náhodou, že se dal cestou k naší louce.

„Nebylo vám příliš zima?“ zeptal se otec.

„Ne. Mám rád sněh. A takový krásný se mi nepoštěstilo vidět tak často. Víte, ve městě se sněh rychle mění v bláto.“

Otec si zamyšleně pohladil svůj hnědý knírek.

„Ta stodola není nová. Potřebovala by už pořádně opravit.“

„Vaše rodina žila kdysi na tom místě?“

„Ano, žil tam můj děd. Koupili ten dům společně s bratrem. Později se obě větve rodiny rozdělily. Pak tu byla rodina z louky a rodina od cesty.“

„Ach tak. A co váš příbuzný, který se vystěhoval?“

„Ten se narodil tam nahoře. Patřil k Darréguiberryovým z louky.“

„A ta větev úplně vymřela, že ano? A vy jste zdědil dům?“

„Ano, ovšem,“ řekl otec. „Udělal jsem z něho stodolu. Za moc nestál.“

Nemohl jsem se ubránit, abych se v té chvíli nepodíval zvědavě na našeho hosta. Zdálo se, že si toho všiml, a na ústech se mu objevil jakýsi úsměv nebo pošklebek. V zoufalství se mi ruce pod stolem sevřely v pěst. Taktak, že jsem se neprozradil. Nedovedl jsem zachovat chladnou tvář, jak mi doporučoval Felix.

Vtom náhodou vešla matka se sladkým nákypem a jídlo dalo hovoru jiný směr. Zdálo se, že Azték samým obdivem nad tou sladkostí zapomněl na obě větve naší rodiny. Pod jemnou světlou kůrkou vydechovalo lehoučké těsto jedinečnou vůni výrazkové mouky, čerstvých vajec a másla a to všechno bylo podbarveno jemnou příchutí citrónu.

„To je báječné!“ zvolal host po prvním soustě. „Přímo se to rozplývá na jazyku. Jak je to lehoučké!“

Matka zrůžověla radostí.

„Nikdy jsem neokusil nic tak jemného... Ale poslyšte, máte tu prý v kraji ještě jiný zázrak. Koláč na rožni. Slyšel jsem o něm.“

„Já vím,“ řekla matka, „ale to není zdejší, to dělají v Horních Pyrenejích, poblíž Tarbes.“

„Jenže ani tam to není koláč, který by se dělal každý den,“ přerušil ji otec. „Snad si to dovedete představit, ten jejich rožeň není jen tak obyčejný rožeň, na jakém se peče kýta, je to protáhlý dřevěný kužel. Když je těsto připraveno, a je to dost řídké těsto, začne jedna žena pomalu, pomaloučku otáčet rožněm u ohně a druhá nanáší těsto dřevěnou lžící. A ty nešťastnice se pečou u ohně několik hodin. Těsto se přichycuje a teplem zlátne. Je to opravdu neobyčejná pochoutka. Připravují ji o velkých svátcích a při slavnostních hostinách.“

„Až pojedu do Tarbes, budu hledět, abych okusil koláč na rožni. Ale ten váš je stejně znamenitý!“

Po večeři s námi náš host dlouho nebesedoval. Velmi brzy odešel nahoru do svého pokoje. Zdálo se mi – byl to jen můj dojem? – že si nejde nahoru odpočinout, že je naopak velmi čilý. Oči mu jiskřily, pohyboval se živě a prudce...

Na mou věru, řekl jsem si, vypadá to, jako by se k něčemu chystal...

Sám jsem odešel chvilku po něm. Chtěl jsem se vyspat před zítřejší lyžařskou výpravou. Před spaním jsem však zašel ještě do malé dílny vedle kuchyně, kam si otec postavil pracovní stůl. V takovém horském domě je neustále třeba opravovat tisíc věcí. Měl jsem tam lyže. Pečlivě jsem prohlédl vázání a řemínky, nanesl jsem na „prkýnka“ vrstvu lyžařského vosku a namazal jsem si boty.

Když jsem se vrátil do hostinské místnosti, nebylo tam příliš živo. Několik horalů tam hrálo v karty. Byli to lidé z nejbližšího sousedství. Matka pletla. Otec přihlížel hře a udržoval oheň v krbu.

Na úzké chodbě v prvním poschodí jsem zpomalil krok a neubránil jsem se, abych se nezahleděl na dveře pokoje pana Duranda. Pode dveřmi bylo vidět světelný pruh. Nespí tedy. Bezpochyby čte. Zaslech jsem pokašlávání, potom několik kroků, nejasné vzdychnutí, zarachocení odsunutého židle... A znovu nastalo ticho.

Šel jsem do své světničky.

Měl jsem divný sen. Ve třídě se objevil nový žák. Pan Cazin se ho právě chystal zapsat. Učitel se skláněl nad stolem a ptal se žáka, jak se jmenuje.

„Jmenuji se Emil Quetzalkoatl,“ odpověděl nováček.

„Cože? Opakuj to!“

„Quetzalkoatl Emil,“ ozval se znovu žák mírným, klidným hlasem.

„Cože? Jak? Promiň... To přece nemyslíš vážně!“ zvolal učitel.

„Ale ano, docela vážně,“ řekl bez váhání náš nový spolužák.

„Lapujade mě zná, Darréguiberry taky.“

„Cože? Lapujade, Darrégui...“

Byl to divný žák. Drobný, pohublý, měl snědou tvář a špičatý nos. Stál na jedné noze jako volavka. A na hlavě se mu kývala pestrobarevná péra. Pan Cazin si toho najednou všiml.

„Ale pověz mi, chlapče, co znamená ta maškaráda? Kde si myslíš, že jsi? A nejprve mi řekni, odkud jsi.“

Učitel bušil pěstí do stolu. Jeho hlas hřměl. Obočí barvy pepře a soli se mu ježilo rozhořčením. „Odkud jsi?“

„Z Tenochtitianu.“

A hlas Felixe Lapujada to s nezvyklou smělostí vymezil přesněji:

„Jinak řečeno, z Mexika.“

„Co? Jakže? Z které země?“

„Jsem Azték.“

„Prosím?“

„Jsem Azték, Azték, Azték...“ prohlašoval nový žák hlasem, který pojednou zněl až příliš ostře.

Pan Cazin se obrátil ke mně. Ze zřítelnic mu šlehalo strašlivé blesky.

„Bertrande, pojď sem, pojď mi to všechno vysvětlit. Prosím, abys mi to vysvětlil, nebo tě nechám po škole až do velikonoce!“

Rázem jsem oněměl. Pan Cazin přede mnou mával rukama a hrozil mi pravítkem, on, obvykle tak klidný. Ošklivá situace! Nebyl jsem s *to* vydat ze sebe ani hlásku.

„Bertrande! Bertrande! Bertrande!“

Kdo to mnou tak třese, je to ten Azték nebo pan Cazin? Konečně jsem otevřel oči. Světnice byla plná nádherného bílého jasu. Kam mě to odvezli? Hledal jsem podivného spolužáka a jeho pestrobarevná péra...

Jsem to ale hlupák, řekl jsem si náhle. Vždyť jsem ve svém pokoji. To jasné bílé světlo je od sněhu...

Netrpělivá ruka, která mnou tak trásla, nepatřila totiž ani učitel, ani našemu hostu, byla to ruka mého kamaráda Felixe.

„Poslyš, máš ty ale tvrdý spánek! Přišel jsem za tebou a tvoje matka mi řekla, abych tě šel nahoru vzbudit. Vzkazuje ti, že snídaně je hotova. Můžeš jít dolů. Abys věděl, budu ti dělat společníka... Hm! V té zimě jsem vyhladověl...“

„Dobrá, už jdu.“

„Počkej trochu. Já... Je to hrozně důležité.“

Tentokrát promluvil Felix tichounkým a velmi tajemným hlasem.

„Co se děje?“

„Je něco nového!“

„Nového? Co nového?“

Ještě jsem se neprobral ze sna.

„Podívej se!“

Felix si sáhl do kapsy, nedokončil však tento pohyb a zamířil ke dveřím, rychle vykoukl ven a pak pečlivě zavřel.

„Podívej se!“ řekl znovu.

„Ale vždyť nic nevidím, nenapínej mě, otevři ruku!“

Otevřel dlaň.

Byl to zvlhlý zmačkaný papírek a Felix jej pečlivě rozložil. Byla to stránka z bloku se zoubkovaným okrajem, na níž byly tužkou chvatně načrtnuty čáry, které mi byly povědomé.

„Našel jsem to ve sněhu u cesty, když jsem šel za tebou. Podle všeho to ztratil.“

„Kdo?“

„Azték, kdo jiný! Měl ten papírek v kapse. Vytáhl kapesník a papírek mu vypadl. Poznáváš to?“

„Je to mapa.“

„Ano.“

„Je to Mexiko.“

„Docela správně.“

„Poznávám Yucatán, Mexický záliv... Z druhé strany je Tichý oceán a poloostrov Dolní Kalifornie.“

„To není všechno.“

„Ne. Označil Mexiko, Tampico... A co ten kroužek s křížkem uprostřed?“

„Á, vidíš, to je ono!“ řekl Felix. Tvářil se čím dál tajemněji.

„Víš, co ten křížek znamená?“

„Já... N-ne, to nevím. Ale čichám cosi. Co může znamenat křížek na mapě?“

„Pan Cazin nám říkal, že to znamená oblast žuly.“

„To by jich muselo být hodně. Ale jediný křížek na kousku papíru?“

„Nějaké zmizelé město? Místo, kde došlo k nějaké nehodě? Místo, kde něco ztratil?“

Felix několikrát po sobě pokýval hlavou.

„Hádám, a ne a ne uhodnout, ať hádám sebevíc. Je třeba uvažovat a mít oči dokořán. Teď se obleč a pojď snídat!“

Aztékovo tajemství jsme objevili až po poledni.

6

CO OBJEVIL FELIX

Skupina velkých se měla sejít na návsi asi v jednu hodinu odpoledne. „Aztékovo tajemství“, jak říkal Felix, mě ovšem zaměstnávalo, ale byl jsem pevně rozhodnut, že půjdu s lyžaři. Počasí bylo nádherné, sníh dobrý, bylo tedy třeba využít příležitosti.

Felix byl na vážkách. Nejdříve mi navrhl, abych zašel k němu, že se budeme odpoledne věnovat úvahám... a přitom si pochutnávat na pečených jablkách. Moje odmítnutí ho uvedlo do rozpaků.

„Nevím ještě dost dobře, co budu dělat... Ale rozhodně mě nečekej,“ řekl.

Náš host po obědě oznámil, že se půjde projít do hor, a hned se mě začal vyptávat, do kterých míst půjdeme lyžovat. Řekl jsem mu, že jsme se ještě nerozhodli, ale že pravděpodobně půjdeme ke staré stodole.

„Mám vám půjčit lyže?“ zeptal se ho otec.

Host s úsměvem odmítl.

„Nikdy jste nelyžoval?“

„Kdysi dávno... To jsem byl ještě mladý. Dnes bych si bezpochyby počínal dost nešikovně. Lepší bude, když se toho vzdám.“

„Jak chcete,“ řekl otec. „Ale stejně, kdybyste měl chuť, některý z hochů by vám mohl dávat lekce. Mladý Toujas je už přeborník. Mohli by vám najít nějaké vhodné místo, máme tu mírné svahy...“

„Jste velice laskav,“ odpověděl pan Durand, „ale nenuťte mě, nestojí to za to. Chci se jít jen trochu projít. Možná že půjdu obdivovat naše mladé lyžaře. A pak se vrátím a budu odpočívat.“

Nezdržel jsem se dlouho u stolu a šel jsem se nahoru do své světnice ustrojit. Měl jsem jen jedinou myšlenku: rozběhnout se za sněhem a za sluncem.

Chudák Felix, říkal jsem si. Takový den a on dokáže zůstat doma!

Tkaničky do bot mi působily jisté trampoty. Potom jsem hledal lyžařské rukavice. Hlas, který se ozval z cesty, mě přivábil k oknu a spatřil jsem našeho hosta, jak odchází, když se předtím pozdravil s otcem.

Byl jsem hotov. Ne. Kam se poděla má čepice, skvělá červená vlněná čepice, kterou mi upletla maminka? Jít bez ní, to vůbec nepřichází v úvahu! Stoupl jsem si na stoličku a právě jsem netrpělivě prohledával horní poličky ve skříni, když tu se na schodech ozval zvuk kroků. Byly těžší a chvatnější než kroky pana Duranda. Zastavily se v prvním poschodí.

Vyšel jsem ze dveří. Nikdo. A přitom byly dveře našeho hosta pootevřeny. Viděl jsem, jak se náhle otevřely, a instinktivně jsem ucouvl zpět.

Neměl jsem kdy příliš se tím znepokojovat. Týž těžký, ale ještě chvatnější krok se blížil.

„To jsi ty!“ vykřikl jsem.

Byl to Felix. Felix, kterého jsem nečekal a který přišel za mnou, vystrojen od hlavy k patě, ještě kulatější než obvykle, bezpochyby navlečen do mnoha svetřů a obalen bledě modrou nylonovou blůzou, v namaštěných botách, Felix s modrou čepicí stejného vzoru jako moje, jenže s mnohem působivějším střapcem.

A přece v tu chvíli neupoutala můj pohled nová blůza mého kamaráda ani střapce, nýbrž jeho obličej, z něhož se dalo vyčíst nepopsatelné vzrušení. Oči měl vytřeštěné, ústa pootevřená úžasem.

„Ty... Já... To ti je něco... No neuvěřitelné!“

„Uklidni se, Felixi!“ řekl jsem mu. „Copak se zase děje?“

„Pojď! Pojďme hned dolů,“ vykoktal ze sebe můj přítel s námahou.

„Počkej, jen co si vezmu čepici.“

„Pojď honem!“

„Oč běží? Jdeš s námi lyžovat?“

„Ano... Rozhodl jsem se. A tím spíš, že jsem viděl Aztéka odcházet po cestě.“

„Chce se nám přijít obdivovat. Řekl nám to před chvílí u stolu...“

„Výborně. A teď pojď se mnou.“

„Kam jdeš?“

Byli jsme na schodech. Felix sestupoval opatrně, tentokrát dával pozor, aby po schodech příliš nedupal. Třesoucím se prstem ukázal na dveře našeho hosta.

„Když jsem šel za tebou nahoru, viděl jsem, že dveře nejsou

zavřeny...“

„A vešel jsi dovnitř? Ach Felixi, to není hezké. Kdyby se to dověděli rodiče, měli by z toho pramalou radost. Řekni mi přece, byly dveře aspoň otevřeny? Nestiskl jsi drobátko kliku?“

Felix pokrčil rameny a vzdychl.

„Ty to nemůžeš pochopit. Pochopíš, až ti ukážu, co jsem viděl.“

„Cos viděl?“

Sestoupil o dva schody níž a octl se na chodbě v prvním poschodí. Strčil do Durandových dveří. Ozval se ve mně poslední zbytek svědomí:

„Felixi, to opravdu není hezké. Tam se nesmí.“

Dveře se nehlukně otočily v čepech. Otec pečlivě olejoval všechny dveře v domě.

Felix se ke mně otočil, zrudlý rozhořčením.

„Co si vlastně myslíš? Považuješ mě snad za zloděje nebo za nějakého obyčejného zvědavce?“

„To ne, ale přece jen...“

„Pojď!“ řekl tónem, který nepřipouštěl žádné námítky.

Znal jsem ten pokoj. Nebyl ani příliš prostorný, ani nijak zvlášť přepychově zařízený. Postel, skříň, prádelník, v koutě malé umývadlo, před oknem stůl.

Při první prohlídce jsem nespatriil nic podezřelého. Kufry našeho hosta stály v řadě v jednom koutě. Na stole bylo vidět popelník, dýmku, načatý balíček cigaret, hromadu obrázkových časopisů, cestovní mapy, koženou psací podložku, pootevřený necesér a v něm lahvičky a kartáče. Vedle časopisů pár knih a zeměpisný atlas „Mapy celého světa“.

„Podívej se!“ řekl Felix slavnostně.

„Nevidím nic zvláštního.“

„Podívej se dobře!“

„Tabák, mapy, dýmka...“

„A psací podložka! Podívej se na psací podložku, no pojď blíž!“

Poslechl jsem. A tu jsem pochopil.

V psací podložce byly listy papíru. Tyto listy do ní byly

bezpochyby vloženy v chvatu a trochu z ní vyčnívaly. A tak bylo možné přečíst čtyři slova, načrtnutá kvapným, horečnatým, hranatým písmem, která mi v první chvíli zatančila před očima.

Musel jsem se namáhat, abych potlačil svůj vnitřní zmatek.

„Chápeš?“ zeptal se mě Felix dutým hlasem. „Ano, vešel jsem dovnitř, a to není hezké. Chtěl jsem sem jen nakouknout. Ostatně, nic jiného jsem neudělal. Nejdřív jsem neviděl nic zvláštního. Pokoj je v pořádku... Nedá se mu nic vytknout. Přiblížil jsem se ke stolu. Zajímal mě ten atlas. Ta podložka je jako každá jiná. Lidé, kteří jedou na cesty, musí psát dopisy příbuzným nebo přátelům. Ukládají si do psací podložky obálky a dopisní papír. To je docela obvyklé...“

„Otevřel jsi tu podložku?“

„Ne. Uviděl jsem tak jako ty ten vyčnívající list, sklonil jsem se k němu a četl. Přečetl jsem to, co si můžeš přečíst i ty.“

„Ach, a co teď?“ řekl jsem.

„Musíme číst dál.“

„Co tě to napadá! To je tajná věc, osobní věc...“

„Je v tom celém jakási záhada,“ vážně zamumlal Felix. „Já ti říkám, že si to musíme přečíst. Aspoň začátek. Uvidíme-li, že se nás to týká, budeme uvažovat. Potřebujeme klid a odvalu.“

V tom okamžiku se ozval hlas mého otce. Volal nás zdola z hostinské místnosti.

„Co děláte, chlapi? Ostatní už na vás budou čekat. Nepůjdete?“

Felix nepozbyl chladnokrevnosti ani v nejmenším. Nahnul se nad schody a zavolal:

„Půjdeme... Ale ještě je čas. Bertrand mi vysvětluje nějaký příklad. Luštíme ho spolu!“

„No dobrá,“ řekl na to otec. „Nechci vám bránit v práci, ale měli byste využít sluníčka.“

„Ano, ano, však my půjdeme...“

Po této zbožné lži se Felix obrátil ke mně.

„Tak co? Budeme číst?“

„Ach, já ti nevím,“ řekl jsem, „myslím si, že to není správné.“

Sklonil jsem se nad koženou psací podložkou. Přečetl jsem si znovu čtyři slova, která bylo vidět na okraji papíru:

Toto je má závěť.

Potom Felix pomalu otevřel podložku a dali jsme se do čtení.

Už při prvních řádcích jsem se uklidnil. Měli jsme právo – a povinnost – si to přečíst.

7

OPĚŘENÝ HAD

Toto je má závěť.

Píši tyto řádky zdráv na těle a na duchu v malé vesničce Fabiaku (Horní Garonna); vyhledal jsem ji podle údajů, které mi kdysi sdělil Jan Francouz.

Nechť ten, kdo objeví tyto stránky, dočte je laskavě až do konce. Toto je úplné a upřímné vyznání. Rozhodl jsem se odhalit do všech podrobností báječné a tragické dobrodružství, které mě potkalo. A bohužel, nejen mne!

Nechtěl jsem zmizet ze světa, aniž bych svěřil aspoň těmto několika křehkým listům tajemství *Opeřeného hada*. Ať je můj příští osud jakýkoli, mám naději, že toto vyprávění bude čteno, že snad... Avšak nepředbíhejme.

Felix zvedl hlavu.

„Vidíš,“ řekl mi, „on sám nás žádá, abychom četli dál... Ctěme tedy dál!“

Především musím povědět pár podrobností o tom, jak jsem vstoupil do života. Jmenuji se Emil Ochoa. Narodil jsem se v horské vesnici v baskické oblasti Francie. Naše rodina nebyla bohatá a těch pár kousků pole, které jsme měli, nebylo by nikdy stačilo uživit mé rodiče, mé bratry a mne, kdybychom byli všichni zůstali v hospodářství.

Po první světové válce jsem si odbyl vojenskou službu. Když jsem se po propuštění vrátil domů, nic se tam příliš nezměnilo. A tehdy jsem přišel na myšlenku, že se vystěhuji.

Dobrodružná baskická krev mě pobízela, abych si šel hledat štěstí jinam. Snil jsem o zlatých nebo diamantových dolech, o nádherných haciendách, o velkých obchodech... Nebyl jsem v kraji první, kdo takto snil. Opustil jsem tedy svou rodinu a krátce poté jsem v Bordeaux nastoupil na malou loď s jednou plachtou, která měla namířeno do Mexika.

Zmíním se jen krátce o prvních letech, která jsem prožil v cizí zemi. Vylodili jsme se ve Veracruz a toto jméno mi zprvu znělo v uších jako báječná hudba. Představoval jsem si zázračnou zemi, kde trsy banánů a ananasy rostou všude na dosah ruky. Stačí se shýbnout a nasbírat si obrovské hroudy zlata. Viděl jsem se už, jak měkce spočívám na lehátku, jak se dávám laskat mořským vánkem, který mi kývá nad hlavou dlouhými palmovými vějíři.

Velmi brzy jsem však vystřízlivěl. Krásy tropické země nestačí člověku k živobytí. Musel jsem vykonávat mnoho těžkých prací, jen abych si každý den vydělal na jídlo.

Pravda, stát Veracruz je velmi bohatý. Nachází se tam zlato, olej, jsou tam mramorové lomy a hlavně hojnost tropických rostlin, vanilka, káva, bavlna... Naneštěstí jsem neměl jediný dolar, abych si mohl zařídit plantáž nebo obchod. Byl jsem postupně přístavním dělníkem, číšníkem v krčmě, kopáčem, zedníkem... Pracoval jsem v cukrovaru a pak v továrně, kde se splétala známá lana z *henekenu*, což je jakýsi druh konopí s velmi pevnými vlákny. O něco později jsem se rozhodl dostat se do Tampika a do státu Tamaulipas dál na severu, kde byly naftové prameny.

Onemocněl jsem a nakonec jsem zůstal v Tampiku, kde se mi naskytlo místo prodavače v jednom přístavním krámkě. Dobrodružství a bohatství byly daleko. Prodával jsem plachtovinu, prodával jsem metry lanoví, svítilny do větru, strakaté košile, námořnické pytle... Exotická země, o které jsem sníval, scvrkla se na chudičky tmavý krámk, kde jsem

trávil dny ve společnosti hašteřivého majitele.

Jednoho večera jsem byl v přístavní krčmě, kam jsem čas od času chodíval – ani ne tak proto, abych tam pil špatnou tafiú, jako proto, abych se dovídal novinky. A tam jsem se seznámil s dvěma námořníky, kteří se zde nedávno vyloďili a kteří, jak jsem velmi brzy pochopil, chtěli v této zemi najít štěstí. Jeden z nich byl Španěl, druhý Francouz. Setkali se na jedné lodi, a teď hledali práci.

Pedro Španěl a Jan Francouz byli přibližně v takovém postavení jako já před několika lety. A na tom není nic divného.

„No,“ řekl jsem jim, „nemyslete si, že štěstí na vás čeká v každé přístavní uličce. Tady je život těžký.“

„Ech, já nemám co ztratit,“ řekl Francouz.

Pověděl mi, že pochází z Fabiaku, vesničky v luchonském kraji, a že jeho rodina je baskického původu. Rázem jsme si byli sympatičtí. Jeho příběh se navlas podobal mému vlastnímu. Byl chudý, rodina měla jen pár kousků pole a to nestačilo. Proto odjel do Ameriky.

„Já,“ řekl mi Španěl, „já jsem na světě sám. Nemám rodiče ani děti. *Nadie!* Nikoho!“

Vyprávěl jsem jim o svém pobytu za mořem, o svých různých putováních.

„Cože!“ vykřikl Francouz. „Cožpak není dost půdy, která se dá zužitkovat v nitru země? Slyšel jsem, že se tu dají najít obrovské pozemky za kousek chleba.“

„Ano,“ odpověděl jsem mu, „daly se najít kdysi. Dnes je zapotřebí kapitálu, strojů, lidí...“

Na závěr jsem jim řekl, že se hodlám vrátit do Francie.

A tu jeden z našich sousedů, který nás podle všeho pozoroval a už dost dlouho nás poslouchal, naklonil se k nám. Nadzvedl své *sombrero*, široký klobouk, pod nímž jsem spatřil hubený obličej se svítícíma očima a s tenkými rty, orámovanými dlouhým černým knírem.

„*Estimados señores*, velectění pánové,“ řekl nám, „dovolte mi, abych se vmísil do vašeho rozhovoru. Mluvím trochu francouzsky, a jak jsem vyrozuměl, hledáte práci. No, a

náhodou vám mohu nabídnout zajímavou věc... Velmi zajímavou.“

Znovu zvedl svůj obrovský klobouk a představil se nám.

„Ovidio Valdivia, k vašim službám. Jsem prvním důstojníkem na *Opeřeném hadu*, kapitán Svend Bjornsson. Je to jedinečný parník. *Magnifico*, velkolepý, *estimados señores!* Možná že jste ho viděli v přístavu. Vezeme náklad ovoce a potřebujeme tři muže.“

„Jenže my nejsme námořníci z povolání,“ řekl jsem.

„Ech, *Opeřený had* má dobrou posádku,“ řekl seňor Valdivia. „Chceme ji jen doplnit. A vy přece nejste žádní nováčci. Potřebujeme tři silné muže. Dobrá strava, dobrá mzda. Vyplujeme dnes o půlnoci.“

„Náklad ovoce?“ zašeptal jsem.

„Přesně tak.“

„Bude to delší plavba?“

„Procházka kolem pobřeží. Kabotáž. Opravdový výlet a vyložení několika beden na břeh.“

„Pročpak ne?“ řekl Španěl.

Já jsem byl ještě na vážkách.

„Ale jděte, jděte,“ řekl Ovidio Valdivia a mrkl na mě, „vždyť po námořnických knížkách se vás neptám. A vy se taky moc neptejte. Plat je dobrý a po skončení plavby dostanete zvláštní prémii.“

„Je to hodně těžké ovoce,“ řekl jsem, „ovoce zvláštního druhu...“

„Ech, co vy si všechno nepředstavujete!“

Představoval jsem si, že nejde ani o ananasy, ani o banány, ale s největší pravděpodobností o bedny se zbraněmi nebo se střelivem, které máme potají vyložit na tom nebo na onom místě pobřeží. A proto seňor Valdivia hledá tři silné muže a nestará se o jejich námořnické zkušenosti. Jde o podloudný obchod se zbraněmi.

„Přijímám,“ řekl Pedro Španěl.

„Já taky,“ přidal se Jan Francouz.

Pokrčil jsem rameny. Doposud jsem vždycky odmítal plést se do takových věcí, ale cítil jsem, že jsem se svou energií v koncích. Zde se mi přinejmenším nabízela příležitost dostat se z Tampika. Kde asi ztroskotám? Však uvidím. A tak jsem tedy také přijal.

„O půlnoci buďte na přístavním můstku,“ řekl první důstojník z *Opeřeného hada*. „Budu tam na vás čekat.“

Netušil jsem, že tato schůzka bude počátkem strašlivého a neuvěřitelného dobrodružství.

V tu noc, o půlnoci, jsme nastoupili na loď. Rychle jsem si vyřídil své věci a sešel jsem se se svými druhy na nábřeží. Seňor Valdivia na nás čekal; své široké sombrero si zatím vyměnil za pomačkanou čepici s prýmky, které už ztratily zlatý lesk.

Jeho bílé zuby svítily ve tmě a choval se k nám stejně vlídně jako předtím. Nejprve nás zavedl do kajuty pro mužstvo, kde jsme vypili skleničku *pulky* na oslavu našeho odjezdu, a pak nás bez meškání vyzval, abychom se odebrali na svá lodní lůžka. Zřejmě nestál o to, abychom se potloukali po palubě ve chvíli,

kdy loď bude zvedat kotvy.

A tak jsem opustil Tampico. Když jsem se probudil, byli jsme na širém moři. Tehdy jsem se mohl přesvědčit, že *Opeřený had* není zrovna nová loď. Byl to škuner se dvěma stěžni, který se podle všeho už dost natrmácel po Mexickém zálivu a po Antilském moři, než padl do rukou kapitánu Svendu Bjornssonovi.

Kapitán, dánský obr s ryšavými vlasy, kymácel se zrovna tak jako jeho loď. Příčinou jeho potácivě chůze nebylo houpání mořských vln, nýbrž obrovské množství alkoholu, které do sebe dokázal vstřebat. Vídali jsme ho opilého takřka v jednom kuse, ale přitom si zachovával jakousi těžkopádnou důstojnost. Řízení lodi tedy prakticky připadlo věčně usměvavému a povídavému seňoru Ovidiu Valdiviovi. Zpočátku jsem se ptal sám sebe, k čemu tu vlastně kapitán Svend Bjornsson je.

Později jsem pochopil, že přes rum, whisky, *tekilu* a *pulku* si uchovává překvapující plavecký bystrozrak. Vídal jsem ho při různých příležitostech, jak vychází ze své kajuty, jde k Valdiviovi nebo k některému jinému lodníkovvi, pošeptá jim slovo, jediné slůvko, nebo jim jediným pohybem naznačí nějaký obrat nebo směr. To stačilo. Nato lidé hned pozměnili směr plavby nebo počet plachet a obr s ohnivými vlasy se vracel, kývaje rameny, k lahvím alkoholu, kterými měl vystlánu kajutu.

Posádka byla omezena na nejnútnejší míru. Kromě Valdivii a čínského kuchaře jsme měli pět indiánských lodníků, zamklých a pracovitých. Za příznivého počasí to k řízení lodi stačilo.

Po pravdě řečeno, spokojovali se jen s prováděním nezbytných prací. Všechno ostatní bylo ponecháno samo sobě. Paluba se nikdy nemyla. Tisíceré práce s čištěním a cíděním, obvyklé na každé jiné lodi, byly zde neznámou věcí. *Opeřený had* plul po moři a víc se po něm nežádalo. Kapitán ani první důstojník nedbali o špínu nebo o rez. Skutečně se zdálo, že ubohý škuner už nemůže být rezavější, rozhlodanější a zchátralejší, než je, a já jsem marně hledal takřka po celé lodi něco, co by se podobalo hrci s barvou nebo s dehtem.

Odkud se vzalo to dost nezvyklé jméno *Opeřený had*? Seňor Valdivia mi vysvětlil, že *Opeřený had* je vlastně starý indiánský bůh s dost složitým jménem – Quetzalkoatl – a že posádka je velmi šťastná, že se může plavit na palubě lodi s takovým jménem. Kdo přišel na nápad pokřtít jím dvoustěžňový škuner? To bylo těžko zjistit, vzhledem k úctyhodnému stáří lodi.

„Bud’te jen klidný, *amigo* – příteli!“ vesele zvolal první důstojník. „*Opeřený had* nás chrání. Loď je stará, ale pevná. Pro dopravu ovoce lepší nenajdete.“

Tato poslední slova doprovázená mrknutím připomněla mi neviditelný náklad, který máme vyložit na břeh. Slavné bedny s „ovocem“ byly uloženy v nákladním prostoru, ale poklopy byly pečlivě uzavřeny závorami s visacími zámky a znemožňovaly jakoukoli prohlídku.

Zmiňuji se o těchto podrobnostech, abych naznačil, jaká asi byla naše nálada v prvních dnech plavby. Zdálo se, že kromě prvního důstojníka se o nás nikdo příliš nezajímá. Strava nebyla zvláštní, ale bylo jí dost: solené maso, rýže, citróny a pomeranče. Práce jsme neměli mnoho. Čekali jsme.

Seňor Valdivia nám vysvětlil, že vyložit neviditelné bedny na břeh bude dost těžká dřina a že právě proto jsme byli najati.

Těžká dřina, a pravděpodobně i nebezpečná. To mě napadlo ke konci druhého dne, když *Opeřený had* úplně změnil směr.

Nejprve jsem zjistil směr podle slunce a pochopil jsem, že plujeme napříč Mexickým zálivem po čáře Tampico – New Orleans. To mě znepokojilo. Kdybychom takto pokračovali, nemohli bychom přistat nikde jinde než na některém místě pobřeží Spojených států, za Rio Grande del Norte, které tvoří hranici s Mexikem. Poplujeme dál a zamíříme k Floridě? Pravděpodobně ne. Domníval jsem se tedy, že z jistých důvodů je vhodné, abychom se plavili po širém moři. Později se asi otočíme k západu, k mexickému pobřeží.

Potom se směr plavby změnil. Zdálo se mi, že se vracíme zpátky do Tampika nebo do Veracruz. To mi připadalo už pochopitelnější. Ale proč to pojíždění tam a zpátky?

Nazítří jsem spatřil kapitána na palubě. Netiskl v ruku

láhev whisky ani pohár s mléčnou *pulkou*, nýbrž námořnický dalekohled, jímž dlouze zkoumal obzor. Všechno bylo zatím klidné, obloha i moře. Valdivia přistoupil k němu a tiše spolu rozmlouvali. První důstojník vzal dalekohled, a teď si zase on prohlížel zdánlivě pustou pláň.

Pomaloučku jsem začínal chápat, že *Opeřený had* právě znovu změnil směr své plavby. Měl namířeno na širé moře, to jest do Antilského moře. To už tedy nebyla plavba podél pobřeží, nýbrž daleká plavba, která nás měla zanést mimo vody Mexického zálivu. Nabízely se nám dvě cesty. Jedna, vedoucí Yucatánským průlivem, by nás zavedla do Antilského moře jižně od Kuby, k Jamaice... Druhá, Floridským průlivem, vedla by nás podél obratníku Raka až k Bahamským ostrovům...

Příštího dne se prováděl nový průzkum, ale kurs se nezměnil. Pochopil jsem, že buďto je škuner sledován a snaží se svést pronásledovatele z cesty, anebo objevil nějaké nepříjemné svědky a chce jim zmizet z dohledu.

Potvrdila mi to nová změna směru, která nás vedla postupně a beze spěchu k severnímu Yucatánu. V každém případě se dalo říci, že *Opeřený had* nepluje přímou a obvyklou cestou. Ubíral se k místu přistání řadou umných kliček a smyček, které mu umožňovaly zmást každého zvědavého pozorovatele.

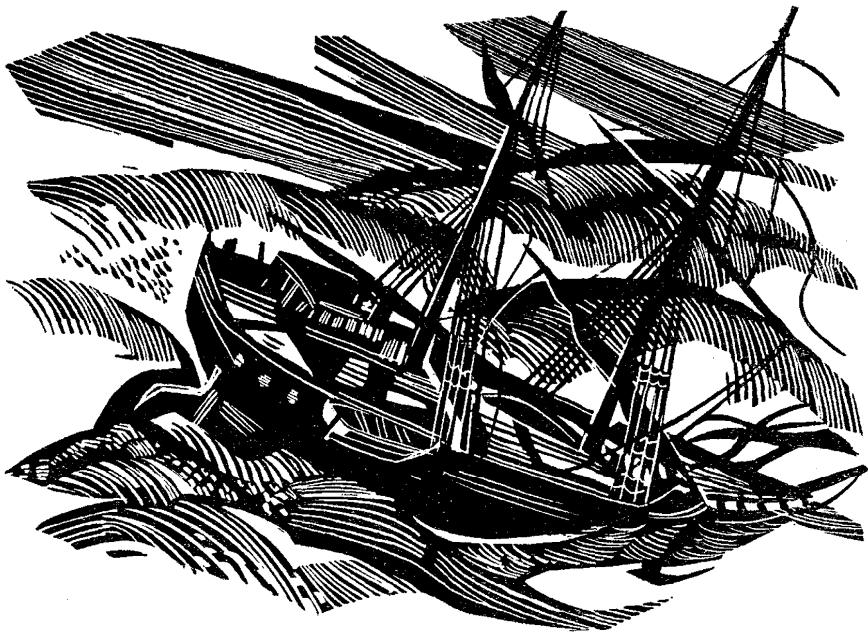
Myslím, že to bylo šestého dne, co nám laskavý úsměv na rtech seňora Valdivii a dávka rumu pro každého z nás daly na srozuměnou, že se asi blížíme k cíli své vrtošivé výpravy.

Počasí mi připadalo krásné a teplé. K polednímu však ulehla na moře jakási tíha a ve mně se ozvala nejasná předtucha nebezpečí.

Na temně modrém nebi nebylo ani mráčku. Z nehybného moře stoupal nesmírný oslňující jas.

A tu jsem spatřil Svenda Bjornssona, jak vyšel ze své kajuty a přistoupil k palubní obrubě, aby prozkoumal žhavý prostor před námi. Potom křikl Valdiviovo jméno a první důstojník se v mžiku objevil. Dopustil se té chyby, že se v koutě paluby oddal po obědě odpočinku. Kapitán ukazoval směrem ke stožárům. Valdivia hvízdnutím svolal posádku, která začala svinovat

plachty. Pomáhali jsme jim, seč jsme mohli.

Náhle se nebe zatáhlo s děsivou rychlostí. Zvedl se vítr. Hnal se po hladině a zvedal na ní pěnivé hřebeny bez konce. Horko začalo být nesnesitelné. Bjornsson se nevrátil do kajuty. Zůstal na přídi s dalekohledem v ruce a zkoumal oblohu a moře. Teď už jsem si byl jist, že tam nestojí proto, aby pozoroval nějakého pronásledovatele, nýbrž aby zjistil, jak postupuje bouře.

Opeřený had se pojednou vyřítil s nečekanou svižností do vln, které se zmítaly čím dál víc. Vychutnával jsem velkolepou podívanou na plachetnici hnanou větrem, přestože lanová mi hmoždila prsty, plachty mě bily do tváře a nebe nad námi bylo čím dál černější. Hrozilo však nebezpečí, že tato chvilka potěšení bude draze zaplácena.

Když jsem se octl Valdiviovi nablízku, zjistil jsem, že jeho obličej nabyl barvy vosku. Ten člověk měl strach, nutil se do smíchu a křičel na mě:

„Do práce, kamaráde, *compañero!* Myslím, že uvidíme opravdový cyklón.“

Všechno ostatní mi zbylo ve vzpomínce jako nějaká příšerná vidina. Vzpomínám si ještě na děsivý rachot hromu burácející kolem nás a znovu vidím *Opeřeného hada*, jak se zvedá nad hory vod a hned se zase noří do zelenavých a černavých propastí rozzuřeného moře. Avšak tragičtější než běsnění bouře byl praskot hlavního stěžně, který se zřítil. Všude kolem nás byla nepopsatelná změť mokrých plachet a chvějícího se lanoví. Kapitán vykřikoval rozkazy, které úplně zanikaly ve vztekající se bouři.

Potom byly spuštěny záchranné čluny. Francouz na mě volal. Strašlivý blesk ozářil kapitánovu lví tvář těsně přede mnou. Zdálo se, že jeho ryšavé vlasy opravdu hoří. Ukázal mi na obrubu paluby a křikl: „Do člunu!“ Sklouzl jsem po jakémsi laně a dostal jsem se do člunu, kde už byli dva lodníci a Jan Francouz. Druhý člun bezmocně tančil na pár sáhů od nás. Usedl do něho Valdivia ve společnosti lodního kuchaře a dalších tří Indiánů. A co Španěl? Volal jsem na něho. Můj křik se mísil s křikem seňora Valdivii, který volal směrem k přídi:

„Kapitáne! Kapitáne!“

Lodníci se už opřeli do vesel a vzdalovali se od lodi. Španěl zmizel, snad smeten vlnou – kdo se to kdy doví? A co Dán?

Uviděl jsem ho, jak stojí opřen o obrubu lodi, a zmocnil se mě pocit obdivu a lítosti. Dán neopustil svou starou loď. Neměl v úmyslu ji opustit. Opilý podloudník, člověk propadlý alkoholu, byl poslušen dávného příkazu, který platí pro statečné kapitány. Teď zase on křikl:

„Pedro! Pedro! Španěli! Španěli!“

Dělal si starosti o španělského lodníka. Dán by neopustil *Opeřeného hada* jinak než jako poslední. Ale mohl ho opustit a chtěl ho opustit? Kapitán, přemožen bouří, přemožen snad i životem, odmítal skočit do moře a přidat se k nám. Bylo mu souzeno zmizet zároveň s lodí, která byla jeho poslední lodí, jeho velkou a poslední láskou.

Opeřený had se nebezpečně naklonil. To byl konec. Obrovská vlna nás unášela dál od něho. Dokud jsem se mohl dívat, neviděl jsem nic než ubohou změť trámů, plachet a

lanoví, která ještě plula po zuřícím moři.

Valdiviuv člun se vzdaloval velkou rychlostí. Zdálo se mi, že jeho posádka úmyslně míří k nějakému bodu na obzoru. Nesmírná vlna jej zvedla do výšky. Člun zmizel. Utonul?

Jak jsme se zachránili? Přesně popsat bych to nemohl. Ráno, když moře zase našlo svůj olejový klid a když se nad námi klenulo čisté, čerstvě umyté nebe, probudil jsem se na písčné pláži.

Člun nebyl v dohledu. Tu jsem si vzpomněl, že jsem musel plavat, abych se dostal na pevnou zemi. Kráčel jsem tmou, a pak jsem se zhroutil do písku. Teplý písek mi připadal jako báječné lůžko. Byl jsem vyčerpán a v okamžiku jsem usnul.

Přede mnou rozprostíral oceán svou opuštěnou, třpytící se

hladinu. Zvuk hlasu mě přiměl otočit hlavu. Dva indiánští lodníci na mě hleděli s úsměvem.

„*Donde estamos* (Kde jsme)?“ otázal jsem se jich.

„*En el Yucatan* (Na Yucatánu),“ odpověděl mi jeden z nich.

Dorazili jsme k poloostrovu Yucatánu. To se dalo očekávat.

„*Y Juan, donde esta Juan?* (Jan, kde je Jan?)“ zeptal jsem se znovu.

Rukou ukázali na mého druha, který také ležel na písku, o kus dál. Klidně spal.

Tak tedy posádka našeho člunu byla zdráva a v bezpečí. Rozumí se, že jsme měli odřená kolena a dlaně a pár pohmožděnin na těle, ale na tom nám vůbec nezáleželo.

Oba lodníci – říkalo se jim Ignacio a Santiago – se chystali na obchůzku po okolí. Tiše spolu hovořili. Když odcházeli, zavolal jsem na ně:

„A co ostatní? Co Valdivia?“

Bezmocně zavrtěli hlavami.

Kdopak to mohl vědět?

Měli jsme opravdu štěstí. *Opeřený had* se potopil i se svým podezřelým nákladem. A Dán ho následoval do hlubin moře.

Octl jsem se tedy v plátěných kalhotách a v roztrhané košili na neznámém pobřeží, které však nebylo právě nehostinné, jak jsem věděl. Stačilo jen jít o kus dál a najít nějakou vesnici. Bylo pravděpodobné, že jsme na území Mexika. Abychom se dostali do Hondurasu nebo do Guatemaly, byli bychom museli vplout do Antilského moře. My jsme však zůstali v Mexickém zálivu.

Na konci písečného pobřeží se táhla zelená čára, roztřepená palmami a hustým listovím... Nedaleko od nás byl tedy les. Stromy, to znamená ptáci, zvířata, pitná voda. Život. Rty jsem měl už suché. Trápila mě žízeň.

Vtom se probudil můj druh. Viděl jsem, jak se dlouze protahuje. Všechno bylo v pořádku.

„Hej, lodníku!“ křikl jsem na něho. „Ta prémie za skončení plavby nebude moc velká!“

„Prémie...,“ zakoktal. „Kde to jsme?“

Mnul si oči a pomalu se rozpomínal na celou příhodu.

„Na pobřeží Yucatánu.“

„A co ostatní?“

„Viděl jsem jejich člun v ošklivém postavení. Jestli se zachránili, nebudou daleko odtud...“

Jan se znovu protáhl.

„Mám hlad!“

„To je dobré znamení. Ale tady, myslím, máme snídani.“

Ignacio a Santiago se vraceli k nám a nabízeli nám v natažených dlaních plno drobných kropenatých vajec. Byla to bezpochyby vejce mořských ptáků, která našli při prohlídce pobřeží.

„Není to zlé,“ řekl Jan a chvatně je vysrkával. „Ale rád bych se něčeho napil.“

Ignacio, větší z obou lodníků, ukázal k lesu. Tam podle všeho najdeme vodu.

Dali jsme se směrem k džungli a tehdy vlastně začalo opravdové dobrodružství. Žádný z obou Indiánů se v těchto končinách nevyznal. Svěřili se nám, že původně jsme měli přistat na hranici britského Hondurasu. Bouře zkrátila naši plavbu katastrofálním způsobem.

Zpočátku se nezdálo, že by je něco znepokojovalo.

Zkrátka jsme vnikli do tropického lesa. Když jsme prošli palmovým hájem a pak jakýmsi slaným močálem, vstoupili jsme pojednou do světa zeleně. Stromy se tyčily vysoko nad našimi hlavami, ale neproniknutelná spleť lián, popínavých rostlin a dužnatých, křiklavě zbarvených květů tvořila klenbu, která hned prosívala denní světlo, hned je zase tlumila takřka úplně.

Naštěstí byla džungle prořata táhlým zářezem. Bylo to něco jako cesta napříč rostlinnou houští, cesta, kterou proklestil buď požár, nebo kdysi snad lidé; nedalo se říci, v které době... Chodili sem snad kácet mahagonové stromy?

Santiago na nás volal. Šel jako přední hlídka a právě se zastavil u paty překrásného stromu s bohatým listovým a s kulatými našedlými plody.

„To je *zapotilla*,“ vysvětlil nám Indián.

Řekl nám, že z těchto stromů se používá hlavně bílé pryskyřice. Pochopil jsem, že je to „čiklový“ strom. Čikl se vyváží ve velkém množství do Spojených států, kde slouží k výrobě pověstné žvýkácké gumy. Nijak jsem netoužil po žvýkácké gumě, ale s rozkoší jsem vychutnával plody *zapotilly*, jejichž oranžová dužina poněkud ukojila naši žízeň.

Pokračovali jsme v pochodu. Oba lodníci nám tedy řekli, že jsme na Yucatánu. Země, do níž jsme přišli poprvé a kterou ani oni sami ještě nikdy neprošli, byla země starých Mayů, indiánského národa s neobyčejně dobře vybudovaným zřízením, jehož civilizace ovládla celý poloostrov. Mayové byli velcí stavitelé. Později však do jejich měst a chrámů vnikla džungle a úplně je pohltila. Byl to skutečně velmi civilizovaný lid, který se vyznal v zemědělství. Měli složité písmo z hieroglyfů, které ještě ani do dneška nejsou zcela rozluštny, a zdá se, že to byli vynikající počtáři a hvězdáři.

Les kolem nás houstl. Kráčeli jsme teď jakousi stezkou, neurčitě prokletěnou mezi stromy a houštím. Pokřik papoušků, štěbetání a hvizdot zněly kolem nás jako koncert, chvílemi přerušovaný. Bylo to tím, že jsme se přiblížili my, nebo proto, že se v zeleném šeru odehrávalo nějaké tajemné drama?

Potom jsem cítil, jak půda pod našimi kroky pomalu klesá. Tento mírný spád byl doprovázen i změnou vegetace. Křoviny nebyly už tak husté, stromy se mohly volněji tyčit do výšky. Postupovali jsme teď opravdovým vzrostlým lesem, kde bylo množství cedrů. A já jsem prožíval zvláštní dojem, jako kdybych se octl na hranicích nějaké skryté, utajené říše, do níž se chystám vniknout, přestože mě tam nikdo nečeká. Zdálo se mi, že i pod hustým porostem poznávám místa kdysi změněná lidskou rukou.

Skvrn slunečního světla mezi stromy přibývalo. Co nevidět vyjdeme z lesa.

Oba Indiáni, kteří šli před námi, se náhle zastavili. Viděl jsem, jak spolu tiše rozmlouvají. I oni měli stejný dojem jako já.

„Myslím, že teď něco objevíme,“ řekl jsem svému druhovi.

„Co? Nějakou vesnici?“

„Nevím. Podívej se na Indiány.“

„Zdá se, že je něco znepokojilo.“

O několik set metrů dál jsme objevili Mrtvé město. Trvalo nám to nějakou chvíli, než jsme pochopili. Stáli jsme na mýtině uprostřed džungle, na jakési vyvýšenině. Pod námi se otvíralo mírně zvlňené údolí. Na první pohled nebylo vidět nic než proudy nebo skvrny zeleně, stromy... Když jsme se zadívali pozorněji, spatřili jsme v zeleni jiné skvrny, šedivé, načervenalé. Jsou to skály, vrstvy pískovce nebo břidlice vystupující na povrch?

Ignacio promluvil první:

„*Una ciudad antigua!* (Starobylé město!)“ řekl téměř septem.

Nu což, pomyslel jsem si, možná že naše výprava byla přece k něčemu dobrá. Kdož ví, snad objevíme nějaké město, o němž historikové dosud nevědí.

Zatím jsme zůstali chvíli stát, dříve než se přiblížíme k zříceninám, spícím pod rostlinným příkrovem. Ukázal se nám pramen. Prýštil na úpatí skalního útesu, který vévodil údolí, a dával zrod potůčku stékajícímu k Mrtvému městu. Dlouhými doušky jsme z něho pili čistou vodu. Než začala stékat níž, shromažďovala se v jakési velké, ohlodané a mechem zarostlé nádrži. Zdálo se mi, že tato kamenná nádrž není dílem pouhé náhody, nýbrž že ji vyhloubily a vytesaly lidské ruce. Pak jsme zamířili k čemusi, co nám připadalo jako hromada balvanů. Oba indiánští lodníci šli za námi, jako by se jim nechtělo. Nemohli se odhodlat ke vstupu do této říše. Dřevěnými obušky jsme sráželi liány a vysoký porost. Nedalo se už pochybovat: Octli jsme se před jakousi prastarou stavbou. Objevily se vysoké stupně. Vedly na vrchol komolé pyramidy, na němž bylo možno tušit další stavbu, čtyři mohutné sloupy podpíraly střechu ve tvaru obrácené kádě.

„To je palác,“ zašeptal Jan.

„Palác nebo někdejší chrám,“ dodal jsem.

Indiáni se zastavili poblíž nás. Rozhlíželi se na všechny strany, jako by čekali, že se pojednou odněkud vynoří obyvatelé starobylého chrámu, jejich vzdálení předkové. Nedostatečná znalost španělštiny mi nedovolovala zacházet v rozhovoru s lodníky do podrobností. Přece však jsem se jich zeptal, není-li to chrám zasvěcený bohu Quetzalkoatlovi, pověstnému Opeřenému hadu.

Zavrtěli hlavou a vysvětlili mi, že to nebyl bůh Mayů, nýbrž bůh Aztéků. A my jsme přece v zemi Mayů. Domníval jsem se, že jsem z jejich dost zmatených poznámek vyrozuměl, že Opeřený had zde nebyl vítán, že tu byl považován za jakéhosi vetřelce. Dodali k tomu ještě, že zde není vidět nic než ty staré kameny a že bychom teď měli raději vyjít z lesa. Jan s nimi živě souhlasil, ale po straně na mě mrkl.

Rozhodli jsme se, že si před nastoupením další cesty odpočineme u paty chrámu. Naši dva indiánští společníci byli přesvědčeni, že les není příliš rozlehlý a že stačí projít jím v původním směru, abychom dorazili k obdělávaným polím a k prvním vesnicím. Nejdříve však musíme něco pojíst. Oba Indiáni se vydali na lov, chtěli se pokusit srazit nějakého ptáka nebo nějakou více či méně jedlou opici. Řekli nám, že dovedou rozdělat primitivním způsobem oheň, pomocí suchých dřívěk.

A zde začíná naše pravé dobrodružství. Když nás oba lodníci viděli ležet a podřimovat, odešli. Za chvíli se Jan skokem octl na nohou.

„Pojd‘,“ řekl mi. „Přece nemůžeme projít kolem chrámu a ani trošku ho neprozkoumat.“

„Ale musíme si taky odpočinout,“ odpověděl jsem mu. „Ještě to nemáme všechno za sebou.“

Následoval jsem ho však a šplhali jsme vzhůru po vysokých stupních. Holemi jsme sráželi trnité keře, svazky lián a popínavých rostlin a tak jsme se dostali na plošinu. Ležely tu v nepořádku obrovské, podivně zdobené kamenné kvádry. Čtyři sloupy se zdály pevné, vždyť opuštěny dovedly přečkat staletí.

„Bezpochyby tu bude nějaký vchod,“ řekl Jan.

Spleť rostlin však byla tak hustá, že jsme neviděli nic.

„Pojďme,“ řekl jsem, „slezeme zase dolů. Zdá se, že naši přátelé z toho nemají velkou radost. Musíme oznámit, co jsme objevili. Možná že sem nikdo nevkročil... kdovíkolik let...“

Už jsem si představoval, jak sem táhnu s dobře vyzbrojenou výpravou, s archeology a s učenými historiky.

Na ohlodaných průčelích bylo vidět podivné hieroglyfy.

„My nic zkoumat nemůžeme. Potřebovali bychom celé skupiny luštitelů písma a kopáčů.“

Náhle Jan vykřikl:

„Tady je vchod!“

A opravdu, za sloupy bylo vidět čtverhranný otvor.

„Ale vejít se tam nedá,“ řekl jsem. „Vchod je zavalen balvany.“

Podle všeho se zřítíla část klenby. Obrovské dlaždice popukaly.

Pod mechem se daly rozeznat další hieroglyfy a rozšklebené obličejy. Jan se ke mně otočil. Jeho hubený, snědý obličej, zarostlý několikadenním vousem, zářil dosti znepokojujícím úsměvem.

Přes únavu se dal strhnout objevitelskou vášní.

„Ale ano, dá se vejít dovnitř, vidím dost velký otvor.“

„Pozor!“ křikl jsem na něho. „Možná že jsou tam hadi!“ Vsunul do dutiny hůl. Viděl jsem, jak se znovu usmívá.

„Všechno je v pořádku. Není tam žádná překážka. Můžeme vejít dovnitř.“

„Cože? Bez světla, bez náčiní... To je nemožné!“

Ale on zatím už zmizel. Neslyšel jsem nic. Tlustá zeď tlumila hluk, který by snad Jan mohl působit. Potom se vynořila jeho paže. Zval mě, abych šel za ním. A tehdy jsem i já proklouzl úzkou štěrbinou mezi dvěma zřícenými kvádry.

Zprvu jsem neviděl nic. Po příchodu ze zářivého světla venku se mi zdálo, že toto místo tone v nejčernějších tmách. Pomalu se však přede mnou začaly rýsovat nezřetelné tvary. Vysoká klenba nad našimi hlavami propouštěla úzké paprsky denního jasu. Otrásl jsem se. Vzduch mi připadal ledový. Byli jsme v prostorné síni, obydlené nejasnými postavami, bezpochyby sochami. Drželi jsme se za ruce jako dvě ustrašené děti a mlčeli jsme.

Naše oči přivykaly šeru. Uvolnily se během staletí kameny tvořící křivku klenby, nebo to byl spíš stavitelský kousek? Buď jak buď, bylo zde vidět dík jakémusi nepřímému osvětlení.

Zvolna jsme postupovali podél stěny pokryté kresbami nebo nápisy. Ruka mého přítele byla horká a trochu se chvěla.

„Ale vždyť ty máš horečku!“ řekl jsem.

„Ne, ne... To je jen horečka ze zvědavosti...“

Vzpomínám si, jak se mu leskly oči. Možná že se o něho opravdu pokoušel záchvat horečky. Bylo lepší nezdržovat se tu.

Přímo před námi zaplálo světlo, jakési zvláštní záření, kterého jsem si do té chvíle nepovšiml.

„Pojď,“ řekl jsem mu. „Tamhle je druhý otvor.“

Vyhlíželo to vskutku jako zář nějakého vzdáleného slunce. Šli jsme za ní. Teď jsem se zase já dával unášet objevitelským zápalem. Do tohoto tajemného šera nevstročil nikdo za celá staletí. Zář se blížila. Po pravici jsem neustále cítil stěnu s tesanou výzdobou. Chvilími jsem ji hladil rukou. Náhle jsem sebou škubl. Narazil jsem na stěnu levou rukou. Na druhou stěnu! Chytil jsem svého druha za rameno a zacloumal jím tak prudce, že jsem mu roztrhl košili.

„Musíme zpátky!“ vykřikl jsem.

Tehdy pochopil. Zatímco jsme upřeně sledovali vzdálené světlo, dostali jsme se do nějaké chodby.

V největším spěchu jsme se vraceli tam, odkud jsme přišli. A to jsme právě neměli dělat. Domníval jsem se, že rozeznávám zvláštní zakřivení zdi. Chodba vedla dál. Cestu zpátky do síně jsme nemohli najít.

„Bludiště!“ zašeptal jsem. „Jsme v bludišti.“

„Ech, nemůže být tak složité,“ řekl Jan. „Síň není moc velká a ani celý chrám není příliš velký. A nejdeme tak dlouho. Nakonec východ přece jen najdeme.“

Místo toho jsme však přišli zase na totéž místo. Před námi jiskřil žlutavý svit. Snad je to druhý otvor, který nás vyvede na opačnou stranu pyramidy.

Při vzpomínce na ten okamžik se nemohu ubránit vzrušení. Slyším, jako by to bylo včera, třesoucí se hlas, Janův horečnatý hlas, jak volá:

„Tady je další síň! Pojď!“

A hned dodal:

„Víš, od čeho je ta zář? Podívej se! Zlato! Zlaté pruty!“

V šeru, stejném jako na počátku, tyčila se vysoká socha. Silueta muže v nádherném oděvu, na hlavě kamenný chochol. U nohou černé sochy zářily kovové pruty. Byly jich tu nakupeny desítky a desítky. Zlato, bylo to zlato!

DESET TISÍC ZLATÝCH PRUTŮ

Zvedl jsem hlavu. Kde to jsem?

V tropické džungli? V temnotách mayského chrámu? Ve zrádném bludišti, kam se pustili ti dva nerozvážlivci?

Ne, neopustil jsem Fabiac, naši vesnici. Za oknem mého podkroví vesele jiskřilo slunce na sněhu. Poctivé, jasné pyrenejské slunce na prostém a krásném sněhu mých rodných hor.

A přece se mi srdce sevřelo. Neboť, dalo-li se věřit závěti, byl můj bratranec Jan jedním z nešťastných hrdinů tohoto příběhu. Šlo přece o něho, o Jana Francouze, o Jana z Fabiaku, okres Horní Garonna. Viděl jsem ho před sebou, jak se v horečce, celý vyjevený, blíží k neuvěřitelnému pokladu, zasutému po staletí. Co se s ním stalo?

„To je strašné,“ zašeptal Felix, zrudlý vzrušením.

„No, je to strašné... Ale co se stalo potom?“

„Zde závět' končí.“

„Ne,“ odporoval jsem, „zde závět' nekončí. Bud' není dopsána, anebo konec chybí.“

„Docela správně. Ať tak či onak, budeme si ji muset dočíst... A teď utíkejme. Tvůj táta se bude divit, proč nejdeme ven.“

Tentokrát zase matku znepokojilo, že nás není slyšet. Volala na nás zpod schodů.

„Nepůjdete ven, děti? Jděte přece trochu užít sluníčka!“

Vyřítíl jsem se na schodiště.

„Ano, ano, už jdeme dolů.“

Felix zatím urovnal papíry, nechal je vyčnivat stejně jako předtím, potom zavřel psací podložku a jako vichr se hnal za mnou.

Matka si nás prohlížela trochu zneklidněna.

„Počítali jste nějaký příklad?“

„Ano, maminko.“

„Těžký?“

„Ach, moc těžký,“ ozval se Felix zcela nevinným tónem.

„A vypočítali jste ho?“

„Ještě ne... Hm... Ale už víme, jak na to. Teď už to budeme mít jedna dvě.“

„Dobrá. Jděte se trochu proběhnout. Svítí tam nádherně sluníčko. Ale buďte opatrní. Nechtějte dělat všechno po Toujasovi.“

„Buďte bez starosti, paní Darréguiberryová!“ řekl Felix. „Nejsme blázni.“

Za chvíli jsme spolu kráčeli po bílé cestě. Hilarion Peyré, který nás viděl jít kolem s lyžemi na ramenou, zavolal na nás:

„Hola, přeborníci! Přijdete pozdě! Ostatní už pilně jezdí!“

„Kde jsou?“ zeptal jsem se.

„Na tátově louce. Pospěšte si! Sluníčko dlouho nevydrží.“

Felix šel volným krokem. Lyžování ho tolik nelákalo. Chtěl se dostat dál od vsi, aby se mnou mohl hovořit podle libosti. Zvláštní věc, zapomněl na zimu. A dokonce se zapomněl cestou zastavit doma pro pořádnou svačinu.

O kus dál, když jsme vyšli z vesnice a kráčeli mezi svahy a údolím, zůstal stát, opřel lyže o strom a chytil mě za blůzu.

„Počkej! Nemusíme pospíchat. Až přijdem, přijdem. Nejdřív musíme uvažovat.“

„Jsem pro.“

„Uvažujme tedy. Je podle tvého názoru ten Azték, nebo spíš ten Ochoa – nezapomínejme, že se jmenuje Emil Ochoa – zlý nebo dobrý?“

„Nevypadá jako zlý člověk.“

„Nevěřme tomu, jak kdo vypadá.“

„Co se mohlo stát, když našli to zlato?“

„Je několik možností,“ řekl vážně Felix. „Ochoa se mohl zbavit tvého ubohého bratrance, aby měl všechno zlato sám pro sebe. Teď se ho asi zmocnily výčitky svědomí a před sebevraždou se ke všemu přiznává.“

„Nevypadá jako člověk, který by chtěl spáchat sebevraždu.“

„Tím si nejsem tak jist.“

„A druhá možnost?“

„Druhá možnost,“ začal Felix dost zahanbeně, „je taková... že tvůj bratranec... Odpuď, ale i v rodině se to může stát... A potom, byl v horečce... Hm...“

„Chceš říci, že můj bratranec se snad zbavil Ochoy?“

„Ano. Ale Ochoa nebyl mrtev. Přišel se sem pomstít. A tu se doví, že tvůj bratranec se nevrátil a že zemřel v Mexiku. Hledá tedy kolem stodoly. Možná zapomněl, kde poklad je.“

„Dobrá, připouštím, ale proč tedy sepisuje závěť?“

„To je pravda. Proč?“

„Nemá se přece čeho bát.“

„To je pravda... Jé, už to mám!“ vykřikl náhle Felix. „Už jsem to rozřešil. Stačí trochu přemýšlet.“

„Tak mi to vysvětli.“

„No podívej se. Ochoa se zbavil tvého bratrance. Pak se v něm ozvalo svědomí...“

„To je ta první možnost.“

„Poslouchej. Řekl jsem, že se v něm ozvalo svědomí. Přijede do Fabiaku. Třeba si není jist, že tvůj bratranec je mrtev. Chce mu vrátit část toho pohádkového bohatství nebo ji odevzdat dědicům... Chápeš?“

„Úplně.“

„A tu zasáhne Valdivia. Valdivia není mrtev, ani on nezemřel. Zachránil se a odhalil tajemství chrámu. Ví, že náš Ochoa je bohatý, že má milióny... Nebo ještě jinak. Valdivia se dověděl, že existuje báječný poklad, pohřbený v hloubi džungle. Pronásleduje Ochou, chce, aby mu svěřil tajemství, kde poklad je. Ochoa se cítí v nebezpečí. Sepisuje svou závěť, aby se lidé dověděli pravdu.“

„Ale to tedy znamená, že seňor Valdivia je tady, že číhá na našeho hosta?“

„Nevím. Ochoa se sem přišel ukrýt. Vzpomněl si na zapadlou vesnici, o které mu říkal Jan Francouz, tvůj nešťastný bratranec. Ať tak či onak, teď musíme zbystřit zrak víc než kdy

jindy. Vždyť ti říkám, že tu může být jisté nebezpečí!“

„Ano, to je možné...“

„Je to víc než pravděpodobné, je to jisté. Představ si... Večer v krčmě ve Veracruzu, v Tampiku nebo někde jinde, například v Campeche... Ochoa přišel z džungle se zlatým prutem...“

„Na rameni?“

„To nevím. Dostal se z toho. A teď je boháč. Jak říkám, vejde do krčmy. Pije rum nebo *pulku*. Opije se. Mluví, vypráví svůj příběh, ani si to neuvědomuje. Señor Valdivia je nablízku. Slyší příběh nebo někoho, kdo mu ho vypráví. A pochopí, že to není blábolení opilce. Ví, že pod klenbou mayského chrámu odpočívá báječný poklad. To je logické, nemám pravdu?“

„Ano. Je to logické, ale ze všech těch tvých řešení mě trochu bolí hlava.“

„A přitom je tu jedna věc, která mě zaráží.“

„Která?“

„Kdyby byl ten Ochoa naprosto poctivý, zašel by za tvým otcem a vyložil mu celý příběh. Podle všeho tedy nemá docela čisté svědomí. Dopustil se opravdu špatného skutku. To potvrzuje to, co říkám...“

Felix se náhle otočil. Nablízku se ozval temný zvuk. Byl to však jen chuchvalec sněhu, který sklouzl z nízké větve.

„Pojďme,“ řekl jsem, „přidáme se k ostatním. Víš, že Azték... nebo vlastně Ochoa mi řekl, že se na nás přijde podívat, jak jezdíme.“

„Dobrá. Pojďme. Kdyby nás tam neviděl, mohlo by mu to být podezřelé.“

Když jsme přišli na otcovu louku, uvítal nás sbor posměšných výkřiků. Robert Toujas, který se řítí po svahu plnou rychlostí, zarazil před námi na okraji cesty bezvadnou obrátkou.

„Co je s vámi? Už na vás tak dlouho čekáme. Sníh je skvělý.“

Barevné svetry a čepice se střapci oživovaly pestrými skvrnami táhlou stráň, po níž neustále jezdily troje sánky stm tam. Marie Lestrádová v narcisově žlutém svetru se vyřítla od

stodoly a hnala se rovnou proti nám. Pár metrů od nás se dala do směšného křiku:

„Felixi, Felixi, pomoc! Já jsem jako ty. Neumím brzdit.“

Hned však pružným obloukem zatočila a zůstala stát obrácena proti svahu.

Felix pokrčil rameny jako někdo, kdo má důležitější starosti než hry na sněhu a drobné žerty, které se někomu zdají zajímavé.

„Tak pojďme,“ řekl mi odevzdaným tónem. „Ale buďme opatrní. Ne abychom se vrátili s vyvrtnutým kotníkem. V příštích dnech nás čeká moc práce.“

Když jsem se chystal vystoupit ke stodole, zadržel mě.

„Poslyš,“ zašeptal, „a co ta mapa?“

„Mapa?“

„Ano. Mapa Mexika. Podle všeho je na ní označeno místo pokladu.“

„V tom případě není dost přesná.“

„Vsadím se, že ji upustil schválně, aby zmátl Valdiviu!“

Marie Lestradová se přiblížila k nám.

„Co to vy dva tady kujete za pikle? Čekáte, až sníh roztaje?“

Nechal jsem být Ochou i s jeho výčitkami, připjal jsem si lyže a teď jsem sjížděl zase já. V té době jsem nebyl takový virtuos na „prkýnkách“ jako Robert Toujas, ale na mou věru, dovedl jsem se na nich už hbitě otáčet.

Toujas se díval, jak sjíždím se svahu, a pokyvoval hlavou. Uvolil se, že pochválí můj styl.

„Není to zlé!“ řekl. „Máš ještě trochu strnulý postoj, ale ujde to.“

Právě se shora rozjely sáňky a zvědavý pokřik, který je provázel, mě přiměl, abych otočil hlavu. Sáňky se zprvu klidně pohupovaly, jak opatrně narážely na terénní vlny. Vpředu seděl Josef Cantié. Za ním se hrbil můj milý Felix. Odhodlal se ke sjezdu.

Marie Lestradová, která právě sjížděla se svahu elegantními křivkami, zahlédla oba sáňkaře a zamířila k nim.

„Nedělej legraci, Marie!“ křikl na ni Felix. „Tyhle sáňky nejsou moc pevné.“

Marie mu neodpověděla, dál prováděla obraty a blížila se k nim. Viděl jsem, že Felix je vyděšen možností srážky, která se zdála nevyhnutelná.

V tu chvíli se událo ještě něco jiného. Z křoví vyšel Azték a objevil se na mezi. Věděl jsem, že Felix ho zpozoroval. Ubohý hoch se zmítal mezi dvojí starostí. Jedna byla sledovat tajemného Ochou a druhá udržovat sáňky v rovnováze.

Marie Lestradová se blížila. Sáňky ujížděly zvýšenou rychlostí. Ať Felix brzdil patami sebevíc, svah si nedal poroučet.

Pak náš host kýchl, vytáhl kapesník a zvedl ho k obličejí. Když se ozvalo kýchnutí, zdálo se mi, že Felix sebou trhl. Naklonil se směrem k mezi, to jest k našemu hostu.

Vtom se přihnala Marie Lestradová jako smršť a nastala pohroma. Ne, ke srážce nedošlo, protože Marie znovu zarazila na místě s dokonalou dovedností, ale sáňky se převrhly a oba sáňkaři se kutáleli ve sněhu. Josef Cantié se postavil na nohy

hned. Zato Felix se válel po svahu jako sud a zastavil se až u nohou pana Ochoy.

Marie se rozjela k nim a spolu s naším hostem pomohla Felixovi vstát.

„Pěkně ti děkuju,“ zabručel Felix. „Nejdřív mě převrhneš, a pak mě přijdeš zvednout. To ti moc děkuju.“

„Ach, Felixíčku, Felixíčku, to byl jen takový žert...“

„Jsou i nebezpečné žerty,“ řekl Felix suše.

Zajel jsem k nim a všichni společně jsme oprašovali nešťastného přeborníka.

„Nu což, nohu sis nezlomil, a to je to hlavní,“ řekl Ochoa. „Sníh je pěkný.“

„Hm! Sníh je pěkný,“ zamumlal Felix, „sníh je pěkný, ale studený.“

Stál tu před námi se zaťatými pěstmi.

„Odpusť mi to, Felixi!“ křikla Marie a vybuchla ve smích. „Já už to neudělám.“

„No dobrá, nemusíš se omlouvat. Ale pro dnešek už mi to stačí. Jdu domů. Půjdeš taky, Bertrandě?“

Zaváhal jsem. Opravdu, ten dobrák Felix to přehání. Ztrácí odvalu pro takové skutálení se svahu, které nestojí za řeč. Sotva jsem začal vychutnávat radost ze sněhu, a on už mě chce vést zpátky ke krbu!

Marie Lestrádová už zase sjížděla. O kus dál předváděl Robert Toujas několika „středňáčkům“ skvělou ukázkou slalomu. Azték s rukama v kapsách a s dýmku v ústech stoupal vzhůru podél meze a zdálo se, že je podívanou nadšen. Josef Cantíe táhl sánky za sebou a právě docházel ke stodole.

„Ty tu nezůstaneš?“ zeptal jsem se Felixe.

„Ještě uvidím. Rád bych věděl, co tu dělá ten Ochoa.“

„Ale nezlomil sis opravdu nic?“

Felix na mě vrhl překvapený pohled.

„Ty si taky myslíš, že jsem se kutálel jen tak? Ne, přítelíčku, můžeš si být jist, že jsem se kutálel, protože jsem chtěl.“

„Samozřejmě.“

„Proč říkáš samozřejmě? Vždyť nevíš, proč jsem se kutálel

až Ochoovi k nohám...“

„???“

„Válel jsem se až k jeho nohám, abych tam něco sebral se země.“

„Zase další mapu Mexika?“

„Ne, kousek papíru, který ztratil, když vytahoval kapesník.“

„Ten člověk věčně tahá v kapse nějaké papírky.“

„Podívej!“

Felix otevřel dlaň. Uviděl jsem zmačkaný papírek, utržený roh listu. Stálo na něm několik slov týmž chvatným a neuspořádaným písmem:

od Valdivii

deset tisíc zlatých prutů

POMSTA!

„To je jasné, ne?“ řekl Felix.

9

TELEFONICKÝ ROZHOVOR

Příštího dne jsem snídal v hostinské místnosti, když vtom se prudce otevřely dveře.

„Hleďme! To je Felix!“ řekla matka.

Felix se pro mě zastavil cestou do školy. To byla výjimka. Obyčejně, jak už víte, čekával na mě doma, až půjdu okolo.

„Copak se stalo, Felixi?“ podivila se matka. „Je u vás někdo nemocen? Přišel jsi zatelefonovat pro lékaře?“

„Kdepak. Rodiče jsou zdraví. Vyšel jsem z domu o něco dřív, a tak jsem se zastavil pro Bertranda.“

„To jsem ráda. Dnes se tam trochu ochladilo...“

„Ano, trochu,“ přisvědčil Felix.

„Ale přes den bude krásně. Vezmeš si šálek bílé kávy, Felixi?“

„Když budete tak hodná, budu Bertrandovi dělat společníka. Děkuji.“

Pochopil jsem, že kamarád čeká, až matka odejde, aby si se mnou mohl promluvit. Přístrčil jsem k němu chléb a máslo.

„Chceš chleba s máslem, Felixi?“

„Když na tom trváš...“

Ukrojil si pořádný krajíc a začal si ho pečlivě mazat máslem; přitom se po očku rozhlížel kolem. Matka konečně oznámila, že jde nakrmit drůbež. Otec byl ve stáji. Byli jsme sami.

„Tak co dnes v noci? Nic podezřelého?“ zeptal se mě Felix s plnými ústy.

„Ne, nic. Řeknu ti, že jsem spal jako pařez.“

„Hm... Nesmíme být tak ledabylí.“

„Azték odešel brzy nahoru, do svého pokoje.“

„A už odtamtud nevyšel?“

„Myslím, že ne.“

„Dobrá. Teď potřebujeme stůj co stůj pokračování závěti. Doufám, že ji dopsal a že je v jeho pokoji.“

„Ty chceš jít znovu do jeho pokoje a hledat ji?“

„To se rozumí.“

Felix spolkl poslední sousto chleba s máslem a přísně zakoulel svými velkýma očima směrem ke mně.

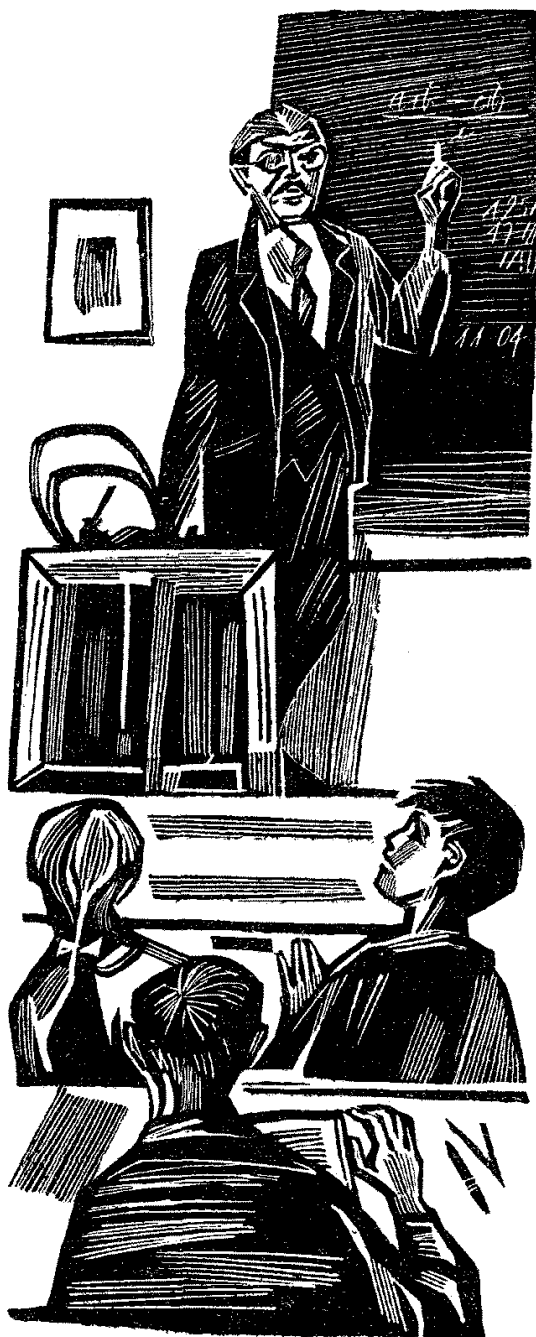
„Co se začalo, musí se dokončit.“

„Ale co kdyby nás přistihl?“

„Dát se přistihnout? Ani nápad. Jde o to, vyčíhat si vhodnou příležitost. To není žádná malicherná věc, je to otázka života a smrti, nezapomínej na to! A ta věc se tě týká. Jde v ní o tvého bratrance. Kdo je dědicem tvého bratrance? Ty! Pomyslel jsi na to, že možná jsi dědicem deseti tisíc zlatých prutů?“

„Deset tisíc zlatých prutů!“

„Tak to měl napsáno na tom papírku... Buď klidný, ukryl jsem ho na bezpečném místě... Ano, deset tisíc zlatých prutů. Pamatuj si, že všechno záleží na velikosti prutů... Možná že to nejsou zrovna klády, ale i když připustíme, že jsou velké jako žebírko čokolády, dovedeš si představit, jaké jmění znamenají?“

Felix zavrtěl hlavou a zasníl se. Bezpochyby snil o deseti tisících prutů nebo žebírek a nemohu dost dobře říci, čemu by byl dal přednost, zda zlatu nebo čokoládě.

Čas pokročil. Bylo třeba vydat se na cestu. Kamarád dopil poslední kapku bílé kávy a vykročili jsme na cestu do školy.

Felix byl zklamán, protože náš host se neukázal. Bezpochyby měl v úmyslu poležet si po včerejší procházce až do oběda.

„Škoda,“ řekl mi Felix, „byl bych se rád dověděl, jak bude trávit čas. Ať tak či onak, musíme ho sledovat. A být bdělí!“

Cestou mě začala znovu trápit jistá myšlenka.

„Poslyš, Felixi, mluvil jsi o dědictví. Podle tebe bych měl být dědicem po svém

bratřenci...“

„Nejdřív tvůj otec a potom ty.“

„Dobrá. Ale to zlato nám nepatří. Patří Mayům, Mexičanům, pokud vím...“

„Ano, to je pravda. Ale nezapomeň, že ten, kdo najde poklad, má nárok na podíl z něho. Je to jakási odměna, chceš-li. Připusťme, že bys neměl právo na deset tisíc zlatých prutů, ale máš právo třeba na polovičku nebo třetinu... Podívej se, i kdyby to bylo jen tisíc zlatých prutů... Co bys s nimi udělal?“

„Myslím, že bych si koupil skútr.“

„Skútr! Ty jsi blázen. Vždyť je to tak nebezpečné, ty skútry...“

Na chvilku se zasnul, a pak dodal:

„Já bych si koupil knihovnu... Krásnou knihovnu.“

„Dubovou nebo ořechovou?“

„Ne. Samé cizokrajné dřevo. Krásnou knihovnu z palisandru, z mahagonu nebo z ebenu... Vykládanou týkovým dřevem!“

Ubíhal den, klidný zimní den v horách. Slunce zářilo stejně jako den předtím. Za okny naší třídy jsme obdivovali duhové rampouchy visící z větví a z okrajů střech.

Felix byl několikrát pokárán panem Cazinem za nepozornost. Felix byl daleko od pravidel tvoření minulého času, od zlomků a od jiných roztomilých věcí, které nám náš učitel trpělivě vysvětloval. Felix snil. Opustil naši třídu, stará kamna praskající uprostřed lavic, zelenočernou mapu Francie, která visela za stupínkem, i náskres metrické soustavy a pustil se po mořských cestách na palubě škuneru s dvěma stěžni. Pak postupoval neproniknutelnou džunglí. Kyjem z týkového dřeva srážel k zemi hady a jaguáry...

„Felixi, co to tam děláš?“ zavolal na něho náhle pan Cazin.

Felix zvedl kulatý obličej, rudější než pivoňka.

„To je neuvěřitelné! Pan Felix si prohlíží mapu Mexika, místo aby se zajímal o hodinu počtů. A až budeme mluvit o zeměpise, budeš si zase počítat, vid?“

„Ach ne, pane učiteli!“ odpověděl Felix s upřímnou

horlivostí.

„Prozatím zůstaneš dnes odpoledne po škole!“

Felix si vzdychl a vrhl na mě zoufalý pohled. Zůstat po škole mu přišlo nejméně vhod. V době, kdy končilo odpolední vyučování, chodíval náš host často na procházku. Rozhodli jsme se, že v tu chvíli vnikneme tajně do jeho pokoje a přečteme si pokračování závěti.

„Tím hůř,“ zašeptal jsem, „tak tedy až zítra.“

Nazítří se na nás usmálo štěstí. Otec se rozhodl společně s Felixovým otcem, že půjdou svážet dříví. Dříví bylo už dávno pokáceno, a ať už z toho nebo z onoho důvodu, nepomyslelo se dosud na jeho odvoz do dřevníku.

„Věru,“ řekl otec, „sněhu není tolik, saně budou dobře klouzat a zvířata je potáhnou bez velké námahy. Dříví je na svahu. Naložíme je snadno.“

Nabídl našemu hostu, že ho vezme s sebou, a pan Durand-Ochoa jeho nabídku s radostí přijal.

„Vyjedeme před polednem a do večera se vrátíme. Počkal bych do čtvrtka,“ dodal otec, „abych vzal i děti, ale bojím se, že se počasí může tyto dni zhoršit... Pro vás to bude procházka, pane Durande.“

Byli jsme zklamáni a spokojeni zároveň. Zklamáni, protože den, kdy se z hor sváželo dříví, byl naší velkou radostí. A spokojeni, protože za hostovy nepřítomnosti budeme mít volné ruce.

Ten den dopoledne, krátce před desátou hodinou, když jsme o přestávce vyšli na dvůr, zaslechli jsme pana Lapujada, jak mohutným hlasem pobízí volské spřežení. Kráčel v čele s bodcem na rameni. Můj otec s naším hostem šli za prázdnými saněmi.

Když ten nespořádaný průvod zmizel, Felix se obrátil ke mně:

„Výborně. To je šťastný den. Po obědě k tobě zaskočím a přečteme si pokračování.“

Všechno šlo, jak jsme předpokládali. V půl jedné, když jsme s matkou poobědvali, objevil se Felix. Podle všeho musel pojíst

v největší rychlosti, a to od něho byla veliká oběť.

„Teď vás, děti, na chvílku opustím,“ řekla matka. „Musím zajít do obchodu vybrat si vlnu. Zatím pohlíďteje dům.“

„To se rozumí!“ vykřikl Felix. „Nemusíte pospíchat.“

„Bylo by divné, kdyby teď někdo přišel...“

„Budeme chvílku pracovat,“ dodal můj kamarád, „musíme si připravit domácí úlohu ze zeměpisu.“

„Sedněte si ke krbu, za čtvrt hodinky jsem zpátky.“

Felix se na mě významně podíval. O majitelce obchodu s vlnou a se šicími potřebami bylo všeobecně známo, že jí pusa jede, jako když namaže, jak se říká, a dá-li se s ní matka do hovoru, nedostane se z krámu tak brzy.

Matka se zabalila do šálu a zamířila ke dveřím.

„Vida,“ řekla, dříve než vykročila ze dveří, „vypadá to, že se zase zatahuje, možná že naši dřevaři budou mít na zpáteční cestě víc sněhu než na cestě tam.“

Počasí se skutečně změnilo. Svahy údolí už nejiskřily v jasném zimním slunci. Nad Fabiakem se převalovaly chuchvalce šedivé vaty. Světla zvolna ubývalo. Naše hostinská místnost tonula takřka v soumraku.

Když jsme osaměli, začali jsme jaksi pudově hovořit šeptem.

„Nikdo?“ zeptal se mě Felix.

„Nikdo.“

Vítr nedul příliš silně. Sotva si pobrukoval v dutině krbu. Když jsme stoupali po schodech, provázel nás svými tlumenými, mumlavými hlasy.

Před hostovými dveřmi se Felix otočil:

„Víš jistě, že tam není?“

„Ovšem. Vždyť jsme ho viděli dopoledne odcházet.“

„Ovšem!“ opakoval Felix.

Dveře se otevřely úplně neslyšně.

Pokoj nám připadal stále tichý a skromný, stála tu stará ořechová postel, břichatý prádelník, stolek a několik židlí. Všechno bylo v pořádku. Nikde ani smítko. Ve vzduchu bylo cítit nějakou vůni.

„Cítíš tu vůni?“ zeptal se mě Felix.

„To je kolínská.“

„Možná...“

Na stole ležely tytéž obrázkové časopisy. Byl tu i týž popelník, táž psací podložka a týž zeměpisný atlas.

Stáli jsme na prahu, váhali jsme. Zdálo se, že se šepí. Oknem sem padalo našedlé světlo. Kolem nás si pobrukoval hlas větru.

Felix mě chytil za paži.

„A co kdyby byl někdo na pavlači?“

Pokrčil jsem rameny.

„Pojďme se podívat!“ řekl tiše Felix.

Pomalů jsme kráčeli k oknu. Na pavlači nebyl nikdo. A přece Felixův strach přešel i na mě. Vzpomněl jsem si na pomstu seňora Valdivii. Co když Mexičan s dlouhými kníry je někde nablízku, špehuje našeho hosta a snaží se z něho vypáčit tajemství pokladu?

„Pojďme!“ řekl Felix, který znovu našel odvahu.

Přistoupili jsme ke stolu. Felix vztáhl ruku k podložce, ale potom zaváhal.

„No tak,“ zvolal jsem, „tak to přece otevři!“

Konečně podložku otevřel.

Byla prázdná.

„Poslyš,“ zašeptal jsem, „schoval to asi jinam. Možná do kufru.“

„Kufr je, myslím, pod postelí.“

„Ach, ten přece nemůžeme otevřít. Kdyby se to dověděli rodiče...“

„Ale uvažuj jen trochu!“ zabručel Felix. „Jde o tvoje dědictví.“

A měl pravdu. Šlo o Jana z Fabiaku, o mého bratrance Jana a o báječný poklad pohřbený v džungli.

„Potřebujeme pokračování té závěti, musíme je mít!“ tvrdil můj přítel a zatínal přitom pěst.

Vzdychl jsem si. Byl jsem ve velkých rozpacích.

„Poslyš, Felixi, a co kdybych o tom řekl otci?“

„To je to poslední, co se dá udělat. Jsme na dobré cestě a Ochoa nic netuší. Povíš-li celou tu historii otci, je nebezpečí, že se unáhlí. Ochoa zmizí a bude všemu konec.“

„Tak co tedy?“

„No tak hledejme! Je-li závěť tady, musíme ji najít. Ale možná...“

Felix na mě vrhl strašlivý pohled. „Možná že seňor Valdivia se jí už zmocnil!“ Dospěli jsme ve svých úvahách až sem, když vtom surové zařinčení zvonku způsobilo, že jsme sebou škubli.

„Co je to?“ zašeptal Felix. „To nic není. To je telefon.“

„Telefon. Pojďme rychle dolů. Musíme se ozvat!“

PODIVNÝ VZKAZ

Mimo prázdninové období, nebo spíš mimo dobu, kdy jsme mívali několik hostů, nezvonil u nás telefon často. Otec ho používal zřídka a dal jej zavést hlavně kvůli pověsti svého podniku. Nebylo možné představit si Darréguiberryův hotel a kavárnu *U pyrenejského medvěda* bez telefonu. Sousedé ho používali, když potřebovali přivolat lékaře, nebo když ve výjimečných případech chtěli mluvit s příbuznými v Luchonu nebo ve vsích v údolí. Přitom nám tito příbuzní občas svěřovali různé vzkazy pro lidi z Fabiaku.

Někdy volal inženýr ze silniční správy, výběřčí daní nebo pan školní inspektor, aby nám ohlásili svůj příjezd a objednali si u nás stravu nebo pokoj.

Ale toho dne se mi v našem opuštěném domě, v bídném světle zimního dne s oblohou obtěžkanou sněhem, zdálo, že to umíněné krupobití zvonku zní jinak než obvykle.

Felix měl podobný dojem. Byli jsme takřka přesvědčeni, že telefon nezvoní náhodou, že jeho volání nějak souvisí s naší „záhadou“.

Cestou dolů jsme brali čtyři schody najednou a já jsem sejmul sluchátko.

„Haló, haló,“ řekl jsem přiškrčeným hlasem. „Tady je hotel Darrégui...“

„Nezavěšujte, máte tu hovor,“ přerušil mě suše hlas z telefonní ústředny.

„Haló, haló,“ řekl jakýsi vzdálený hlas... „Haló, nepřerušujte nás, haló, je to hotel...“

Další slova se ztratila v praskotu, připomínajícím prskání rozpáleného tuku na pánvi.

„Haló, haló, ano, tady je hotel Darrégui...“

„Je u vás pan Durand? Pan Emil Durand. Zavolejte mi ho,

prosím.“

Tentokrát jsem rozuměl velmi dobře. Hlas, mužský hlas, hovořil dost energicky.

„Pan Durand tu není,“ odpověděl jsem tak rozvážně, jak jsem jen mohl, a přitom jsem si dával co nejvíce záležet na výslovnosti.

Na druhém konci drátu se ozval výkřik zklamání.

„Cože? On už zase odjel? Ale vždyť...“

„Vrátí se až večer. Je na vycházce.“

„Ach tak, výborně! Můžete mu vyřídit nějaký vzkaz?“

Felix, který se bez ostychu zmocnil druhého sluchátka, začal strašlivě koulet očima a zvednutím prstu mě vyzval, abych zbystřil pozornost. Vzkaz! Hlas mluvil o nějakém vzkazu. Teď zachytíme vzkaz určený panu Durandovi-Ochoovi! Štěstí nám zase přeje, to je jisté.

„Řekněte mu, že volal pan Vald...“

„Prosím? Pan?“

„Valder. V, a, l, d, e, r. Valder. Vzkaz od pana Valdera. On už bude vědět.“

„Pan Valder. Dobře. Ano, prosím.“

Felix do mě strčil loktem. Celá věc se hezky zamotávala. Ten člověk neřekl Valdivia, řekl Valder, ale Valder a Valdivia, to k sobě přece nemá tak daleko... Bylo to jasné!

„Řekněte mu, že jsem volal kvůli tomu pokladu...“

„Prosím?“

Ruce se mi roztřáslы vzrušením a ještě jednou jsem řekl: „Prosím?“

„Kvůli pokladu Mayů. On tomu bude rozumět. Řekněte mu, že souhlasíme, ale jen pod podmínkou, že si pospíší.“

Rozuměl jsem velmi dobře a můj přítel Felix také zachytil tu podivnou větu, aniž mu z ní ušla jediná slabika.

Tak tedy jistý pan Valder nám telefonuje, abychom vyřídili panu Durandovi, že si má pospíšet. Že si má pospíšet, co se týče pokladu Mayů! To je neuvěřitelné!

„A řekněte mu také, že pan Lopez je v Luchonu a přijde v těchto dnech za ním. Je-li ta věc připravena, může ji vzít a

přivést mi ji.“

„Dobrá, pane,“ řekl jsem poslušně. „Řekneme mu, že pan Lopez je v Luchonu, že si přijde pro tu věc a zaveze vám ji.“

„Správně. Jste velice laskav. Děkuji vám. Řekněte mu ještě, že dopis následuje.“

„Ano, prosím. Dopis následuje. Řekneme to panu Ochoovi.“

„Cože?“

„Řekneme to panu Durandovi.“

„Výborně. Děkuji ještě jednou. Na shledanou!“

Pan Valder zavěsil. Jeho vzdálený hlas, který k nám doléhal za neustálého praskotu, zmlkl. V našem domě znovu zavládlo ticho. Pomalu jsem zavěsil sluchátko.

Felix si opřel ruce v bok a několikrát zavrtěl hlavou.

„Uvědomuješ si to?“

Byl jsem zmaten.

„Ten Valder nebo Valdivia se zdál zdvořilý.“

„Až příliš zdvořilý, než aby mohl být poctivý,“ zabručel můj přítel. „Teď je to jasné. Valdivia vyhrožuje. Pod maskou zdvořilosti vystrkuje růžky. Taková drzost! Mluví do telefonu o pokladu, docela klidně! A oznamuje tomu nešťastníkovi, že jistý Lopez si přijde pro tu věc!“

„Věc?“

„Ale ano, pro plán chrámu, to je zřejmé. Valdivia chce najít těch deset tisíc zlatých prutů. Nařídil Ochoovi, aby mu nakreslil plán. A Lopez je pověřen, aby mu tento plán přivezl. Všechno souhlasí. Ochoa váhá. Nechce vydat tajemství, které nepatří jen jemu. To tajemství patří také – na to nezapomeň – tvému ubohému bratranci Janovi. A Valdivia teď ztrácí trpělivost. Vyhrožuje. Ano, vyhrožuje. To jsem dobře pochopil. Mluvil unaveným hlasem. Dává Ochoovi poslední příležitost. Vrátí-li se Lopez s prázdnýma rukama, pak běda Ochoovi. Nebo dokonce, kdo ví...? Odmítne-li Ochoa vydat Lopezovi plán, bude Lopez vědět, co mu zbývá udělat. V horách dochází tak snadno k neštěstí! Jenže...“

„Jenže?“

„Jenže Valdivia zapomněl na jednu maličkost, na jednu

nepatrnou maličkost. Jsme tu my, a on o tom neví. My Ochou zachráníme!“

Vtom vešla do dveří matka s náručí plnou klubíček vlny.

„Vy jste tu ještě? Už je načase, abyste šli do školy. Zdržela jsem se v obchodě... Nebyl tu nikdo?“

„Volali telefonem pana Duranda.“

„Á, někdo z rodiny? Nějaká špatná zpráva?“

„Nevím. Má za ním přijít nějaký pan Lopez a pan Valder ho žádá, aby si pospíšil s tím pokladem.“

„Dobrá. Tak tedy budeme mít další hosty... Ale co to říkáš? Pospíšet si s pokladem? S jakým pokladem?“

„Já nevím,“ odpověděl jsem a snažil jsem se, aby můj hlas zněl lhostejně. „Nějaký pán nás požádal, abychom ten vzkaz vyřídili. Říkal, že pan Durand tomu bude rozumět.“

„Divný vzkaz,“ řekla matka. „Ale konec konců, ty mu to vyložíš, doufám, že jsi slyšel dobře.“

Ve chvíli, kdy jsme zamířili ke škole, Felix se dlouze zadíval na opuštěnou cestu. Klesala v zákrutech do prohlubně údolí. Pláty sněhu, které ji pokrývaly, třpytily se bledým leskem pod šedou oblohou. Možná že po této cestě sem přijde Lopez, Valdiviův posel, aby Ochoovi pohrozil naposled.

„Rád bych byl při tom,“ řekl mi Felix, „až budeš Ochoovi vyřizovat ten vzkaz.“

Proto jsme ke konci odpoledního vyučování oba napínali uši a naslouchali zvukům z návsi. Číhali jsme na známý praskot saní a na krásný zvučný hlas pana Lapujada, řídicího spřežení.

Když nás pan Cazin osvobodil, saně tu ještě nebyly. Vzduchem začaly poletovat sněhové vločky.

Rozhodli jsme se jít saním naproti.

„Pospěšme si,“ poručil Felix. „Člověk nikdy neví... Možná že se ten Lopez už potlouká někde nablízku...“

Asi sto metrů za vesnicí jsme se uklidnili. Protáhlé „čehýý“ nás upozornilo, že saně se blíží. Naši volí kráčeli sněhem, čenichy zahalené oblakem páry, našlapovali zešikma a táhli za sebou obrovský náklad bukových a dubových kmenů.

V houstnoucím šeru se na pozadí zasněžených strání

rýsovaly mohutné siluety pana Lapujada a mého otce. Náš host vesele cupital vedle nich. Nevypadal unaveně. Bezpochyby se příliš nenamáhal a spokojil se tím, že přihlížel práci obou dřevařů. Vločky, čím dál hustší, posázely mu hvězdičkami klobouk i plášť. Mráz a vycházka do hor mu nalily červeň do tváří. Uviděl nás z dálky a zdravil nás zdviženou rukou.

„Ach děti,“ volal na nás radostným hlasem, „máte čeho litovat. Přišly jste o krásný den. Měli jsme počkat do čtvrtka.“

„Ve čtvrtek,“ zabručel otec a starostlivě pohleděl na oblohu, „ve čtvrtek budeme pod sněhem!“

„Tento den mě nadchl!“ pokračoval pan Durand. „Dobře jsem se prošel, dobře jsem pojedl, odvalil jsem několik klád. Představte si, hoši, že jsem dokonce řídil volský potah. A dokonale! Pan Lapujade mi půjčil svůj bodec. Skvělé! Naučil jsem se novému povolání.“

Mnul si ruce a šel hbitým krokem mezi Felixem a mnou. Kamarád na mě mrkl. To byla ta pravá chvíle. Nadechl jsem se a spustil:

„Pane Durande, volali vás telefonem, po poledni, asi v jednu hodinu...“

„Ták, vážně? Člověk nemá chvilku klidu.“

„Volal vás pan Vald...“

„Valder?“

„Ano, ano, Valder...“

„Opravdu, nepopřejí mi chvilku klidu,“ zabručel host mezi zuby, „řekl jsem jim přece, aby počkali...“

Obrátil se ke mně a řekl dost suše:

„A co mi chtěl ten Valder?“

„Řekl mi, že volá kvůli tomu pokladu...“

„Dobrá, dobrá... A co dál?“

„Řekl mi ještě, že pan Lopez je v Luchonu a že si možná přijde pro tu věc. Přivezl by ji panu Valderovi.“

„Vida! Lopez je v Luchonu. Patrně se ubytoval v tom hotelu, kde jsem bydlel já. Jdou mi na nervy, všichni... Jestli si představují, že... Dobrá! Je to konec konců moje věc... Zavolám ho. Děkuji vám, chlapci!“

Pan Durand si vzdychl a promluvil tónem, který se snažil znít bezstarostně:

„Ach, jaký krásný den, jen co je pravda! Teď před večerem se to trochu pokazilo tím sněhem. Ale říkejte si co chcete, já mám sních rád. Hory bez sněhu nejsou žádné hory. Máte štěstí, že žijete v tomto kraji! Jak může člověk něco takového opustit! Máte ho rádi?“

„Ale ovšem, pane Durande,“ vykřikl Felix. „Moc rádi.“

A můj kamarád dodal zcela nevinně:

„Jsou na světě i jiné krásné země... Afrika, Austrálie... Amerika...“

„Já vím.“

„Mexiko...“

„Ano... Mexiko... Aťsi! Tento kraj Francie je velmi hezký a Pyreneje se úplně vyrovnají Andám nebo Sieře Madre.“

„Máte rád zeměpis, pane Durande?“ zeptal jsem se tiše.

„Zeměpis? Jak se to vezme!“ odpověděl host a tvářil se přitom tajemně.

Ten večer k nám přišli na večeři Lapujadovi a hromový hlas Felixova otce se rozléhal síní našeho domu.

Paní Lapujadová přinesla zvláštní jelita, kořeněná jemnými bylinami, což byla jedna z jejích specialit, a náš host je neopomněl znova a znova chválit. Měli jsme i lívance a otec zašel do sklepa pro láhev bílého vína, které tam uchovával pro slavnostní příležitosti.

Felix byl v sedmém nebi. Nevím, čím to, jestli to udělala ta jelita, lívance nebo bílé víno, hřejivý krb nebo všeobecná dobrá nálada, ale Felix se teď díval na pana Duranda-Ochou s novou sympatií. Tento cestující v podstatě asi nebude zlý člověk. Sedí-li tu mezi námi, má pro to svůj dobrý důvod. Chce vrátit Darréguiberryovým jejich část pokladu. Možná že některý den si vezme otce stranou a vypoví mu celý ten příběh. A snad mu navrhne, aby spolu podnikli výpravu na Yucatán. Nebo postačí napsat mexické vládě a oznámit jí přesné místo, kde je uloženo deset tisíc drahocenných zlatých prutů? Mexičané budou nadšeni neočekávaným nálezem a dají nám pořádnou odměnu... Ale jsou tu Valdivia a Lopez, kteří se choulí ve stínu, slídí za každým krokem a pohybem nešťastného Ochoy a chystají se skočit mu na hrdlo... Okamžik! Felix měl pravdu. Jsme tu my. Jsme také na číhané a seňor Lopez odejde s nepořízenou.

Jako na potvrzení mých snů zazněla významná slova, až se roztrásla okna:

*My horalé, my horalé,
my horalé jsme tu...*

Pan Lapujade zpíval při zákusku a rozumí se, že začal naší národní písní *Pyrenejské hory*. Tlumeně jsme zpívali s ním:

*Mé Pyreneje krásné,
vás nadevše mám rád,
chaloupky vaše šťastné
vždy budu milovat.
Nejkrásnější je moje zem...*

Felix hltal jeden lívanec za druhým a pokyvoval si hlavou do

taktu. Náš host se usmíval a na jeho obličej, který se zase živě zbarvil, jako by se odráželo naprosto klidné svědomí.

Po *Pyrenejských horách* nám pan Lapujade zazpíval *Krásné nebe nad Pou*, potom *Toulousanku* a paní Lapujadová, která měla příjemně zbarvený hlas, oblažila nás několika starými pyrenejskými koledami a popěvkami.

„Jaký rozkošný večer!“ řekl náš host.

Vrhl rychlý pohled k oknu.

„Tady je příjemně,“ řekl otec, „ale venku...“

Vstal jsem a odhrnul záclonu. Nebylo vidět cestu ani údolí. Všude jen sněh a tma. Na kraj se snášely bez ustání velikánské sněhové vločky. Jejich pravidelné šikmé čáry následovaly za sebou v jednom kuse. Vítr nedul příliš silně. Jen občas byl pád vloček poněkud narušen silnějším závanem. Hustá sněhová pokrývka se vzdouvala.

„Ale co už napadlo sněhu!“ řekl jsem.

„Nu což,“ zvolal pan Lapujade. „Zítřka Hilarion dolů nepojede.“

Když jsem přistoupil k oknu, nebylo ještě tak pozdě. Podle zvyku jsme začali večeřet časně.

Netroufám si říci, že bych byl v tu chvíli zaslechl zvenčí nějaký hluk. Jak bych také mohl slyšet, že někdo jde ve sněhu? Ležel už v tlusté vrstvě, která by byla ztlumila i nejtěžší krok. Ne, ne, v tu chvíli jsem neslyšel nic, neslyšel jsem ani padat vločky. Ty padaly na Fabiac v naprostém tichu. Byl to sametový pád, jemná, nekonečná sprška...

O chvíli později se hovor znovu stočil na Mexiko. Myslím, že jej tam záludně zavedl Felix. Mluvílo se o našem učení ve škole, o velkých pedagogických schopnostech našeho učitele pana Cazina, a pak o příštích písemných pracích. Příští písemka měla být z dějepisu a ze zeměpisu. A náš host přece věděl, že jsme se právě učili o Mexiku.

„Tak toho tedy víte hodně,“ řekl, „o Aztécích, o Toltécích... a o těch ostatních?“

Proč říkal „o těch ostatních“? K těm ostatním přece patřili

právě obyvatelé Yucatánu.

„O Mayích nám toho pan Cazin moc nevyprávěl,“ zašeptal Felix.

Pan Durand se na něho podíval zvědavě, a jak se mi zdálo, i znepokojeně, a potom se dal do smíchu.

„O Mayích? Nevyprávěl vám toho moc o Mayích? To je zvláštní! Ti Mayové jsou velice zajímaví!“

„Ach,“ ozvala se matka, „pan Cazin vám nemůže povědět všechno. Stačí, když budete vědět to hlavní. Jen si dobře zapamatujte, čemu vás učí, a všechno bude v nejlepším pořádku.“

„Mayové,“ pokračoval náš host, „to byl velmi zajímavý lid a na vysokém stupni civilizace. Říkalo se jim Řekové Nového světa. Vystavěli velká města a pozoruhodné památky. Jejich bohatství pocházelo hlavně ze zemědělství. Pěstovali kukuřici, boby, papriku, heneken, což je textilní surovina...“

„Kakao,“ řekl Felix.

„Ano. Ale prostředky k obdělávání půdy nebyly tehdy ještě příliš dokonalé. Mayové se spokojovali tím, že ohněm vymýtili kus země, pak zašpičatělou holí vyhloubili důlky a do nich uložili semena. A to bez hnojení. Nevýhodou tohoto způsobu bylo, že se půda vyčerpávala. A když se vyčerpala, muselo se sít jinde. Staří Mayové se však proslavili hlavně svými počtářskými znalostmi. Vynalezli nulu.“

„Nulu?“ podivil se pan Lapujade. „Nula se musela vynalézt?“

„Ovšem. Bez nuly se nedají provádět větší výpočty. Bez nuly není možný pokrok v matematice. Mayové tedy byli znamenití počtáři a astronomové. Některá jejich hvězdářská pozorování byla přezkoušena a jsou úžasně přesná. Používali jiné početní soustavy než my. U nás, jak víte, jdou jednotky od desítky k desítkce. To je desítkový počet. Desítka je deset obvyklých jednotek, stovka je deset desítek...“

„Ano, ano!“ přisvědčil Felix, ale mračil se přitom. Od té doby, co se mluvilo o počtech, nedovedl Felix přemoci jistý neklid.

„Nu, a Mayové používali dvacítkového počtu. Počítali od dvacítky k dvacítkce.“

„Chudáci mayští školáci!“ povzdychl si Felix.

„A stavěli pyramidy, že ano?“ zeptal jsem se.

„Ano. Překrásné. Trochu masívní, ale s mnoha velice ozdobnými sochařskými výtvy. Zvláštní věc, nedospěli tak daleko, aby dovedli budovat ploché stropy, a dokonce ani klenby, jaké dovedeme stavět my. Stavěli zdi, které byly zdola nahoru tlustší a tlustší. Tyto zdi se k sobě pozvolna přibližovaly, a pak už stačil jen poslední kámen na uzavření horního otvoru.“

„To ale spotřebovali kamene!“ poznamenal pan Lapujade. „Po takovém dni museli být jejich muli úplně uštvaní.“

„Jenže oni neměli muly, pane Lapujade! Ani muly, ani koně, a vůbec žádná tažná zvířata. To ovšem neusnadňovalo obchod mezi městy, protože všechno museli nosit lidé na zádech.“

Pan Durand měl plnou hlavu svého námětu. Mluvil mnoho,

oči mu zářily, byl zřejmě šťasten, že se s námi může podělit o své vědomosti. Naši rodiče poslouchali s velkým zájmem. Byl to jeden z takových večerů, jaké jsme někdy trávili ve společnosti pana Cazina. Když náš učitel přišel do hostince, stávalo se, že začal vykládat nejen malým, ale i velkým... A pan Cazin také znal nekonečné množství překvapujících věcí.

„Vás Mexiko hodně zajímá, že?“ řekl můj otec.

„Vlastně ano,“ odpověděl mu pan Durand. „Mexiko mě zajímá. Ano, dost...“

Zatajil jsem dech. Nadešel rozhodný okamžik. Viděl jsem, jak náš host sklonil hlavu, jako by sbíral myšlenky, než nám svěří své nejhlubší tajemství. Čekal jsem, že promluví... – Nu ano, pane Darréguiberry, vášnivě se zajímám o Mexiko z jednoho prostého důvodu... Proto, že jsem tam byl spolu s vaším ubohým bratrancem. A tam, v hloubi tajemné mayské džungle, v zapadlém koutě na poloostrově Yucatánu...

Avšak věta, kterou jsem si vysnil, zůstala nedokončena. Temné údery otřásly dveřmi, jimiž se vcházelo zvenčí. „Co se děje?“ řekla matka a přitáhla si znepokojeným pohybem cípy šátku k tělu. Dveře se otevřely.

Na prahu stanula zasněžená postava.

Náš host se otočil.

„Lopez!“ vykřikl.

11

PIRÁT BOUŘLIVÁK

Nemýlil jsem se však, když jsem se domníval, že rozuzlení se blíží a že se nám konečně dostane vysvětlení celé záhady.

Právě teď se nám ho mělo dostat díky Lopezovi, tomu podivnému Lopezovi, kterého posílá Valder nebo Valdivia a který se tak nenadále vynořil ze tmy a ze sněhu.

Lopez, o kterého šlo, byl muž asi čtyřicetiletý, menší postavy, snědý a zavalitý, s orlím nosem, s černýma očima.

Když shodil s hlavy kapuci svého lodenového pláště, chvíli se ještě otřepával na prahu.

„To je sněhu!“ řekl. „Už jsem myslel, že sem ani nedojdu... Když jsem uviděl světlo, hned se mi začalo dýchat volněji. Naštěstí jsem s sebou měl elektrickou svítilnu... Řekli mi, že hotel je první stavení na kraji vesnice... Dobrý večer, dámy a pánové.“

„Lopezi!“ vykřikl znovu pan Durand. „Nečekal jsem, že vás tu uvidím. Jak jste se dostal nahoru? Pěšky? To není možné!“

„Začal jsem na čtyřech kolech a skončil jsem na dvou nohou. Vůz jsem nechal kdesi dole na cestě. Přiznám se, že to ode mne bylo dost nerozumné, vydat se v nebezpečí, do hor v takový večer, jako je dnes... Sníh mě překvapil cestou. Myslel jsem si, že projedu... Ach! Nu ano... Tak asi kilometr před vesnicí, kilometr nebo dva, to nevím, začaly pneumatiky klouzat... Nedalo se jet dál, bylo příliš mnoho sněhu. A tak, co jsem měl dělat, vystoupil jsem z vozu... A tady mě máte!“

„Udělejte si pohodlí, pane,“ řekl otec úslužně. „Pojďte blíž ke krbu. Jedl jste?“

„Eh na mou věru, kousek něčeho bych snědl.“

Zatímco paní Lapujadová brala příchozímu jeho zvlhlý lodenový plášť a kufřík, matka pro něho prostírala na rohu stolu.

„A co s vaším vozem?“ znepokojeně se zeptal pan Durand.

„Ach, ten něco vydrží. Tu jednu noc pod sněhem přečká. Až se rozední, půjdeme se na něj podívat... Nehrozí mu takové nebezpečí, jako hrozilo mně...“

„Pán je asi z Paříže, že ano?“ zeptal se pan Lapujade.

„Ano, jsem z Paříže a projížděl jsem zrovna Luchonem, když mi bylo oznámeno, že pan Durand je u vás...“

„Valder mi telefonoval,“ řekl pan Durand.

„Já vím. Psal mi, že vám zatelefonuje. Abyste věděl, já jsem vás měl zavolat dnes odpoledne. Ale naneštěstí jsem neměl kdy. Zkrátka a dobře, jsem tu!“

„Stejně to od vás bylo trochu nerozvážené,“ poznamenal náš host. „V horách nesmí člověk věřit ničemu. Myslíte si, že všechno je snadné, a najednou bác! Ale konec vše napraví...“

„Jezte, pane,“ řekla matka a postavila před příchozího talíř s kouřící hovězí polévkou.

„Tuto polévku vám doporučuji,“ dodal pan Durand.

Pan Lopez držel lžící ve vzduchu a díval se teď na pana Duranda.

„Ostatně, Valder vás volal, protože jsem tady... Mohl bych s sebou vzít... Ovšem, je-li ta věc hotova!“

„Ach, o tom si hned promluvíme,“ řekl pan Durand. „Zatím jezte hezky polévku, máte to zapotřebí!“

To je zvláštní, pomyslíl jsem si, to je zvláštní, oba dva vypadají, jako by si spolu skvěle rozuměli. Ten Lopez má příjemný obličej a milý hlas a Ochoa-Durand nevypadá, jako by se ho bál. Naopak, dělá si starosti o jeho zdraví a pobízí ho, aby jedl polévku...

Stáhl jsem se s Felixem ke krbu, a zatímco dospělí hovořili o sněhu a o horách, sdělovali jsme si navzájem svoje úvahy.

„Tak co?“

„Víš, vůbec tomu nerozumím,“ zašeptal jsem.

„Co Lopez?“

„Myslel jsem, že bude horší. Je sympatický.“

„Nevěřme!“

„Čemu?“

„Hrají před námi komedii.“

„Myslíš?“

„Před námi se tváří jako přátelé. Ale dnes v noci si mezi sebou vyřídí účty!“

„Myslíš, že u sebe má revolver?“

„Kdo, Lopez? To nevím.“

„Zdá se mi, že má nějak vzdutou náprsní kapsu.“

„Přinejmenším má v kufru dynamit.“

Felix na mě obezřele mrkl a vrátili jsme se ke stolu, kde pan Lopez zápolil s pověstným jelitem paní Lapujadové.

„Poslyšte, Lopezi, co říkáte tomu jeliťu?“ zeptal se pan

Durand.

„Skvělé, pane Durande! To jelito je báječné!“

Paní Lapujadová se nadmula pýchou. Bylo to zřejmě poprvé, co jí někdo řekl, že její jelita jsou báječná.

„Ach, pyrenejská kuchyně,“ ozval se znovu náš host, „to je hotová pohádka. Kdybyste tu mohl zůstat pár dní, pochopil byste. Včera mi paní Darréguiberryová uvařila takovou tu zelnou polévku, víc vám neřeknu...“

„Jenže já se nemohu zdržet, pane Durande, musím se vrátit...“

„Škoda, Lopezi, škoda!“

Znovu jsem dal Felixovi tajné znamení a tentokrát jsme se stáhli k pultu.

„Všiml sis?“ zeptal jsem se ho.

„Čeho?“

„Když Ochoa mluví s Lopezem, říká mu Lopezi...“

„A jak mu má říkat?“

„Ale když Lopez mluví s Ochoou, říká mu pane Durande... Chápeš? Lopez se chová uctivěji než Durand. Dává mu najevo úctu.“

Felix se ušklíbl:

„Pořád stejná komedie! Dnes v noci musíme mít oči otevřené. Rád bych tu zůstal přes noc...“

„Ale co když je v kufříku dynamit?“

„Co na tom?“ chrabře odpověděl Felix. „Buď jak buď, blíží se rozhodný okamžik...“

Ano, blížil se rozhodný okamžik. Milý Felix ani nevěděl, jak správně to řekl. Lopez jedl právě moučník – byl to řez sladkého nákypu a trocha zavařeného ovoce – když se odehrál ten kousek jako na divadle.

Nejprve se rozpředl jakýsi záhadný rozhovor. Potom přece jen pozvolna začaly v mé mysli proskakovat jiskřičky.

„Co dělá váš prodej, Lopezi?“

„Jde to velmi dobře, pane Durande. Ledové pustiny mají už přes sto padesát tisíc... A gorily mají pořád velký úspěch.“

„A co vesmír?“

„Znamení, to jsem vám zapomněl říci.“

„A Borneo?“

„Borneo není zlé.“

„Ale nemá takový úspěch jako gorily?“

„O něco menší.“

„Ne takový jako vesmír?“

„Ovšem že ne. Ale čeká se na poklad.“

„Na poklad Mayů?“

„Samozřejmě. Valder si od něho hodně slibuje.“

Já vím.

„Říká, že to bude hotový zázrak. Proto vám telefonoval. Chtěl by, abych to přivezl s sebou. Myslíte, že mu to budu moci přivézt? Máte to hotovo?“

„Bohužel, Lopezi, ještě ne. To víte, je k tomu třeba času!“

„Škoda. Valder si ho cení velmi vysoko, totiž aspoň to, co o něm zatím ví, co jste mu mohl zatím povědět...“

„Valder je věčně netrpělivý.“

„Netrpělivý není on, pane Durande, nýbrž veřejnost... A tady se vám vede dobře, pane Durande?“

„Ano, výborně.“

„Máte tu klid, dobrou stravu, čerstvý vzduch... Tak co mám tedy říci Valderovi? Za čtrnáct dní poklad bude? Pošlete mu ten poklad přímo odtud do čtrnácti dnů?“

„Vyloučeno, milý příteli, vyloučeno!“

„Tak tedy za měsíc? Dostane poklad za měsíc?“

„Za měsíc! Máte vy ale naspěch!“

„To je jedno! Vynasnažte se!“

„Nemohu vám nic slíbit.“

„Tak tedy šest neděl. Souhlasíte? Tak to řeknu Valderovi. Za měsíc, za šest neděl...“

„Vy jste hrozný člověk!“

Lopez náhle odstrčil talíř a vyskočil od stolu.

„Zapomněl jsem, pane Durande... A vy jste mi o nic neřekl. Má tu poslední věcičku. Je tady v mém kufříku. Právě se objevila. Náhodou jsem ji při odjezdu z Paříže vzal s sebou. Nevěděl jsem, zda se s vámi setkám...“

„Mohli jste mi ji poslat poštou,“ řekl pan Durand nespokojeně.

„Totiž... Hm... Promiňte, ale chtěl jsem se s ní nejdřív sám seznámit. Myslel jsem, že Valder vám pošle jinou. Možná že ji budete mít zítra v poště... Ovšem v tomhle sněhu...“

„No, tak mi ji tedy ukažte, když už jste mi o ní řekl.“

„Hned to bude, pane Durande.“

Lopez se rozhlédl kolem, objevil svůj kufřík a položil si jej na kolena. Otevřel ho, chvíli se hrabal ve zmeti prádla, až našel knížku, a zamával s ní před naším hostem.

„Tady je, pane Durande! Je to velkolepé!“

To byl ten rozhodný okamžik!

Kdyby byl hrom uhodil do stolu, přímo doprostřed mísy, na níž zbylo ještě pár kousků sladkého nákypu, nebyl by Felix vytřeštil oči ve větším úžasu:

Knížka s lákavou barevnou obálkou, kterou zamával Lopez,

podobala se všem těm svazkům, kterých měl Felix Lapujade už plnou knihovnu.

Byla to táž velikost, táž úprava, totéž vydavatelství. V tom se Felix nemohl zmýlit a já taky ne.

„Uchvacující!“ zvolal Lopez. „Pravé veledílo!“

Byla to táž velikost a byl to týž autor. Bez námahy jsme mohli přečíst nad obrázkem na obálce:

Patrick d'Oléron

PIRÁT BOUŘLIVÁK

„*Piráta Bouřlivák*,“ zabručel Felix bezbarvým hlasem. „Tuhletu ještě neznám.“

„Tak tady máte tu svou knížku, pane Durande!“ řekl Lopez.

Rozuměli jsme dobře. Tentokrát bylo všechno jasné. Lopez řekl: „Tady máte svou knížku, pane Durande!“

Mluvil tedy s autorem knížky, s tím, kdo ji napsal!

Pan Durand se nejmenuje Ochoa. Pan Durand se jmenuje Patrick d'Oléron. Pan Durand, skromný a záhadný host hotelu *U pyrenejského medvěda*, to je veliký, nedostižný, plodný romanopisec Patrick d'Oléron, nesmrtelný autor nesmrtelných děl, děl, která již byla jmenována: *Ztraceni v ledové pustině*, *Záhada Bornea*, *Gorilí král*, *Strašidelná džunka*, *Robinsoni kosmu*, *Rytíři vesmíru atd. atd...*

K těmto dílům právě přibýlo další, zvláště přitažlivé, nazvané *Piráta Bouřlivák*.

Už jsem viděl, jak Felixovi svítí oči nedočkavostí. Přítelovo srdce ovládla touha zhltnout tento nový román Patricka d'Olérona. Ovšem Felixovo srdce bylo ve velkých rozpacích. Tak tedy on Patricka d'Olérona viděl, mluvil s ním, tiskl mu ruku, šel s ním po cestě! Hrůza, říkal mu Azték, sledoval ho, podezřívá ho, a dokonce vnikl do jeho pokoje. Vztáhl svatokrádežnou ruku na jeho papíry, na jeho rukopisy.

Neboť ta slavná závěť nebyla žádná závěť – to nám nenapadlo – byl to nový román, román, na němž právě pracoval

Patrick d'Oléron.

„Vy píšete knihy, pane Durande?“ zeptal se se zájmem pan Lapujade. „Tahleta je od vás? Dovolíte? Já... Ja... Jakže? Pane Durande, to jste vy, ten Patrick d'Oléron?“ Pan Lapujade vytřeštil oči údivem. „To není možné. Vždyť u nás máme vašich knížek plný dům! Felix přísahá jen na vás. Že je to tak, Felixi? Jsem velice rád, kladu si to za velkou čest, pane Patricku... Dovolíte, abych vám říkal pane Patricku? *Piráta Bouřlivák*... Hm, to musí být překrásné! Až sejde sníh, zajedu do Luchonu a koupím to tam. Víte, já totiž čtu vaše knížky, pane Patricku... Ano, já je čtu taky...“

„To je od vás velice milé, pane Lapujade,“ řekl s úsměvem náš host, „ale víte, tady ve Fabiaku nejsem žádný Patrick d'Oléron, tady jsem prostě pan Durand, který si odpočívá na horách a přitom trochu píše, protože jeho nakladatel čeká na nový svazek...“

„Nu,“ řekl otec, „toho Piráta musíme zapít. Co kdybychom tak nechali bouchnout zátku ze šampaňského?“

„Na můj účet,“ řekl Lopez.

„Promiňte, na můj účet,“ křikl pan Lapujade svým hromovým hlasem.

„Šampaňské pro *Piráta Bouřliváka!*“ s úšklebem poznamenal Felix. „Piráti měli nejraději rum, tafiu...“

„Nebo *pulku*“ dopověděl jsem za něho.

12

DO PRÁCE, PANE DURANDE!

V příštích dnech jsme vyprávěli celou věc panu Durandovi, nebo spíš Patricku d'Oléronovi, a on se tomu velice smál.

„Málem jsem už cosi tušil,“ přiznal se nám. „Neustále jsem vás viděl, jak někde v koutku kujete pikle, a ty vaše spiklenecké

porady se mi zdály divné. Prohlíželi jste si mě po očku, chodili jste za mnou tam a onam... Zprvu jsem si myslel, že víte, jaké je moje pravé povolání. Věděl jsem, že Lopez je tu někde v okolí. Je to obchodní ředitel nakladatelství a má v Luchonu přátele. Mohl se někde rozpovídat a prozradit, že jsem zde.“

„Však je dobře, že to nakonec udělal!“ řekl jsem s úsměvem.

„Víš, nemám ve zvyku říkat o sobě, že jsem spisovatel. Tak mě lidé nechávají na pokoji a já mohu pracovat podle libosti.“

„Ach pane Patricku!“ ozval se Felix pln nadšení, „já bych vám v práci nepřekážel.“

„Ale co to Mexiko?“ zeptal jsem se. „Nenasadily vám brouka do hlavy všechny ty otázky o Mexiku, které jsme vám kladli?“

„Vůbec ne. Připadalo mi to docela obvyklé. Věděl jsem, že se učíte o Mexiku ve škole. A vlastně jste mi poskytli nápad pro můj příští román...“

„*Poklad Mayů*?“ zeptal se Felix a labužnický našpulil ústa.

„Ano. Dobrodružství vašeho bratrance, nebo spíš tvého bratrance, mi bude základem, z kterého vycházím.“

„Vozíte s sebou vždycky atlas?“

„Ó, ano, je to, abych tak řekl, moje náradí. Ale mám také výtečnou paměť. Někdy si dělám poznámky na kousek papíru.“

„A píšete rychle?“ zeptal se Felix.

„Někdy. Když se mi námět líbí... Víte, na *Pokladu Mayů* jsem začal pracovat velmi rychle a byl jsem sám se sebou tak spokojen, že jsem hned napsal svému nakladateli, panu Valderovi, a zhruba jsem mu vylíčil, co hodlám psát. Líbilo se mu to a obratem mi odpověděl: Pospěšte si, předběžně jsem uvědomil technickou redakci, počítám s vámi...“

„Technickou redakci?“

„Víš, milý Felixi, to jsou lidé, kteří vyrábějí knížky. Dá se jim rukopis a oni dodají vytištěnou knihu. Vyberou pro ni papír, písmo, dávají příkazy tiskaři, starají se o obálku, o ilustrace, které se mají někdy do knihy zařadit...“

„Jmenuje se ten váš nakladatel Valder nebo Valdivia?“

„Jmenuje se Valder,“ se smíchem odpověděl spisovatel.

„Ztropil jsem si žert tím, že jsem z Valdera udělal Valdiviu a obdařil jsem ho strašlivým mexickým knírem.“

„Vy toho víte o Mexiku hodně, pane Patricku,“ řekl jsem.

„Doufám, že to, co jste nám vyprávěl o Aztécích a o Mayích, jste si nevymyslel sám.“

„Ovšemže ne. To by se ani nedalo udělat. Zeptejte se pana Cazina a uvidíte... Já jsem si o tom jen přečetl několik knih. Některé jsou výtečné.“

„Ano, ale to přece není všechno,“ naléhal na něho Felix.

„Jak to?“

„Román není ještě dokončen? Ještě jste ho nedopsal?“

„Bohužel ne. Dobrák Lopez musel odjet s prázdnými rukama. Myslel, že přiveze můj rukopis Valderovi. Technická redakce bude muset ještě trochu počkat...“

Musím zde odbočit, abych pověděl, že panu Lopezovi se podařilo po dvou dnech odjet bez velkých nesnází. Sníh přestal padat a nikde se nevytvořily větší závěje. Po hodině odklizení sněhu dokázal vůz překážku zdotat.

Felix však už zapomněl na pana Lopeze, na sympatického pana Lopeze... Co se týká pana Valdera, na tom vůbec nezáleželo. Zato záleželo na mexickém Valdiviovi, na Valdiviovi, který byl prvním důstojníkem na *Opeřeném hadu*, na Valdiviovi se snědou tváří a s dlouhými zakroucenými kníry.

„Za měsíc to dopíšete, pane Patricku?“ zeptal se Felix spisovatele.

„To se ještě nedá říci.“

„Za měsíc, za šest neděl?“

„Vida, tak i ty mě chceš začít soužit? Místo Lopeze?“

„Poslyšte, pane Patricku, my vás už nebudeme rušit. Nebudeme s vámi už chodit na vycházky. Nebudeme naléhat, abyste nám vyprávěl o dějinách Aztéků a Mayů. Chcete-li, Bertrand vás může budit každý den o šesti nebo o půl sedmé. Dáte si dobrou bílou kávu, pořádně se nasnídáte a hop, sednete si ke stolu. Zimy se bát nemusíte. Dříví je dost. Po poledni si trochu vyjdete ven, bude-li hezky – hlavně, abyste nenastýdl – a pak se zase vrátíte domů. Po večeři můžete ještě pracovat

hodinu nebo dvě... A budete-li pravidelně dodržovat můj program, za měsíc bude knížka hotova!“

„Máš ty naspěch, chlapče! Já nejsem žádný psací stroj. Taktak že bys mě nechal najíst.“

„To ne! Říkám vám, že musíte jíst, hodně jíst! Abyste měl dost síly a mohl psát.“

„Jsou dni, kdy se člověk cítí schopen psát více nebo méně.“

„Vynasnažte se, pane Patricku. Pan Valder je netrpělivý. Knihkupci čekají. A... my také!“

V ten čtvrtek jsme seděli u krbu. Zase padal sníh. Po několika dnech suchého mrazu se začaly nad Fabiakem vznášet sněhové vločky a tentokrát jsme pochopili, že sníh se u nás usadí nadlouho.

Byli jsme šťastni a zároveň nám bylo trochu smutno. Šťastni jsme byli proto, že vánoční prázdniny byly za dveřmi, a také proto, aspoň já, že se zase bude sáňkovat a lyžovat. A trochu jsme byli smutni proto, že minulého večera nám pan Patrick d'Oléron oznámil, že odjíždí. Rád by byl strávil vánoce v naší společnosti, ale různé záležitosti ho volaly do Paříže. Slíbil nám, že se vrátí, že se sem bude vracet často. A to nás při jeho kvapném odjezdu trochu utěšovalo.

Seděli jsme u rodinného stolu, dívali jsme se, jak sněží, a čekali jsme, až uslyšíme spisovatelovy kroky, které jsme teď už dobře znali. Měl přijít dolů a posnídat s námi.

Matka na nás zavolala z kuchyně:

„Jste tu, děti? Co tam děláte? Cože jste tak zticha?“

„Jsme tady,“ odpověděl jsem.

Felix se naklonil a vzal se stolu před sebou knížku s lakovanou obálkou. Láskyplně ji pohladil. Byl to *Piráť Bouřlivák*. Felix ji právě přečetl potřetí. Otevřel ji a zahleděl se na první list. Po něm se táhlo věnování, napsané vysokým hranatým písmem, věnování, na něž byl můj přítel tak pyšný:

*Felixa Lapujadovi,
mému milému spolupracovníku,
v upřímném přátelství*

Patrick

Já jsem měl také podobnou knížku, kterou mi daroval náš host a do níž mi napsal stejně hezké věnování. Přitom jsem ji zatím stačil přečíst jen dvakrát. Má lačnost po četbě nebyla tak prudká jako Felixova.

„Ach,“ povzdychl si Felix, „už se nemůžu dočkat, až dostanu *Poklad Mayů* taky s takovým krásným věnováním. Přítel Patrick (Felix se mu teď odvažoval říkat přítel Patrick) má vlastně pravdu, jsme tak trochu jeho spolupracovníci, přivedli jsme ho na nápad...“

Neměl jsem kdy odpovědět a přisvědčit. Nahoře klaply dveře. Stupně schodiště zavrzaly pod rychlými kroky. Objevil se náš host, čerstvě oholený, a nezvykle zvesela nás pozdravil:

„Zdravím vás, hoši! Mám pro vás dobrou zprávu.“

„Je to hotovo?“ zeptal se Felix a z očí mu svítily blesky.

„Prakticky hotovo. Mám pevnou osnovu. Větší kusy jsou napsány. Všechno je na nejlepší cestě.“

„Výborně,“ řekl Felix. „Ale...“

„Jaké ale?“

„Myslel jsem, že nám řeknete: udělal jsem konečnou tečku.“

Přišla matka a přinesla konvici s vonnou kávou. Náš host maminku srdečně pozdravil.

„Dobrý den, pane Patricku. Doufám, že jste se dobře vyspal.“

„Nádherně!“

Felix se ušklíbl. Spát, spát, cožpak na tom záleží, když čtenář čeká?

Obrátil jsem se k spisovateli.

„Povězte nám, pane Patricku, co se stane po objevení pokladu. Jsou v bludišti. Vidí ten žlutavý svit... Bylo to zlato, byly to zlaté pruty?“

„Hleďme, hleďme!“ zakročila matka. „Prosím tě, dej panu

Patrickovi pokoj. Ani ho nenecháš v klidu se nasnídat.“

„Jen ho nechte, jen ho nechte,“ shovívavým tónem řekl spisovatel.

Odvážně jsem se znovu ujal slova.

„Co se v té chvíli stane? Ochoa se zbaví Jana Francouze, mého bratrance...“

„Jak to, tvého bratrance? Co to povídáš za nesmysly?“ znepokojila se matka, která se, jak musím říci, nevyznala v podrobnostech chystaného románu.

„Ochoa se zbaví Jana. Je boháč. Potom ho přepadnou výčítky svědomí. Vydá se tedy na cestu do Pyrenejí a vyhledá rodiště své oběti. Je to tak?“ zeptal jsem se.

„Mlč už! Pane Patricku! Nic mu neříkejte!“ žadonil Felix.

Zavrtěl jsem hlavou.

„Ne, takové řešení jste si nezvolil. Jsou v chrámu Mayů. Vtom se objeví Valdivia. Nezahynul v bouři. Zajme je, odvede je do džungle, připoutá je ke kmeni mahagonu a odejde. Ale ti dva se zachrání, pak jdou každý svou cestou... A pak, hm... Já nevím... Myslím, že tohle je příliš složité...“

Patrick d'Oléron už otvíral ústa, aby mi pověděl svůj názor, když Felix, zrudlý rozhořčením, zvedl ruku.

„Pane Patricku, nic mu nevyprávějte. Bude mnohem lepší, když mu nic neřeknete. Bude to pro nás překvapení. Já nechci nic vědět předem.“

Spisovatel přikývl.

„Opravdu, myslím, že Felix má pravdu. Je lepší, když si počkáte na knihu. Zažijete pravou rozkoš z objevu... Abyste věděli, když jsem s vámi mluvil, přišel jsem na několik zajímavých nápadů. Vcelku jste mi hodně pomohli.“

„To hlavně Felix si vymýšlel všelijaká řešení,“ řekl jsem.

„Felix má velmi vynalézavého ducha.“

Felixovi znovu zrudly tváře, ale tentokrát to nebylo v návalu hněvu.

„Ach pane Patricku,“ zašeptal tiše Felix, „mně se hrozně líbí všechno, co píšete... Mám všechny vaše knihy a nikdy se od nich neodloučím.“

„Děkuji ti, Felixi.“

„A pak, vy si dovedete vybírat země. A jména vašich postav jsou vždycky tak zajímavá... Ochoa... Valdivia... A všichni v ostatních vašich knihách... Udivuje mě jen jméno, pod kterým jste přišel sem. Nechtěl jste, aby vás někdo poznal, to chápu, chtěl jste mít klid... A tak tedy místo abyste řekl, že jste Patrick d'Oléron, řekl jste nám: Jmenuji se Emil Durand... Emil Durand, to není zrovna zvláštní jméno... Á, já už rozumím, to jen proto, aby si vás nikdo nevšiml... To bylo velice chytré.“

„Ale, milý Felixi,“ řekl spisovatel nesmírně laskavým tónem, „já se nejmenuji Patrick d'Oléron, já se ve skutečnosti jmenuji Emil Durand. Patrick d'Oléron, to je moje spisovatelské jméno, můj pseudonym.“

„Ach!“ řekl Felix ohromen. „Vy se jmenujete Durand?“

Vzal jsem Felixe za paži:

„Podívej se, Felixi! Molière se jmenoval Poquelin a Voltaire se jmenoval Arouet. No, a Patrick d'Oléron se jmenuje Durand, a tak je všechno docela v pořádku.“

„Ano, docela v pořádku,“ přisvědčil Felix a zase se rozzářil.

„Je to docela v pořádku,“ opakoval nesmrtelný autor *Piráta Bouřliváka* a *Pokladu Mayů* a mazal si přitom pořádnou vrstvu horského másla na opečený krajíc.

13

FELIXOVO TAJEMSTVÍ

Do mých Pyrenejí se navrátilo jaro. Nalily se jehnědy na lískových keřích a na vrbách. Na stráních vyrazily zelené čepele čerstvé trávy a pod jabloněmi a broskvoněmi se ve slunci chvěly jiné vločky, bílé nebo růžové.

Ledové příkrovy, které se dlouho udržovaly na výšinách, zmizely. Potoky skákaly a zpívaly pod dřevěnými můstkami.

Kytičky fialek na stole pana Cazina vnesly do naší staré vesnické školy jemnou a pronikavou vůni prvních jarních dnů.

Patrick d'Oléron odjel před vánoce, poslali jsme mu však přání a on nám odpověděl. Pak jsme si s ním vyměnili několik dopisů. Oznamujeme mu, co je nového u Darréguiberryových a Lapujadových, ale i ve Fabiaku vůbec. Vyprávíme mu o Hilarionovi Peyrém a o jeho neúnavném dodávkovém autě, o Toujasově bazaru, o panu Cazinovi, o návsi a tak dále.

Patrick d'Oléron nám vždycky odepíše přesně, přestože práce mu zabírá velmi mnoho času. Živě se zajímá o to, co děláme ve škole. Ptá se, vyznáme-li se v počtech tak dobře jako staří Mayové. A nezapomínáme na dějepis? Dějiny jsou neobyčejně důležité! A nejen dějiny poloostrova Yucatánu...

Co se týká zeměpisu, není třeba na nás naléhat. Jsme přesvědčeni o jeho užitečnosti a zeměpis zbožňujeme. Přítel Patrick nám však doporučuje, abychom neopovrhovali ani krajem Brie, Beauce nebo Bretaní a abychom nevěnovali své úsilí jen pustinám a džunglím.

Pokud jde o francouzštinu, rozumí se, že spisovatel na ni nemůže zapomenout a že nám říká: Naučte se obstojně svému jazyku.

A představte si, že Felix, tentokrát velmi poslušný, studuje francouzštinu s nadšením, nad nímž pan Cazin žasne. Felix je celý blázen do mluvnice a do časování sloves. Nejošemetnější pravidla má v malíčku. Někdy vyniká při písemných pracích. Felixe nenachytáte, když s ním budete mluvit o množném čísle podstatných jmen končících na -1 a o jiných, ještě složitějších výmyslech. Na toho si jen tak hned někdo nepřijde!

Trvalo mi nějakou dobu, než jsem objevil Felixovo tajemství, ale jednoho dne jsem ho zastihl u nich doma před ohromnou kupou lístků, popsanych, jak jsem uhadl, v tvůrčím zápalu. A tu se mi v hlavě rozsvítilo: Felix píše, Felix spisuje. Felix začal psát román!

Démon psaní ho pronásleduje. Zapomíná proto dojíst svačinu – někdy. Neznám ještě jeho dílo, ale odpřisáhl mi, že mi je dá přečíst iako prvnímu. Zatím ještě neví, který z několika

název si má zvolit:
Příšerná pomsta,
Tajemství anakondy
nebo snad *Osudná*
zapotilla... Přikláním
se k té *zapotille*. On
také, protože tento
strom má chutné
plody.

Až bude rukopis
hotov, Felix ho pošle
svému příteli, svému
spolubratru Patricku
d'Oléronovi, aby mu o
něm řekl své mínění.

Minulý čtvrtek
jsme si vyšli na ryby.
Člověk nemůže věčně
psát nebo se učit.
Spisovatelé chodí
občas na procházku. Je
to zdravé a člověk
přitom přijde na nové
myšlenky.

Vyšli jsme si tedy
na ryby, když tu kdosi
běží za námi a volá na
nás. Byl to listonoš.
Měl pro nás dva
doporučené balíčky.
Podepsali jsme mu
stvrzenky a horečně
jsme strhávali obaly.
Věděli jsme dobře, co
v nich Patrick

d'Oléron nám posílá s přátelským věnováním své poslední dílo, román z Mexika a z Pyrenejí, vzrušující vyprávění, veledílo.

Konečně se dovíme, co se stalo v tom slavném bludišti, objevíme tajemství pokladu...

Na ryby jsme nešli. Usadili jsme se u Felixe na zahradě v roztomilé besídce, na níž raší poupata růží.

A když jsme se dost naobdivovali lesklé obálce, na níž pluje *Opeřený had* po rozbouřeném moři, dali jsme se do čtení:

KAPITOLA I

Všechno to začalo jednoho prosincového večera, jednoho větrného a neklidného večera, kdy se celé horstvo zachvívalo pod nárazy...

To nám něco připomínalo.

A vskutku, román vyprávěl příběh nás dvou. Zdálo se mi, že mezi řádky vidím milý, čtverácký úsměv pana Duranda.

Ztropil si z nás žert? To si nemyslím.

Neprozdil nám konečně tajemství dobrodružného příběhu, ale nechal nám na vůli, abychom si je sami vysnili...

OBSAH

1. Dobrodruh Felix	5
2. Azték v bazaru	12
3. Smích ve tmě	19
4. Stará stodola	30
5. Mexiko ve sněhu	37
6. Co objevil Felix	43
7. Opeřený had.....	48
8. Deset tisíc zlatých prutů	67
9. Telefonický rozhovor	74
10. Podivný vzkaz.....	82
11. Pirát bouřlivák.....	92
12. Do práce, pane Durande!	99
13. Felixovo tajemství.....	105

KNIHY ODVAHY A DOBRODRUŽSTVÍ

Řídí Eva Dolejšová

Svazek 72

Pierre Gamarra

DOBRODRUŽSTVÍ OPEŘENÉHO HADA

Z francouzského původního vydání *L'Aventure du Serpent à Plumes*, vydaného nakladatelstvím Bourrelier v Paříži roku 1961, přeložil Josef Pospíšil. Ilustroval Jaroslav Lukavský. Vydalo jako svou 2504. publikaci Státní nakladatelství dětské knihy, n. p., v Praze roku 1964. Odpovědná redaktorka dr. Arnoštka Kubelková. Výtvarný redaktor Jan Žbánek

Z nové sazby písma Baskerville vysadil a s 18 ilustracemi v textu vytiskl Knih-tisk, n. p., provoz 2, Praha 2, Slezská 13. 6,34 AA (text 5,41, ilustr. 0,93), 6,39 VA, 0-10*40062. Náklad 25 000 výtisků. 1. vydání. Brožovaný výtisk 6,60 Kčs

13-063-64 14/3 Vázaný výtisk 11,- Kčs 56/VII-i